

KAITSE KODU!

KAITSELIIDU AJAKIRI NR 3 [95/541] 2010



RAPLA MALEV HARJUTAS
"TAKTIKATREENERI" ABIL
"KEVADTORMIKS"



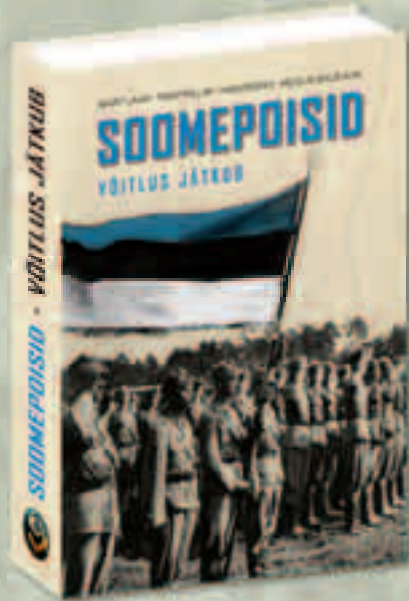
VIRU MALEVA UUENDUSED TEAVITUSTEGEVUSES

MIKS "KEVADTORM" EI ÕIGUSTA
KAITSELIITLASTE OOTUSI?

NOORTEJUHTIDE ARVAMUS
KOOSTÖÖST KAITSELIIDUGA

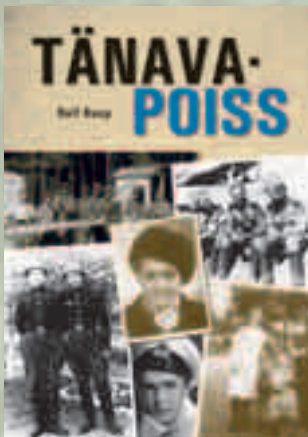
KAITSELIIDU VALVETEENISTUSE OSUTAMISEST JA VALVURI ÕIGUSLIKUST STAATUSEST

Uut Grenader Kirjastuselt



Soomepoisid - võitlus jätkub Peep Pillak, Meelis Saueauk, Mart Laar, Hain Rebas 520 lk

Soomer armees II maailmasõjas teeninud Eesti vabatahtlike ajalugu 1939-2010. Mart Laar annab ülevaate Eesti vabatahtlike Soome minekust, sõjateest Soomes, Eestis ja II maailmasõja lõpulahingutes, samuti soomepoiste osast sõjajärgses relvastatud vastupanuliikumises. Meelis Saueauk kirjutab Nõukogude võimu küüsi sattunud soomepoiste saatusest. Hain Rebas keskendub JR 200 Koondisele Göteborgis, kuid teeb ka laiemaid üldistusi. Peep Pillak käsitleb soomepoiste tegevust ja organisatsioone Torontos, Stockholmis, Eestis ja Soomes, samuti soomepoiste ajaloo jäädvustamist. Teos on illustreeritud fotodega, millest paljud ilmuvad avalikkuse ette esmakordselt. Raamatule lisatud **CD-plaadilt** leiab soomepoiste nimekirja ja skaneeritud väljaanded „Üle Lahe“, „Kodutee“, „Malevlane“ ning muid haruldasi dokumente.



Tänavapoiss. Lastekodudes, Nõukogude armees ja piirivalvurina Eesti-Vene piiril Ralf Kaup 400 lk

1929. aastal sündinud Ralf Kaubi elu on kulgenud meist enamikust üsnagi erinevat rada. Tema iseäraliku saatuse kujunemisel on olnud määrav lapsepõlves kodusoojuse ja vanemliku armastuse puudumine. Käesolev raamat pakub kindlasti huvi kõigidele 20. sajandi Eesti ajaloo huvilistele, kuid ka neile, kes otsivad informatsiooni Eesti lastekodude ajaloo, samuti teenimise kohta Nõukogude armees 1950ndatel.



Võitlused Läänemerel 1943-1945 Mati Õun, Hanno Ojalo 294 lk

Raamat on järjeks Mati Õuna raamatutele „Võitlused Läänemerel. 1941 suvi“ ja „Võitlused Läänemerel. 1941 sügis kuni 1942. aasta“. Vahepealse aja jooksul on erinevates keeltes ilmunud suur hulk samale teemale keskendunud või seda riivamisi puudutavaid sõjaajaloolisi uurimusi ja artikleid, mida on käesolevas raamatus valikuliselt ka kasutatud. Võib-olla on seekordses teoses, mis on kahe ülalnimetatud järjeks ja lõpetuseks, veidi vähem legende, oletusi ja rahvajutte Teise maailmasõja sündmuste kohta. Samuti on kahe ja poole aasta jooksul Läänemerel ja selle kallastel toimunud maa- ja meresõjasündmused tihedamalt kokku pressitud kui eelnenud osades.



Õllesuupisted, 96 lk

Valitus roogade kõrval pole õlu grammigi vähem väärikas kui noorem vend vein. Siit raamatust leiab palju häid palu õlle kõrvale. Kohe päris mitme õlle kõrvale ning päris mitmeks maitseks. Karl-Martin Sinijärv Mehise maitse kokaraamatu „Õllesuupisted“ eessõna autor. Mugav kasutada toiduvalmistamisel lauakolmnurgana!

MAIS ILMUMAS

Vangina imedemaal. Meenutusi vangiajast. Ants Kargaja

25. juuni 1941: rumalus või agressioon? Mark Solonin

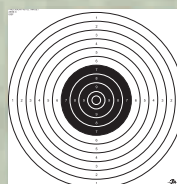
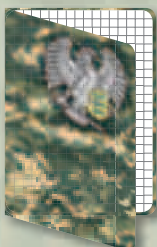
1939: kui me valinuks sõja. Hanno Ojalo

Pommid öisest taevast. Öölahinglennuüksused idarindel. Henrik Arro

Kaitseliitlastele soodustused! Tellimine: info@grenader.ee; www.grenader.ee; tel 6 817 200, 53 477 777. Liitu Grenaderiga FACEBOOKis ja Ajalooramatute klubiga lauri@grenader.ee

www.military.ee

Militaarmärklehed Kaitseväele ja Kaitseliidule, IPSC ja ISSF märklehed sportlaskuritele, laskepäevikud, militaaraamatud, relvakapid.





Kaitseliidu Kooli värbamiskursus õpetab liikmeskonda kasvatama

9



Miks "Kevadtorm" ei õigusta kaitseliitlaste ootusi?

11



Teeme juttu kübarast

34



Esna leivapäevast, kuid mitte ainult leivast

40

MIKS "KEVADTORM" EI ÕIGUSTA KAITSELIITLASTE OOTUSI?

Kaitseväge suurõppus "Kevadtorm" on mõeldud eelkõige sel aastal reservi arvatava pataljoni kokkuharjutamiseks ning teised üksused, sh kaitseliitlased, on vaid toetajad..... 11

NAISKODUKAITSE KESKKOGU HÄÄLETAS SELGEMA TULEVIKU POOLT

Naiskodukaitse on teinud tõsist tööd, et oma positsioon nii Kaitseliidus kui ka Eesti ühiskonnas selgeks rääkida..... 29

LÄTI JAUNSARDZE TESTLAAGER AHVATLEB JÄRGIMA

Läti noorteorganisatsiooni kadettide testlaagris oli mõndagi, mida meie noortejuhid kõrva taha panid..... 44

Tartu maleva Tamme malevkond korraldas aastapäeval maratonürituse 6

Viru maleva uuendused teavitustegevuses..... 7

Kaitseliidu Kooli värbamiskursus õpetab liikmeskonda kasvatama..... 9

Kui üks on ajaloos sõdur 10

Rapla malev harjutas "Taktikatreeneri" abil "Kevadtormiks" 13

Kaitseliidu valveteenistuse osutamisest ja valvuri õiguslikust staatusest..... 14

Noortejuhtide arvamus koostööst Kaitseliiduga 16

Sõjapidamine III: Sõjakunsti neli põlvkonda. Millis(t)esse neist kuuluvad Eesti kaitseväge ja Kaitseliit?..... 19

Veebialbumile kardin ette!..... 21

Kõrgem Sõjakool kutsus kõrgharidusega noori ohvitseriks õppima 22

Viru maleva võitlusgrupp soetas uued optilised sihikud 23

Sarivõistluse "Pahkla vint" algus on tehtud 24

Läänemaa "Valge laev" kogub populaarsust..... 25

Võrumaa malev tähistas taasasutamise aastapäeva..... 26

Kaitseliidu Mustamäe üksus sai 20-aastaseks 27

Järva malev palub abi Türi malevkonna ajaloolise lipu taastamiseks 28

Tiia-Triin Truusa: Naiskodukaitse harib eesti naist 32

Teeme juttu kübaratest 34

Talvelaager ööbimisega lumeonnis..... 36

Seitse vaprat naiskodukaitset Scoutsrännakul 38

Esna leivapäevast, kuid mitte ainult leivast..... 40

Lüganusel tähistati Naiskodukaitse mälestuspäeva..... 41

Koolitus nimega "Algajast praktikuks" – mis see veel on?..... 42

Noorkotkal peab olema teadmisi arvutist ajalooni..... 45

Jõhvi õppepäev süvendas kodutütarde oskusi..... 47

Viis meeleolukat päeva Põlulas 48

Harju noortel olid tegus talv ja kevad 50

Voore talilaagris lustiti ja õpiti läbisegi 52

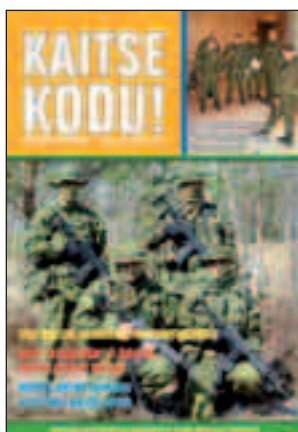
Aste tüdrukud toitsid metsloomi ja küpsetasid leiba..... 54

Selgusid Raplamaa aasta kodutütar ja noorkotkas 55

LÄÄNEMAA "VALGE LAEV" KOGUB POPULAARSUST

Läänemaal on elus teadmine, et kunagi ei tohi käed rüpes istuda ning isegi valget laeva ehk head Ameerika onu oodates on vaja osata ka ise lahingut lüüa. Ning seda, et kaitseliitlased oskavad lugu pidada heast võimalusest oma sõjameheoskused proovile panna, tõendab ilmekalt tõsiasi, et tänava 14. korda korraldatud patrullivõistlusele "Valge laev" oli tulnud lisaks vanadele sõjahuntidele ka kodutüt-reid ja noorkotkaid. Kui ühel maleval on aastaplaanis teada ja tuntud väär võistlus, on omadel ja naab-ritelgi koht, kus mõõtu võtmas käia. Vt ka lk 25.

Foto: Heino Rebane





Ivar Jõesaar, kapten

Panustagem Kaitseliitu!

Eestil on hästi läinud: meil on palju andekaid ja tarku inimesi, kes on hoidnud end igapäevaselt kursis oma ala eesrindlikemate rakenduste ja arendustega maailmas. Eriti kõrgelt annab lennata kõikmõeldavatel IT- ja muu käega raskesti katsutavate sektorite laineharjadel. Kogu seda innovaatikat meie alles vaevu kaks aastakümnet tagasi taastatud väikeriigi oludesse istutades on loodudki eesrindliku e-Eesti kuvand.

Mitmedki neist silmapaistvatest i-inimestest on saavutanud oma teadmistes juba sellise jumaliku taseme, et nende avanenud kolmas ja neljas silm märkavad enda ümber tavaühiskonnas lausa füüsilist valu tekitavat lollust ja nüridust. Et sellest n-ö argielu vaimupimeduses justkui sihitult oma igapäevatööd tegevate kaaskodanike südameid ja meeli uuele ja paremale i-maailmale (*infotehnoloogia, internet, innovaatika, integratsioon* jne) avada, laskuvad lahkemad i-gurud aeg-ajalt alla tavainimestele järeleaitamistunde andma.

Paraku on selliste missiooniretkede tulemuste jätkusuutlikkus jäänud kaheldavaks ja eesrindlike mõtete rakendamisel saab taas kord saatuslikuks nüri riigihangete süsteem, mis hindab absoluutse väärtusena vaid odavust. Ning siis selgubki ootamatult, et mingi järjekordne üliinnovaatiline digireseptisüsteem on labaselt kokku jooksnud või tiigrihüpe takerdunud.

Ei teagi, kas peaksime üllatuma, et Eesti edule järjekordset Nokiat otsides komis-tame ikka ja jälle Kaitseliidu ja kaitseliitliku mõttelaadi otsa. See tänaseks juba peaaegu sajand vanaks saav kodu kaitsmise nimel koostegutsemise vorm on oma välisele lihtlabasusele vaatamata isegi lihtsurelike meelest kõlbulik ka üksnes haldjate keeles kõnelevate i-inimeste ühisesmärgide saavutamise keskkonnana. Me ei saa veel täna rääkida aprilli keskel avalikkuse ette astunud Küberkaitse-liidu edusammudest, saame vaid senise kaitseliitliku riigikaitseesse panustamise analoogia põhjal kujutleda, mida kõike saaks lisaks esmajärjekorras viljeldavale küberturbele e-Eesti heaks ära teha kõik need lennukate i-juttudega rahvast hullutavad i-inimesed, kui nad lisaks jutule ja mõistagi ka isiklikule puhtärilisele edukusele ühiselt küberkaitseliitlastena panustaksid ka oma i-ideede igapäeva-sesse elluviimisesse.

Küllap siis ühel heal päeval saabub aeg, mil austatud i-guru ei peagi toolilt kukkuma, nähes, kuidas ühiskond tema palju kordi räägitud targast jutust hoolimata endiselt pehmelt öeldes ebatargalt talitab. Seega, austatud Eesti i-inimesed, kes te igapäevaselt oma i-püssi paugutate, tulge Kaitseliitu ja te näete, kuidas teie panustamisest võib isamaale i-edu sündida! **KK!**



**Kaitseliidu ajakiri
Kaitse Kodu!**

Asutatud 11. september 1925

VÄLJAANDJA KAITSELIIT

Ilmub kaheksa korda aastas.

PEATOIMETAJA:

kpt Ivar Jõesaar

TEGEVTOIMETAJA:

n-ltn Taive Kuuse

KEELE- JA STIILTOIMETAJA:

Viire Villandi

MAKETT JA KÜLJENDUS:

Matis Karu

REKLAAM JA LEVI:

kaitsekodu@kaitseliit.ee

TOIMETUS:

Riia 12, Tartu 51013

Telefon 717 9155

Faks 717 9150

Toimetuse e-mail:

kaitsekodu@kaitseliit.ee

Trükitud ASi Printall trükikojas

**Toimetus kaastöid ei
retsenseeri ega tagasta.**

KAITSELIIT INTERNETIS:

www.kaitseliit.ee

www.alutaguse.ee

www.jogevamalev.ee

laane.kaitseliit.ee

toompea.kaitseliit.ee

parnu.kaitseliit.ee

polva.kaitseliit.ee

rapla.kaitseliit.ee

tallinn.kaitseliit.ee

www.meredivisjon.ee

www.hot.ee/laanemk

yhend.kaitseliit.ee

www.virumalev.ee

tartu.kaitseliit.ee

www.ut.ee/akmk

valgamaa.kaitseliit.ee

jarva.kaitseliit.ee

Toimetuse kõnetund

esmaspäeviti kell 13–15

Tallinnas Toompea 8, tel 717 9027

**Kaastööde saatmise tähtaeg
Kaitse Kodu! järgmisesse numbrisse on
7. juuni 2010**

Küberkaitseliit kuulutas oma tegevuse alanuks

Vabatahtlike küberturbe spetsialiste koondavat Kaitsealiidu allüksust ehk Küberkaitseliitu (KKL) tutvustasid 14. aprillil avalikkusele kaitseminister Jaak Aaviksoo, Kaitsealiidu ülem kolonelleitnant Raivo Lumiste ning Kaitsealiidu Tartu maleva küberüksikrühma pealik nooremleitnant Kuido Külm ja Tallinna maleva küberüksikrühma pealik Jaan Priisalu.

Kuigi idee Küberkaitsealiidu loomiseks sündis juba enne 2007. aasta aprillisündmusi ja esimesed KKLi üksused asutati Kaitsealiidus möödunud aasta alguses, otsustati allüksust avalikkusele tutvustada alles nüüd. “Tahtsime enne avalikkuse ette tulemist laiapõhjalist toetust Küberkaitsealiidule, tänaseks on see olemas,” põhjendas kaitseminister Jaak Aaviksoo. “Teatavasti on Kaitsealiit vanem kui Eesti Vabariik, sest turvalisus ja julgeolek on midagi, mis alati eelneb riiklusele. Nii on sündinud ka Küberkaitsealiit,” rääkis Aaviksoo, lisades: “Kodanikuvastupanu toimib mis iganes laadi konfliktis, sh ka küberkonfliktis suurima heidutusena.”

Praeguseks on nii Kaitsealiidu Tallinna kui ka Tartu maleva juurde moodustatud tegutsevad küberkaitse üksused, mille liikmed iganädalaste kohtumiste raames teavet vahetavad ja kus tegeldakse harjutuste korraldamisega. Küberkaitsealiit pakub vabatahtlikele info- turbe asjatundjatele koolitust, täiendõpet ja harjutuskeskkonda, mis annab lisaväärtust ka nendele tööandjatele, kelle spetsialistid omandavad uusi teadmisi ja kogemusi. Kaitsealiidu ülema kolonelleitnant Raivo Lumiste sõnul keskendub KKL – nii nagu Kaitsealiit tervikuna – tsiviilstruktuuride abistamisele rahuajal ja toetatavate võimekuste loomisele kriisiolukordades tegutsemiseks. “Mul on hea meel, et Kaitsealiit on muutunud veelgi tugevamaks, professionaalsemaks ja võimekamaks,” toonitas kolonelleitnant Lumiste.

Lisateavet Küberkaitsealiidu kohta leiab Kaitsealiidu koduleheküljelt (http://www.kaitsealiit.ee/index.php?op=body&cat_id=395). **KK!**

LÜHIDALT



BRIGAADIKINDRAL ROOSIMÄGI ASTUS KAITSEALIITU

Kaitsealiidu Viru maleva pealik kapten Rudolf Jeaser ja maleva juhatuse liige Urmas Tamm külastasid 30. märtsil brigaadikindralkindral Urmas Roosimäge (pildil) tema kodus Lehtses, kus brigaadikindral Roosimägi andis Kaitsealiidu vandetöötuse ja maleva esindajad andsid talle üle Kaitsealiidu liikmepileti.

“Selliste inimeste liitumine Kaitsealiiduga toob organisatsioonile ainult kasu,” tõdes malevapealik kapten Jeaser. Külaskäigul arutleti peamiselt riigikaitsealised teemad. Varem Kirde kaitseringkonna ülema ametikohal teeninud kolonel Roosimägi täitis maaväe ülema kohuseid 2008. aasta juunist kuni eelmise aasta 1. aprillini ehk ajal, kui kolonel Indrek Sirel oli Ameerika Ühendriikide maaväe sõjakolledžis õppimas. Mullu läks Roosimägi erru ja president Toomas Hendrik Ilves andis talle kaitseväe juhataja ettepanekul brigaadikindrali auastme.

KRISTEL KITSING

Kaitsealiidu taastaja Kalle Eller 70

Tänavu 7. mail sai 70-aastaseks üks aktiivsemaid Kaitsealiidu taastajaid ja selle ülem 7. veebruarist kuni 10. novembrini 1990 Kalle (Istvan) Eller. Aastatel 1964–1970 Tartu Riiklikus Ülikoolis inglise ja eesti filoloogiat õppinud ning seejärel kooliõpetaja, metsniku ja EELK Usuteaduste Instituudi eesti keele lektorina töötanud Kalle Eller oli see, kes käis Eesti pagulasvalitsuse mandaati kasutades alates 1989. aastast koos lähedaste ideekaaslastega ringi perestroika ajastul isamaalistele mõtetele avatuks muutunud Eestimaal ning tutvustas sõjaeelse Kaitsealiidu eesmärke, ülesehitust ja tegevust. Selle mõttelaadi arvukas järgijaskond suutis mõne aastaga taas elustada kõikjal Eestis tegutseva Kaitsealiidu. Aastatel 1992–1994 oli Eller Riigikogu riigikaitsekomisjoni nõunik ja tõm-



bus seejärel otsesest riigikaitsealisesest tegevusest tagasi.

Praegu on Kalle Eller tegev Taarausuliste ja Maausuliste Maavalla Kojas ning Eesti Regionaal- ja Vähemuskeelte Liidus. Peale Kaitsealiidu on ta pannud öla alla Eesti Muinsuskaitse Seltsi ja Võro Seltsi VKKF tegevusele. Ta on olnud Eesti Konservatiivse Rahvaerakonna (1990–1992) asutajaid. Kalle Eller on osalenud 1960.–1970. aastatel Tartu omakirjastuslike almanahhide väljaandmisel. Ta on kirjutanud luulet ja publitsistikat keele, kultuuri ja poliitika teemadel.

Kaitsealiit ja ajakiri Kaitse Kodu! soovivad Kalle Ellerile kindlat meelt ja tugevat tahet. Päikest! **KK!**

Tartu maleva Tamme malevkond korraldas aastapäeval maratonürituse

Kaitseliidu Tartu maleva Tamme malevkond tähistas 27. märtsil 20. aastapäeva Kaitseväe Ühendatud Õppeasutuste (KVÜÕA) aulas esindusliku konverentsi ja piduliku aktusega. Maratonüritusse mahtus ka hommikul peetud üldkoosolek.

AJALOOST JA KAITSELIIDUST

Konverentsil kõneles Kaitseliidu auliige, vabadusvõitleja ja endine Riigikogu liige Enn Tarto Kaitseliidu asutamise ja ülesehituse käigus kerkinud probleemidest. Major Riho Ühtegi maaväe staabist rääkis luurest Kaitseliidu loomise ja taasloomise järel ning kaitseliitlaste rollist luures. Tema arvates on Kaitseliit siiani mõnede riikidele mõistetamatu suurus, mida pisut kardetakse. Ka rääkis major Ühtegi Vene eriteenistuste huvist Eesti riigikaitse vastu. Ajaloolane, ajakirjanik, poliitik ja endine Eesti Vabariigi erakorraline ja täievoliline suursaadik Vene Föderatsioonis Mart Helme kõneles maakaitseväge ja palgasõjaväge erinevustest, Kaitseliidust ja kutselisest armeest, ajaloo ja tulevikusuundumustest.

Poliitik, endine Riigikogu liige ja välisminister Trivimi Velliste rääkis Vabadussõja õppetundidest Eesti tulevikule. Ta toonitas, et Vabadussõda on olnud ainus sõda Eesti ajaloos, kus meie poolel on olnud nii õiglus kui ka jõud, ja see asjaolu on eesti rahva eneseväärikusele väga oluline. KVÜÕA õppejõud kapten Rene Toomse rääkis juhtimise põhimõtetest Kaitseliidus, organisatsioonile ja juhile seatud ülesannetest ja eesmärkidest. Kaitseliitlasest kaitseminister Jaak Aaviksoo peatus riigikaitse ja Kaitseliidu osal selles.

JÄRJEPIDEVUSE OLULISUSEST

Konverentsile järgnes aktus, mille juhatas sisse Eesti Maaülikooli kammerkoor Cameratas Universitas. Tamme malevkonna pealik nooremveebel Tarmo Pihlik andis ülevaate malevkonna loomisest,



Eesti Vabariigi peaminister Andrus Ansip viibis Tartu maleva Tamme malevkonna aastapäeva-aktusel kui Kaitseliidu tegevliige.

suurimatest tegudest 20 aasta jooksul ning üksuse muredest ja rõõmudest. Ta rõhutas, et riigikaitse tuleb kõike teha südamega. Ka täna on tähtis hoida põlvkondade järjepidevust: isad ja vanaisad peavad tooma pojad Kaitseliitu.

Järgnes aktuse pidulik hetk. Sel ajal, kui ülejäänud saal püsti seisis, andis 20 uut organisatsiooni liiget Kaitseliidu pühaliku töötuse, mille teksti luges ette Tamme malevkonna malevlane, praegune Eesti Vabariigi peaminister Andrus Ansip. Teiste seas sai ta kätte ka Kaitseliidu liikmekaardi, kuigi võeti Tartu maleva Tamme malevkonna tegevliikmeks juba mullu 10. novembril.

Aastapäevakõne pidas Kaitseliidu Tartu maleva pealik major Ülar Vomm, kes andis maleva tänukirja Tamme malevkonna liikmetest Kaitseliidu taasasutajaliikmetele seersant Ervin Lokkole, seersant Arvo Vällole, nooremseersant Priit Rajasaarele, veebel Heiki Rammul ning malevkonna endistele pealikele kapten Harri Hennule, kapten Edgar Lepikule ja nooremseersant Avo Ojale.

KAKS AASTAKÜMMET, MIDA MÄLETADA

Kakskümmend aastat tagasi, 29. märtsil 1990 kogunesid mehed Tar-

tus KEKi algatusrühma, et taasluua Kaitseliit Tartus. Eestvedajaks oli Harri Henn, kellest sai malevkonna esimene pealik. Asutamiskoosoleku protokollile allkirjutajate hulgast on viis praegust Tamme malevkonna liiget: Priit Rajasaar, Edgar Lepik, Arvo Vällo, Ervin Lokko ja Heiki Rammul. Asutamiskoosolekust osavõtjad olid ühel häälel Kaitseliidu taasasutamise poolt ja Harri Henn luges ette Järvakandis vastu võetud Kaitseliidu ajutise põhikirja. 24 poolthäälega valiti Tartu KEKi Kaitseliidu algatusrühma ajutine juhatus, kuhu kuulusid Harri Henn, Edgar Lepik, Priit Rajasaar, Mihkel Parv ja Veiko Pihla.

Rühm alustas aktiivset tegevust ja juba 19. juulil võeti nimeks Tamme kompanii, sest liikmeskond oli kogu aeg kasvanud ja kasvas veelgi.

Poolteist aasta hiljem, kui Tartu maleva pealikuks sai Johannes Kert, liitus Tamme malevkond Kaitseliidu Tartu malevkonnaga ja nii moodustus üks malev kahe malevkonnaga. Tamme malevkonna pealikud on olnud veel lipnik Marko Ferents, leitnant Edgar Lepik ja Avo Oja. 2006. aastast on pealikuks nooremveebel Tarmo Pihlik. **KK!**

Konverentsi korraldustoimkond

Viru maleva uuendused teavitustegevuses

Tekst: KRISTEL KITSING

Statistikaameti andmetel (<http://www.stat.ee>) oli 2009. aastal internetiühendus 63 protsendil leibkondadest, Lääne-Virumaal 57%-l peredest. Interneti turundajad räägivad hommikust õhtuni, et turundamine sotsiaalmeedias on moes. Tüüpilise veana eeldatakse, et kõik projektid on ühesugused ja võib kasutada nn ühe vitsaga löödud strateegiaid. Minu arvates tuleb toimiva strateegia väljatöötamiseks selgeks teha ootused, personali võimed jm. Uued kommunikatsioonivahendid pakuvad arvukalt kasutusvõimalusi, millest teen ülevaate Kaitseliidu Viru maleva kogemuste põhjal.

VEEBILEHT

Terve 2009. aasta suve vältas töö Viru maleva uue kodulehe kallal. Selle esmaseks funktsiooniks pidi saama infovahetus. Wordpressi keskkond, kuhu lehekülg sai üles ehitatud, on mõeldud eelkõige e-päeviku pidamiseks, aga selle tarkvara on kasutatav ka sisuhaldustarkvarana (CMS). Tänu seersant Alo Karuse oskusele sai veebileht ajakohase ja täisdünaamilise lahenduse. Veebileht avati juba mullu sügisel.

Kuigi veebileht on üks koht oma loominguks, näitamiseks, on siiski mõned üldised juhised, mis aitavad tagada, et sihtrühmad mõistaksid infot ja seda, kuidas see on organiseeritud. Üldmulje kujundavad värvikasutus ja font. Viru maleva kodulehel kasutame ka visuaalseid abivahendeid, mis on tekstiga seotud, et pakkuda lugejatele võimalust lugu paremini mõista.

Kui hoida veebilehte päevakohaseks uute tekstide, kujutiste ja teadete

ülespanemisega, kasvab külastajate hulk nagu võluväl. Praeguseks külastatakse Viru maleva kodulehte (<http://www.virumalev.ee>) umbes 2000 korral kuus ja erinevaid külastajaid oli märtsi seisuga 1031. Oleme veebis loonud võimaluse lisada mis tahes kommentaare jm seisukohti, et võimaldada sihtrühmadele paindlikkust oma siira arvamuse väljendamiseks. See nõuab küll moderaatoritelt toimetamistööd, kuid loob ühtlasi kõigile võimaluse kaasa rääkida ning hoida staabi ja vabatahtlike ühtsustunnet.

TWITTER, FACEBOOK, ORKUT, YOUTUBE

Kas olete tähele pannud, et lahti on läinud plahvatuslik säutsumine? Twitter on praegu kõige kuumem ja kiiremini kasvav suhtlusvõrgustik, tehes silmad ette isegi Facebookile.

Twitter (säutsuja) on miniajaveebi keskkond, kus sissekande pikkus saab olla kõige enam 140 tähemärki. See keskkond on üha enam kõigi, ka eestlaste igapäevane kommunikatsioonikanal, mida kasutavad ettevõtted uudiste lisamiseks, informatsiooni edastamiseks, kampaaniate tutvustamiseks jne. Twitter toimib turundus- ja PR-kanalina statistika andmetel suurepäraselt. Põhiline võtte, mida pakutakse või ise pruugitakse, on tegelikult tavaline spämmimine – st käsitsi või mõne roboti abil lisatakse enda lugejaks sadu ja tuhandeid inimesi lootuses, ehk lisab suur osa neist vastu ja nii saab oma sõnumeid neile edastada.

Nähes kasutajate arvu, keda sotsiaalmeedia kaasab, alustavad julgemad sotsiaalmeediaturundusega. Kui kasutada sotsiaalmeedias kontot, kuhu luua huvitava sisuga hästi sihitud turundussõnumeid, on võimalik, et leitakse Twitterist juurde uusi lugejaid.



Kui kunagi oli Viru malev esimene, kellel oli oma veebileht, siis vallutasime malevatest esimesena ka sotsiaalmeedia ja lõime konto Twitterisse (lisaks Facebookile, Orkutile ja YouTube'is olevatele videotele). Nüüdseks on lisaks Kaitseliidu Viru malevale (<http://twitter.com/ViruMalev>) hakanud säutsu-

Kaitseliidu Viru maleva esindajad kohalikus raadios.

ma ka Naiskodukaitse (<http://twitter.com/naiskodukaitse>).

Praegu on Viru maleval ligi 70 säutsumist ja oma liikmeskonnast on meid jälgima asunud kaheksa kaitseliitlast. Ehk vajab see väljund malevas aktiivsemat propageerimist?

Raiskamata sentigi raha traditsiooniliste meetodite peale, ei tohiks siiski unustada sotsiaalse meedia aluseid: tea, mida sa tahad ütelda ja kuidas sa tahad, et teised ennast tunneksid, ning mida tahad, et teised teeksid.

AJAVEEB JA PILDID

Ajaveeb (blogi) on veebileht, mis sisaldab (tavaliselt ühe) autori päevikulaadseid perioodiliselt lisatavaid postitusi. Ajaveebid said alguse autori tegemisi ja mõtteid kajastavatest isiklikest päevikulaadsetest kodulehtedest. Hiljem on lisandunud erinevaid ajaveebivorme, näiteks rühmade või firma töötajate ühised ajaveebid, millesse võib postitada üks inimene või kogu töötajaskond. Lisandunud on audio- ja videoblogid, kus postitused on vastavalt audio- või videofailidena.

Ajaveebid on muutunud väga populaarseks ja üheks arvestavaks töövahendiks. Blogimist peetakse internetiturunduse üheks osaks. Nii on mitmed Naiskodukaitse ringkonnad loonud oma ajaveebid, kus jagatakse muljeid erinevatest õpustest ja tehakse postitusi täpselt nii sageli, kui on vaja midagi öelda. Naiskodukaitse Viru ringkonnal on avalik ajaveeb ja Viru maleva võitlusgrupi liikmed kasutavad oma muljete jagamiseks kinnist blogi (nn salablogi). Ajaveeb loob võimaluse jagada kroonika kujul muljeid üritustest oma liikmetele, kes parasjagu neist osa ei saanud võtta, või väljastpoolt organisatsiooni leheküljele sattunud uudistajatele, kes saavad postitaja nägemuse kaudu teavet organisatsiooni tegevusest.

Vizu *Answers and Advertising Age*'i hiljutine uuring näitab, et 65,7%

küsitlustele vastanuist loeb blogisid meelelahutuslikul eesmärgil, 42,5% soovib rohkem teada saada oma hobide ja huvide kohta, 32,5% loeb hariduse ning 12,3% töö eesmärgil.

PILT ÜTLEB ROHKEM KUI SADA SÕNA

Ka piltide kaudu saab oma mõtteid edastada. Veebikeskkonnas Picasaweb on avalikud pildikogud üleval Kaitseliidu Viru maleval, Naiskodukaitse Viru ringkonnal ja Kodutütarde Viru ringkonnal.

Enne juurdepääsureeglite määramist peab täpselt selgeks tegema, milleks veebileht luuakse, miks on see vajalik, mida sellega öelda ja edasi anda tahetakse ning milline on selle sihtrühm ja selle sihtrühma omapära. Võib eeldada, et Viru maleva veebikohtade kasutajaskond on hea arvutikasutamiskogemusega. Kasutajatele on kättesaadavad juurdepääsu- ehk kasutusfailid, säästmaks arhiivifaili ja vähendamaks võimalikku ohtu arhiividele. Kasutusfailid on mõistliku mahu ja suurusega ning enamikule huvilistest vastuvõetava kvaliteediga. Enamasti on nad kompressitud, et vähendada allalaadimiseaega, ja valdavalt üldkasutatavas JPEG-vormingus.

KOOSTÖÖ VIRU RAADIOGA

Eesti Raadio-Ringhäälingu esimene ametlik saade läks eetrisse 18. detsembril 1926 kell 18.45. Raadio Viru ja Viru maleva koostöö sai avapaugu käesoleva aasta 10. veebruaril. Otsesaates astus üles malevapealik kapten Rudolf Jeaser. 10. märtsil rääkisid otse eetris naiskodukaitsjad ja 14. aprillil räägiti Kaitseliidu rollist kohalikus omavalitsuses ning üles astus Kaitseliidu kauaaegne liige, endine maavanem ja praegune Väike-Maarja vallavanem Urmas Tamm.

Iga kuu teise nädala kolmapäeval eetris oleva saate eesmärk on informeerida kogukonda Kaitseliidu tegemistest ja kogukonna kaasamine organisatsiooni tegemistesse,

samuti mitmesuguste ürituste tutvustamine. Lisaks teavitavad raadiosaated Kaitseliidu liikmeskonnada maleva tegemistest. Igas saates astuvad üles erinevad maleva liikmed.

Miks just iga nädala teine kolmapäev? Sest suurem osa maleva üritusi jääb kuu keskele. Pikemad sõnasaated on tavaliselt eetris nn vähemkuulataval ajal (kell 10–12 ja 14–16). Valisime eetriaajaks 16.30, mis võimaldab otsesaates üles astuda ka vabatahtlikel liikmetel. Saateid on võimalik kuulata ka Raadio Viru kodulehelt, kuhu need

jäävad järelkuulatavaks. Saade sai nimeks “Kodumaa kaitse”. Juba algul tekkis ka küsimus, kas lõigata nohhid ja möhhid ning kokutamisest välja või mitte. Siiani oleme kasutanud otse-eetrit, sest sellealane kogemus on põnev. Ebaolulise väljalõikamine oleks vahel olnud küll tarvilik, aga usun, et ka ettearvamatused tulevad mõnikord kasuks.

Signatuur – saate või programmi algus- ja lõpuheli – valmis tänu saatejuht Veiko Trakmanni ja leitnant Erik Silla koostööle. Sai argumenteeritud, mis lugu võiks signatuuris olla, et see paneks kuulama ja köidaks tähelepanu. Organisatsioonist lähtuvalt mõtlesime ka mainekujundusele. Nii valmisid signatuur “Isa, ema, tulge kuulama!” ja “Kodumaa kaitse, Kaitseliidu Viru maleva pooltund”. Kõllina (mis on kasutusel saate liigendaja ja vahetundusena) oleme kasutanud midagi isamaalist, nagu Ruja “Eesti muld ja Eesti süda” või Status Quo “You’re in the Army Now”.

Raadio Viru omanik Marika Egers ütleb koostöö vastukajana, et huvitav on kuulata, mida teeb Kaitseliit. Saatejuht Veiko Trakmann ootas põnevusega esimest saadet, et näha, milline saab olema Kaitseliidu pooltund ja mida huvitavat on organisatsioonil raadiokuulajatele pakkuda. Pärst esimest saadet oli tal pilt selge: see saade saab olema väga lahe. Trakmann kinnitab, et on teada saanud palju uut ja huvitavat Kaitseliidu tegemistest. Ta ütleb

Kui kunagi oli Viru malev Kesimene, kellel oli oma veebileht, siis vallutasime malevatest esimesena ka sotsiaalmeedia ja löime konto Twitterisse.

ausalt, et Kaitseliit on selline põnev organisatsioon, millega ka tema plaanib ennast ühel päeval siduda.

Naiskodukaitsja Velli Ehasalu sai esimese kogemuse raadioeetris Naiskodukaitsset tutvustavas saates. Ta arvab, et raadios esinemine ei erine oluliselt tunni läbiviimisest. Ja siit ka tõdemus, et huvitava on kuulata, kui saade esita-

Raadio Viru ja Viru maleva koostöö sai avapaugu käesoleva aasta 10. veebruaril. Otsesaates astus üles maleva-pealik kapten Rudolf Jeesser.

loengulaadne. Nii on küll asja lihtsam ette valmistada ja jäävad ära ootamatused, samas jääb see ikkagi monotoonseks. Ka aitab vestlus vähendada närveerimist, mida seekord saatest lausa kuulda võis: kellel värises hääl ja kellel sahisid paberid.

takse vestlusena ja seda ilmestatakse näidetega oma kogemustest. Saade Naiskodukaitses kipub olema liialt

Me ise kujundame oma mainet, sest oleme organisatsiooni liikmed 24 tundi päevas ja seitse päeva nädalas ning esindame organisatsiooni iga oma tegevuse ja väljütlemisega. Samad reeglid kehtivad ka internetis: Rate'is, Orkutis, foorumites, pildipankades, YouTube'is, blogides, Twitteris jm avalikes kanalites. Samas annavad uued kommunikatsioonikanalid meeletult palju võimalusi ennast tutvustada. Miks mitte neid siis kasutada? **KK!**

Kaitseliidu Kooli värbamiskursus õpetab liikmeskonda kasvatama

Tekst: KRISTO NÕU,
Kaitseliidu Kooli koolitusspetsialist

Kaitseliidu Koolis Alus korraldati 20. ja 21. märtsil värbamisteemaline katse- ehk pilootkursus. Kursusel oli 22 osalejat, nende hulgas nii organisatsiooni teenistujad kui ka Kaitseliidu ja Naiskodukaitsse liikmed. Õppejõududena astusid üles nooremleitnant Taive Kuuse Kaitseliidu peastaabi avalike suhete osakonnast ja Triin Tõnsing personaliosakonnast. Ekspertidena olid kaasatud Eesti kaitseväe värbamiskeskuse töötajad Marek Vitsur, Heidi Toomse ja Janno Isat. Külalisesinejana tutvustas värbamisstrateegia põhialuseid Igor Baturin turunduskommunikatsiooniettevõttest Creatum. Tema ettekandes oli pikitud ohtralt näiteid erinevate jõustruktuuride värbamiskampaaniatest nii Eestis kui ka välismaal. Creatum on seisnud hea ka viimastel aastatel välja töötatud kaitseväe kampaania "Elu kutse" eest.

Kursuse peamine eesmärk oli anda teadmisi maleva värbamistegevuse planeerimiseks. Õpe oli jagatud kahele päevale ja selle käigus käsitleti värbamisstrateegia eesmärgi ja põhialuseid, isikkoosseisu suurendamise meetodeid, avalike suhete rolli värbamistegevuses ja organisatsioo-

niga liitumise stiimuleid. Kursuse viimase teemana käsitleti malevatele värbamisplaani koostamise vajalikkust ja tutvuti praktiliste harjutuste abil värbamisplaani kavaga. Oluline osa kursuse oli grupitöödel, mille ülesanne oli õpetada värbamistegevuse eel pöörama tähelepanu mitmesugustele nüanssidele ja arvestama eri sihtrühmade stiimulitega.

Katsekursusele iseloomulikult oli oluline kursulaselt saadud tagasiside, mida saab rakendada edaspidise õppetöö kavandamisel. Sellele tuginedes tuleb tulevikus põhjalikult ümber vaadata grupitööde ülesehitus ja eesmärgid. Seekord osalesid kursusel valdavalt Kaitseliidu malevate personalispetsialistid, kes annavad olulise panuse malevate värbamisplaani koostamisse. Kursust korraldatakse ka edaspidi eeskätt neile Kaitseliidu teenistujatele ja liikmetele, kes planeerivad malevate värbamistegevust. Seepärast ei keskenduta värbamistehnikatele. Järgnevate kursuste läbinute hulgast moodustuvad loodetavasti malevates tuumikud, kes selgitavad igal aastal välja maleva värbamis- ja enesetutvustamisvõimalused ning koostavad värbamisürituste kavade. Seda kõike ikka selleks, et tagada Kaitseliidu ideelite aluste tutvustamise võimalus kõigile neile, kes soovivad panustada Eesti riigikaitse. **KK!**



Värbamiskursuse loengutes omandatud teadmised...



... tuli grupitöös praktikasse rakendada.


Tekst: MART HELME

Kui üks on ajaloos sõdur

Marksistlikus ajalookäsitluses oli omaette teemaks isiksuse osa ajaloos. Marksistid otsesõnu küll ei eitanud suurte isiksuste rolli inimühiskonna arengu ja sündmuste kulgemise mõjutajana, allutasid selle aga ometi täielikult klassivõitluse ideoloogiale ning nägid isiksusi üksnes suurtes ja paratamatutes ühiskondlikes hoovustes heitlevate päkapikkudena. Kas samasuguste päkapikkudena peaksime käsitlema ka suuri väejuhte? Mehi, kellest mõned ei kaotanud elu jooksul ühtegi lahingut ning kelle mõju taktika, strateegia, relvastuse ja logistika arengule oli sõna otseses mõttes murranguline? Või kelle osa sõja kui inim- ja rahvusvaheliste suhete ühe vormi filosoofilisel käsitlemisel on paljuski pädev tänase päevani? Küsimused on muidugi keerulised ja mitmetahulised ning ammendavat vastust pole neile võimalik anda. Siiski on ajaloost näidete otsimine kõigist tagantjärele tarkuse vormidest kõige adekvaatsem viis tõe poole liikumisel. Ehk siis: kas üksikisik, olgu ta oma aja, rollis ja võimete poolest nii piiratud kui tahes, võib ajaloole anda täiesti teise suuna või on see võimatu?

Kui tahes kriitiliselt ma inimest tema ajalises mannetuses ka ei hinda, tundub mulle ometi, et üksikutel hetkedel kerkib üksikisik siiski otsekui kõige – aja, institutsioonide, masside, tehniliste võimaluste ja omaenda võimete – kohale ning suunab nagu rööpaseadja teda ennast mängleva kergusega lõmastada võiva ajaloorongi uuele teele. Kusjuures enam kui sageli on nendeks suunajateks olnud just sõjamehed, sõdurkuningad, väejuhid.

Kuulsaim ja mõjukaim niisugustest meestest on kahtlemata olnud Napoleon Bonaparte. Algselt tegelikult ju vaid provintslasest suurtükiväehvitser, suutis see mees üheainsa geniaalse idee – kontsentreeritud kahuritulega lahinguväljal läbimurdepunkti tekitamine, et seejärel jalaväe ja ratsaväe massiivse kiirrünnakuga vastane killustada ning lõplikult purustada – poliitiliseks võimuks konverteerida. See omakorda (paljuski sõjalisest ja poliitilisest paratamatusest tingituna) konverteerus ulatuslike tehniliste uuenduste rakendamisse nii sõja- kui ka tsiviilelus, modernsesse seadusandlust, oma kaasaegsele diplomaatiale platsdarmi loomisesse,

moodsa Euroopa impeeriumi idee sündi ja loomulikult jätkuvatesse taktikalistesse uuendustesse lahinguväljal, alates luure tähtsuse suurendamisest ning lõpetades väljaõppe- ja varustusküsimustega. Kuigi Napoleon I pidi lõpuks kogu Euroopa koalitsiooni ees alla vanduma, muutis ta Euroopa ja seega ka kogu tollase maailma palet tundmatuseni. Mitte asjata ei muutunud Napoleoni-eelne aeg eurooplaste kõnepruugis “vana režiimi” ajaks. Tegelikult rajas just Napoleon kui Prantsuse revolutsiooni sünnitatud supersõdalane Euroopa tulevaste demokraatiate vundamendi.

Ent väejuhid võivad ajalugu muuta ka märkamatumalt ja alati isegi mitte võites, vaid ka mõnes pealtnäha vähetähtsas lahingus ootamatult lihtsalt surma saades. Niisugune oli näiteks Inglismaa anglosaksist kuninga Haroldi lugu 1066. aasta Hastingsi lahingus. Teatavasti üritas Normandia hertsog William oma dünastilisi pretensioone ära kasutada Haroldit kõrvale tõugata ja jõuga Inglismaa troon hõivata. Loomulikult ei saanud Harold sellega nõustuda. 14. oktoobril pörkasidki kaks väge kokku Hastingsi küla lähedal Caldbeci künkal, kus Harold oli kaitsepositsiooni sisse võtnud. Lahing algas varahommikul ja William üritas meeletult anglosakse nende positsioonidelt välja lüüa. Hämarus juba, kui ta viimasele meeletult rünnakule tormas. Kuigi seekord olid ka anglosaksid vahepeal vasturünnakule minnes oma read segi ajanud ja normanni rüütlite ratsaväe käe läbi raskeid kaotusi kandnud, püüsid nende tuumiku moodustavad kuninglik ihukaitsevägi ja vibukütid endiselt kaitstud positsioonidel ning pole sugugi kindel, kas Williami viimane rünnakki edukaks oleks osutunud. Anglosaksidele sai saatuslikuks aga üksainus juhuslik nool, sest see nool tabas kuningat Haroldit otse silma. Puhkenud segaduses jätsid paljud ihukaitsevälased positsioonid maha, et kuninga ümber koguneda, maakaitsevälased, kes moodustasid Haroldi väe põhimassi, sattusid aga lihtsalt paanikasse. Inglise terve päeva vankumata püsinud rinne lagunes – ja Inglismaa oli Williami päralt.

Saatus? Kas Haroldi või Inglismaa saatus? Igatahes tegi ühe mehe surm ajalugu. **KK!**

Miks “Kevadtorm” ei õigusta kaitseliitlaste ootusi?

Tekst: RIHO ÜHTEGI, major

Eesti suurimal iga-aastaselt maaväe õppusel “Kevadtorm” osaleb kuni kolm tuhat kaitseväelast ja kaitseliitlast. Samasuguse mastaabiga õppust ei korraldata üheski teises Balti riigis ja ka Põhja-maadest meenub vaid Rootsi, mille suurõppust “Swedex” saab “Kevadtormiga” võrrelda. Kuigi “Kevadtorm” on klassifitseeritud brigadiõppuseks, on tegelikult tegu maaväe õppusega, kus õppust juhivad põhiliselt maaväe staabi baasil formeeritud juhtstaap. Peale jalaväebrigaadi osaleb õppusel teisigi üksusi, sh maaväe koosseisu mittek kuuluvad logistikapataljon, õhuväe üksused ja sõjaväepolitsei.

Viimastel aastatel on “Kevadtormile” üha enam kaasatud ka Kaitseliidu üksusi. Seda nii staapide kui ka üksustena. Ja ometi jõutakse iga “Kevadtormi” planeerimise käigus vaidlusteni, sest Kaitseliidul on pretensioone tema allüksuste sihipärase kasutamise suhtes ja maavägi omakorda kahtleb, kas kaitseliitlased suudavad stsenaariumis püsida. Millest on sellised vastastikused kahtlused ja kõhklused tingitud?

“KEVADTORMIL” PANNAKSE PROOVILE ÜKS JALAVÄEPATALJON

Selleks, et eelnevale küsimusele vastata, on vaja selgitada “Kevadtormi” tegelikku mõtet. Ükskõik kui kõlavalt ja suuremastaabiliselt sellest suurõppusest ei räägita, on ta siiski ennekõike jalaväepataljoni kontrollõppus, sest “Kevadtormil” saavad kokku ajateenistuse ühe tsükli jooksul välja õpetatud jalaväepataljoni allüksused, kes suurõppuse esimeses etapis pataljoni kokku harjutavad ja teises etapis läbivad kontrolli, mille käigus hinna-

takse spetsiaalse hindamissüsteemi järgi nende lahinguvõimet.

Seega peab kogu õppus kulgema kindla stsenaariumi järgi ega tohi ettekirjutustest oluliselt kõrvale kalduda. Üheks põhjuseks, miks plaanist on vaja kinni pidada, on asjaolu, et kaitseväe juhataja on teinud ettekirjutuse, mille järgi õppuse aktiivses etapis tuleb läbi teha kolm põhilist lahingutüüpi: viivituslahing, kaitselahing ja rünnak. Umbes ühest nädalast, mis on aktiivse etapi pikkus, on kolme lahingutüübi jaoks aega

suhteliselt vähe. Igasugune viivitus või kõrvalekalle võib põhjustada olukorra, kus mingi lahingutüübi või selle osa hindamine muutub raskeks või lausa võimatuks. On juhtunud näiteks, et pikaks veninud viivituslahing viis suhteliselt halvasti ettevalmistatud kaitсени. Üsna tihti on rünnak, mis tavaliselt on aktiivse etapi viimane lahingutüüp, üldse läbi kukkunud. Et kõik sujaks plaanipäraselt, ongi vaja kinni pidada juhtstaabis välja töötatud graafikust.

Igasugune isetegevus ja nutikate lahenduste otsimine, millega kaitseliitlased alati silma paistavad, pole aga kontrollõppuse kontekstis soovitatav, sest kõik teised üksused tegelikult teenindavad seda ühte õppust läbi viib. Nüüd võidakse küsida, milleks siis üldse kasutatakse kontrollitava jalaväepataljoni õppustel teisi üksusi. Selleks on kolm peamist põhjust. Esiteks on teistel üksustel (näiteks suurtükiväelastel või pioneeridel) võimalik õppuse raames ka ise oma oskusi lihvida ja tegevust harjutada. Teiseks on kontrollitaval jalaväepataljonil vaja harjutada koostööd teiste relvaliikidega. Kolmandaks põhjuseks on asjaolu, et iga üksus ei saa ühelt lahingutüübilt jooksvalt üle minna teisele, vaid vajab puhkust ja ettevalmistusaega, mida saab anda vaid üksuse väljavahetamine teise vastu.

Just kolmandal põhjusel on viimastel aastatel kasutatud Kaitseliidu üksusi, kes lahingu käigus vahetavad välja kontrollitava pataljoni ja hoiavad positsioone, kuni pataljoni valmistub järgmiseks lahingutüübiks. Sõjanduses nimetatakse seda



“Kevadtormil” istuvad kaitseliitlased sageli neile harjumatu kindlatel kaitsepositsioonidel ega pääse maastikule vastast mõnel kavalal moel üllatama.



Alutaguse maleva kaitseliitlased hoidsid kaks aastat tagasi "Kevadtormil" pool päeva ründavat vastast kangelaslikult kinni ja ajasid sellega õppuse ajakava sassi.

tegevust RIPiks (*relife in place*). Möödunud aastal saime sel moel jalaväepataljoni terveks päevaks lahingutegevusest välja tõmmata, mis võimaldas üksust järgnevas lahinguks paremini ette valmistada. Varem on asendamine kestnud lühemat aega.

Et RIP võetakse tavaliselt ette kaitselahingu ajal, saavad Kaitseliidu üksused kaevikusse ja kuna kaitseliitlane pole kunagi olnud kaevikusõja mees, tekibki nurin.

Põhiliselt tulevad "Kevadtormile" välja võitlusgrupid, kes pole harjunud kaitselahinguid pidama. Võitlusgruppide taktika on teine – hiili ja hammusta –, mida paraku kaitseväge "Kevadtormil" näha ei taha. Nii ongi tekkinud pahandusi, kui kaitseliitlased liiges entusiasmis erariietes luurele lähevad, sest see ei sobi kokku õppuse stsenaariumiga. Niisamuti on tekitanud karsitust, kui kaitseliitlaste jagu vastase pataljoni stsenaariumiväliselt pool päeva maastikul kinni hoiab, sest see pool päeva passib kontrollitav jalaväepataljon kusagil positsioonidel, aeg tiksus ja pataljoni tegevus jääbki hindamata või saab hinnatud pealiskaudselt.

Kui pärisõjas oleks igasugune aja võitmine ainult tervitatav, siis õppusel võib see plaanid untsu kee-

rata. Siit ka soovitus tulevikuks: kangelasteod ja krutskid jäägu Erna retkele, "Kevadtormil" tuleb juhinduda ettekirjutustest.

MIKS EI SAA "KEVADTORM" TÄITA KÕIGI OOTUSI JA POLE LAIEMAPÕHJALINE?

Praegu suudab "Kevadtorm" pakkuda reaalselt tegevust jalaväebrigadi kahele pataljonile (üks neist on vastast imiteeriv Scoutspataljon), pisut ka teistele relvaliikidele ja RIPi ajal Kaitseliidule. Kõrvuti reaalse

se mänguga käib virtuaalne sõda, kuhu on kaasatud kogu jalaväebrigad teiste allüksustega. Lisaks neile osaleb virtuaalses mängus tavaliselt kohalik kaitseringkond oma allstaapidega. Sisuliselt on see maksimum, mida praegu on võimalik logistiliselt ja rahaliselt tagada.

Ja ka inimressursi poolest, sest selleks, et läbi viia kahepoolset õppust, on vaja ka vastast. Scoutspataljon, kes aastaid on traditsiooniliselt vastast mänginud, on tavaliselt alamehitatud, sest "Kevadtormi" ajal

on üks kompanii veel missioonil ja teine just missioonile lahkunud või lahkumas. Tulemuseks on tõsiasi, et pataljonil ongi välja panna

heal juhul üks kompanii. Mõnikord saadakse väheke täiendust lätlastelt või teistelt üksustelt. Kuid see ei leevenda oluliselt probleemi: umbes kompaniisuurune üksus peab etendama vastase brigaadi, mis tähendab seda, et juba visuaalselt pole võimalik teisele poolele pakkuda seda efekti, mis brigaad lahingus jätab. Lisaks tekib palju arusaamatusi n-ö langenutega, sest vahekohtunikud peavad mitu korda skaute "ellu äratama", et Scoutspataljon brigaadi mõõdu välja annaks.

Paraku suudetakse "elluäratamisega" vaid üks osa probleemist lahendada. Kui skaudid suudavad kuidagi moodi etendada vastase brigaadi avangardi, siis täielikult jäävad mängust välja vastase teine ešelon ja logistika, mida lihtsalt pole. Seepärast ei ole võimalik ka Kaitseliidu sisse õppuse ajal treenida, sest sissitegevuse peamiseks sihtmärgiks ongi vastase peajõudude taga liikuvad üksused ja logistikakolonnid. Nii tulebki kaitseliitlastel leppida kaevikusõja kogemustega, kuigi nad osalevad "Kevadtormil" tavaliselt võitlusgruppidega.

MUUTUSI ON KAALUTUD

Õppuse mastaabi suurendamist on korduvalt arutatud. On kaalutud näiteks "Siili" ühendamist "Kevadtormiga", sest siis oleks õppusel väljas reaalselt kaks jalaväepataljoni ja õppust saaks korraldada isegi kahepoolseks. Scoutspataljon vabaneks vastase mängimise taagast ja saaks kokku jarjutada ühe jalaväepataljoniga. Kaitseliitlastest formeeritud üksus täiendaks teist poolt. Paraku nõuaks selline õppus tohutut logistilist toetust, mis peaaugaltikult tähendab logistika jagamist kaheks. See aga on praegu pehmelt öeldes komplitseeritud, et mitte öelda võimatu. Oma osa mängib praegu õppuse laiendamise vastu ka masu.

Veel on arutatud Kaitseliidu kasutamist vastase poolel.

Näiteks oleks võimalik õppuse käigus korraldada Kaitseliidu üksuste kasutamist selliselt, et õppuse viivitus- või kaitsetapil, kui vastane

Kõrvuti reaalse mänguga käib virtuaalne sõda, kuhu on kaasatud kogu jalaväebrigad teiste allüksustega. Lisaks neile osaleb virtuaalses mängus tavaliselt kohalik kaitseringkond oma allstaapidega.

vajab suuremaid jõude, osalevad kaitseleitlased vastase poolel, seejärel tuuakse aga kontrollitava pataljoni poolele ja nad osalevad RIPil. Kummalisel kombel on see mõte nurjunud Kaitseleitlased esinudajate tõttu, kes ei soovi, et kaitseleitlased mängiksid vaenlast. Tegelikult ei mängi vaenlast ka Scoutspataljon, kes on sisuliselt saanud samasuguse Eesti kaitseoperatsiooni käsu nagu 1. jalaväebrigadi, ainult et nende käsk on

teistpidine. Aga olgem ausad, kaitseleitlasi kõhklevad vastasena kasutada ka mitmed maaväe ohvitserid.

Kui pärisõjas oleks igasugune aja võitmine ainult tervitatav, siis õppusel võib see plaanid untsu keerata.

Siiski olukord ju paraneb. Kevadtorm areneb ning Kaitseleitlased kaasatakse üha enam ja enam. Esi- algu ehk mitte päris selles kontekstis, mida Kaitseleitlased allüksused ootavad. Kuid isegi see, et harjutatakse Kaitseleitlased üksusi jalaväebrigadi alluvusse andma ja neid brigadi koosseisus lahingu-

tegevuses kasutama, on suur samm edasi, sest Kaitseleitlased on peetud aastaid eraldunud organisatsiooniks ja paljudel on olnud raske ette kujutada, kuidas Kaitseleitlased sõja ajal kaitseväge osana eksisteerib. "Kevadtormid" aitavad seda barjääri murda ja aasta-aastalt muutub suurõppus kindlasti ka kaitseleitlaste soove arvestavamaks. Seniks aga ootab kaitseväge kaitseleitlastelt ennekõike abi ajateenistust lõpetavate sõdurite kontrollõppuse läbiviimisel. Sõjalist sporti saab teha ju Erna retkel. **KK!**

Rapla malev harjutas "Taktikatreeneri" abil "Kevadtormiks"

Tekst: LIISU KAIDLA, nooremseersant, 1. jalaväebrigadi staabi staabiallohitser

Rapla malev viis 9.-11. aprillini Raplamaal Alus läbi harjutuse, kus valmistus maikuus algavaks Eesti kaitseväge suurõppuseks "Kevadtorm 2010". Kolme-päevasele harjutusele oli kohale tulnud 35 ohvitseri ja allohitseri, kes hakkavad maikuus "Kevadtormil" erinevaid allüksusi juhtima.

Rapla malev osaleb "Kevadtormil" kahes etapis. Alus viidi läbi õppuse esimene etapp, kus lahingukompanii ning staabi- ja tagalakompanii tuletoetusrühma allüksuste ülemad värskendasid oma lahingulisi teadmisi. Teises etapis osalevad maleva kaitseleitlased 15.-22. maini õppusel "Kevadtorm 2010" koos kaitseväge üksustega. Alus harjutatakse allüksuste ülemad kolme päeva jooksul erinevates õppegruppides rännaku läbiviimist, jao liikumisviise, käsu koostamist, tegevust varitsusse sattumisel, sideprotseduure, kaitset ja rünnakut. Suurem osa õppusest möödus siseruumides "Taktikatreeneri" abil harjutades, kuid vahepeal käidi ka väljas näiteks liikumisformatsioone meelde tuletamas.

"TAKTIKATREENER"

Alates 2004. aastast on Kaitseleitlased Kool kasutanud rühma- ja kompaniipealike väljaõppes taktikalise väljaõppe treeningusüsteemi "Taktikatreener", kuid Rapla malev kasutas seda esimest korda.

"Taktikatreener" koosneb lihtsatest vahenditest: suurest põrandakaardist ning side-, audio- ja videotehnikast. Põrandakaardil saab läbi mängida üksuste paiknemist, manööverdumist ja erinevaid lahingusituatsioone. Audiotehnika võimaldab imiteerida lahinguhelid, mis vastavalt lahingu edenemisele kas valjenevad või vaibuvad. Videotehnika abil saab rühmaülematele ja kompaniiülemale edastada hetkeolukorda maastikul ehk jaoülemate tegutsemist kaardil.



"Taktikatreener" võimaldab ühendada kaardiharjutuse, lahingutegevuse visuaalselt ülevaatliku läbimängu ja ülemate juhtimistegevuse reaalsust.

Sellisel viisil lahinguliste situatsioonide läbimängimine võimaldab edukalt vähete vahenditega ning realselt maastikule minemata harjutada juhtimisprotseduure ja allüksuste ülemate tegutsemist reaalseid allüksusi kaasamata.

"KEVADTORMIKS" VALMIS

Kaitseleitlased Rapla maleva staabiülema major Meelis Pernitsa hinnangul on allüksuste ülemad valmis minema "Kevadtormile". "Loomulikult ei ole taktikaliste olukordade lahendamisel tihti õigeid ega valesid lahendusi, kuid omalt poolt saame koolitajatena juhtida tähelepanu ülemate otsustele, mis pikemas perspektiivis mõjutavad lahingu käiku ka kõrgema üksuse raamistikus," ütles major Pernits. "Minu hinnangul on lahingukompanii allüksuste ülemad juhtimisprotseduuride osas valmis "Kevadtormil" osalema."

Maikuus on "Kevadtormile" oodata ligi 200 Rapla maleva kaitseleitlast. Kaitseleitlased Rapla malev osales "Kevadtormil" ka 2004. aastal. **KK!**

Kaitseliidu valveteenistuse osutamisest ja valvuri õiguslikust staatuses

Tekst: AIVAR ENGEL, kapten, õigusteaduse magister, Riigikogu riigikaitsekomisjoni nõunik-sekretariaadijuhataja

Kaitseliit tegeleb kaitseministeeriumi, kaitseministeeriumi valitsemisala, sh kaitseväe ja Eesti Vabariigi osa välisesinduste valveta juba 2003. aasta 1. jaanuarist. Sellest ajast peale on olnud probleemiks Kaitseliidu valvurite õiguslik staatus ja puudulikult olid reguleeritud ka valve õiguslikud alused.

Riigikogu võttis käesoleva aasta 24. märtsil vastu Kaitseliidu seaduse (edaspidi KLS) muutmise seaduse, mille vabariigi president kuulutas välja juba 29. märtsil. Seadus on avaldatud Riigi Teatajas I 2010, 15, 78 (<https://www.riigiteataja.ee/ert/act.jsp?id=13297377>) ja see jõustus k.a 18. aprillil.

RIIGIKOGU TEGI AKTIIVSELT TÖÖD

Massiteabevahendites osutatakse Riigikogule kui kummitemplile, mis vabariigi valitsuse esitatud eelnõud muutmata kujul heaks kiidab. Valdavalt see siiski nii ei ole. Ka KLSi muutmise seadust muudeti Riigikogus selle menetlemise käigus riigikaitsekomisjonis kui juhtivkomisjonis. Muudatusettepanekuid eelnõule tegid allakirjutanu, riigikaitsekomisjoni esimees Mati Raidma ja riigikaitsekomisjoni liige Tarmo Kõuts ning need kiideti heaks riigikaitsekomisjoni muudatusettepanekutena (vt lähemalt Kaitseliidu seaduse muutmise seaduse menetlusetapid: http://www.riigikogu.ee/?page=en_vaade&op=ems&eid=886999&u=20100409150655). Vabariigi valitsuse esindajana toetas kaitseministeerium kui eel-



Kaitseliidu valvurid on varustatud eredate, ka pimedas kaugelt silma torkavate lisakäi-sele kantud märkidega.

nõu esitaja eelnimetatud ettepanekuid.¹

KLSi täiendati peatükiga 61 “Valve” (§ 35¹–35⁷). Kaitseliidu seaduse valvet käsitlev peatükk reguleerib valve osutamise nelja peamist õiguslikku valdkonda: valvuri ja valve mõiste, valvuri staatus, valvuri õigused ja kohustused ning valvuri sotsiaalsed tagatised. Seadusega määratletakse isikute ja asutuste ring, kus Kaitseliit võib valvet teostada, valvatavate objektide määramise kord ja valve eest tasumise kord. Vastavalt KLSi § 4 lõikele 4 tagab Kaitseliit vajaduse korral kaitseministeeriumi, kaitseministeeriumi valitsemisalas olevate riigikaitse objektide ja vara ning Eesti Vabariigi välisesinduse valve korraldamise, arvestades KLSi 61. peatükis sätestatud erisusi. Seejuures riigikaitsekomisjoni ettepanekute alusel lisati loetellu “vara” ning täpsustati, et tegemist on Eesti

Vabariigi välisesindusega. Seejuures objektide või vara loetelu, mida Kaitseliit võib valvata, kehtestatakse vabariigi valitsuse määrusega.

KUTSELINE VALVUR

Siinkohal pean vajalikuks täpsustada, et artiklis käsitletav KLSi muudatus ei laiene kõikidele kaitseliitlastele, vaid neile kaitseliitlastest kutselistele valvuritele, kes on Kaitseliidus teenistuses töölepingu alusel. Kuigi näiteks kaitseliitlastest kutseliste valvurite ja teiste kaitseliitlaste valvatavad objektid võivad kattuda. Hädaolukorra seadusest tulenevalt rakendatakse sel puhul just neid kaitseliitlasi, kes ei ole valvurid KLSi tähenduses (enamik Kaitseliidu tegevliikmeid, kuigi ka siin on eeldus, et hädaolukorras ja turvalisuse tagamisel kaasatakse vaid vastava väljaõppe saanud kaitseliitlasi). Hädaolukorra seaduse² § 31 lõike 1 kohaselt võib näiteks Kaitseliitu kasutada suure rünnakuriskiga objekti kahjustamise ärahoidmiseks või tõkestamiseks, riigipiiri ületamise ajutiseks piiramiseks või karistusseadustiku § 237 (terrorikuritegu) ja § 246 (rahvusvaheliselt kaitstud isiku elule ja tervisele suunatud rünne) kirjeldatud kuritegude ennetamiseks ja tõkestamiseks. Viimatinimetatud karistusseadustiku paragrahvidest lähtuvalt kasutati kaitseliitlasi näiteks k.a 22. ja 23. aprillil Tallinnas peetud NATO tippkohtumise turvalisuse tagamiseks. Hädaolukorra seaduse alusel Kaitseliidule pandud kohustusest kirjutasin Kaitse Kodu! 2009. aasta 5. numbris (lk 34–36: “Uus hädaolukorra seadus ja erakorralise seisukorra seaduse muudatus panevad Kaitseliidule kohustusi”). Pean siinkohal märkima, et tippkohtumise turvalisuse tagamisel ei olnud tegemist kaitseliitlaste kaasamisega abipolitseinikena KLSi § 16 mõistes, vaid kaitseliitlastena hädaolukorra seadusest tulenevalt.

¹ Vt ka edaspidi artikli sõjaväerelva kasutamise osa; kõiki Riigikogus tehtud muudatusi artiklis ei käsitleta.

² Ka võib tulevikus kaitseliitlasi kasutada korra- ja kaitsealuste ülesannete täitmiseks, kuid korra- ja kaitsealuste seaduse eelnõu on veel Riigikogu menetluses.

VALVURI ÕIGUSED JA KOHUSTUSED:

- 1) tõkestada pääs valvatavale objektile või pidada kinni isik, kes püüab sinna siseneda loata või muu seadusliku aluseta;
- 2) kinni pidada isik, kes on loata sisenenud valvatavale objektile;
- 3) kinni pidada isik, keda kahtlustatakse valvataval objektil toime pandud süüteos;
- 4) kinni pidada isik, kes tungib või on tunginud valvatavale objektile, viibib seal asjakohase loa või muu seadusliku aluseta, ohustab valvatavat objekti, seal hoitavat vara, objektile viibivaid isikuid või takistab valvurit tema ülesannete täitmisel;
- 5) kõrgendatud ohu korral kontrollida isiku sisenemisel valvatavale objektile või sealt lahkumisel isikut või tema riietust või temaga kaasas olevat asja vaatlemise ja kompimise teel või tehnilise vahendi või vastava väljaõppe saanud teenistusköera abil, veendumaks, et isiku valduses ei ole esemeid ega aineid, millega ta võib ohustada ennast või teisi isikuid või mille omanik on keelatud.

Kui tulla tagasi KLSis sätestatud valvete ja valvuri teemade juurde, siis lisaks töölepingulisele suhtele peab valvur olema läbinud vastava valvuri väljaõppe, mille õppekava kinnitab kaitseväge juhataja. Seadusandja on valvuri väljaõppe osas andnud üleminekuperioodi, mis tähendab, et valvuri väljaõppe läbimise nõuet kohaldatakse alates 2010. aasta 1. oktoobrist.

VALVURI ÕIGUSED JA KOHUSTUSED

Siinkirjutaja ei pea vajalikuks eelkõige artiklile ettenähtud mahtu arvestades kõiki KLSi muudatusi ümber kirjutada. Artiklis kajastatava KLSi muutmise seaduse eelnõu valmistas ette Kaitsealiidu töörühm koostöös kaitseministeeriumiga. Seadusemuudatus on Riigi Teatajast kättesaadav kas eraldi KLSi muutmise seaduse või KLSi terviktekstina (<https://www.riigiteataja.ee/ert/act.jsp?id=13299212>). Valvuril on KLSi § 35³ lõikest 3 tulenevalt faktikastis ära toodud õigused ja kohustused.

KLSis sätestatud valvuri õigusi käsitlevas regulatsioonis on lähtutud turvaseadusest. Sunni kasutamise (näiteks füüsilise isiku mõjutamine füüsilise jõu, sõjaväe-, külm- või gaasirelva või erivahendiga) sätestamisel on lähtutud turvaseadusest ning politsei ja piirivalve seadusest. Seejuures Riigikogu menetluse esitatud KLSi muutmise seaduse eelnõu lähtus algselt enne 2010. aasta 1. jaanuari kehtinud politsei-seadusest. Käesoleva artikli autori

ettepanekul ja riigikaitsekomisjoni toetusel võeti sõjaväerelva kasutamise eelduseks (vt KLSi § 35⁶ lõiked 6 ja 7) just politsei ja piirivalve seaduse vastavad sätted, mis võrreldes varem kehtinud politseiseadusega on selgema sõnastusega ja lähtuvad vahetust ohust elule või raske tervisekahjustuse tekitamisele.

SÕJAVÄERELVA KASUTAMISEST

Tulirelva kasutamisega seonduv on vajalik teave ka neile kaitsealiitlastele, kellel on Kaitsealiidu relvakandmisluba ja teenistusrelv. Enne sunni kasutamist on valvur kohustatud hoiatama isikut, kelle vastu ta kavatseb sundi kasutada. Hoiatamisest võib loobuda, kui hoiatamine ei ole juhtumi asjaoludest tulenevalt võimalik.

Sõjaväerelva kasutamine ilma eelneva hoiatuseta on lubatud ainult selleks, et tõrjuda vahetut ohtu elule või raske tervisekahjustuse tekitamist. Seejuures tohib vahetut ohtu kujutava isiku suhtes kasutada sõjaväerelva ainult tema ründamisvõimetuks muutmiseks ja juhul, kui seda eesmärki ei ole võimalik saavutada KLS § 35⁵ nimetatud muu relva või erivahendiga (nt kumminui, gaasipihusti, teenistuskoer jne). Rahvahulga vastu ei või sõjaväerelva ilma hoiatamata kasutada. Seega, vahetu ja elule või tervisele ohtliku ründe tõrjumisel on olukord jäetud paljuski valvuri hinnata/otsustada (relva või erivahendi valik, vahetu ründe ohtlikkus) ja vastutada (hädakaitsepiiride ületamine).

Kindlasti oli KLSi muutmise ning valvete seonduva ja valvuri staatuse reguleerimine seadusega vajalik. Kasutan siinkohal võimalust, et tänada eelnõu välja töötanud Kaitsealiidu ülema kokku kutsutud töörühma ja kaitseministeeriumi õigusosakonda KLSi muutmise seaduse eelnõu ettevalmistamise eest. Ühtlasi märgin ära hea koostöö KLSi muutmise seaduse eelnõu menetlemisel Riigikogus kaitseministeeriumi õigusosakonna juristi Guido Pääsukese, Kaitsealiidu peastaabi üldosakonna juhataja kohusetäitja Lea Vainulti ning Kaitsealiidu peastaabi operatiiv- ja väljaõppeosakonna valveteenistusejaoskonna juhataja Omari Aski-leiskiriga. **KK!**

LÜHIDALT

PÕLVA KARIKAVÕISTLUSED LASKMISES

Kaitsealiidu Tallinna malevalda kompanii ja Kaitsealiidu laskurklubi MäLK liige Jaanus Mugu (fotol auhinnatseremoonial paremalt esimene) võitis ülekaalukalt 10. ja 11. aprillil peetud Põlva maakonna 36. karikavõistlused liikuva märgi laskmises õhupüssist 517 silmaga Eesti Jahispordiliidu laskurite Arles Taali (476 silma) ja Taavi Taali (457 silma) ees. **KK!**



Noortejuhtide arvamus koostööst Kaitseleiiduga

Tekst: TRIIN TÕNSING, Kaitseleidu peastaabi personaliosakonna arendus- ja koolitusjaoskonna juhataja

Nii Noorte Kotkaste kui ka Kodutütarde organisatsiooni üks peamisi tegevusvaldkondi 2010. aastal on koostöö tõhustamine Kaitseleidu ja Naiskodukaitsega, et seeläbi suurendada nende organisatsioonidega liituvate noorte hulka. Tänu eelmisel aastal muudetud kujul jõustunud ja senisest detailsemale liikmeskonna aruandlusele on selgunud, et praegu liitub väga vähe noorteorganisatsioonidest

lahkunud liikmetest Kaitseleidu või Naiskodukaitsega. 2009. aasta koondandmete järgi (vt tabel) astus ligi 10% organisatsioonist lahkunud noortekotkastest

Kaitseleidu ridadesse, kodutütardest liitus Naiskodukaitsega aasta jooksul üheksa ja Kaitseleiduga 12 neiu, seega kokku vähem kui 3% kõigist lahkunutest. Et 2009. aasta kevadest kehtiv liikmeks astumise soovivaldus sisaldab andmeid ka varasema noorteorganisatsiooni kuulumise kohta, arvestatakse noorteorganisatsioonist Kaitseleitu ja Naiskodukaitse sisse sirdumiseks ka need noored, kes ei ole liitunud kohe pärast noorteorganisatsioonist välja kasvamist.

Põhjusi, miks Kaitseleitu oma noorteorganisatsioonide liikmeid paeluda ei suuda, on kahtlemata mitmeid, kuid ühe peamisena saab välja tuua vähese koostöö maleva tasandil. Tihti on noorte ainsaks seoseks Kaitseleidu või Naiskodukaitsega noortejuht, samas ei kuulu kolmandik Noorte Kotkaste rühmapealikest ja rohkem kui pooled Kodutütarde rühmavanematest ise Kaitseleitu. Soovist selgitada olukorda ning sellest tulenevalt tagada võimalused selle muutmiseks töötati Kaitseleidu peastaabi personaliosakonna, noorteorganisatsioonide peavanimete ja nõuniku koostöös välja vabatahtlike noortejuhtide küsitlus. Küsitluse eesmärk oli selgitada välja vabatahtlike noortejuhtide hoiakud

ja teadmised Kaitseleidust ja Naiskodukaitsest ning teha tulemustest lähtuvad ettepanekud koostöö tihendamiseks malevates.

TULEMUSED

2010. veebruaris-märtsis interneti teel *Google Docs* keskkonnas läbi viidud küsitlusele vastas 220 noortejuhti üle Eesti, vastanute aktiivsuse osas saab eriliselt esile tõsta Tartu, Võrumaa ja Valgamaa malevat, kus vastas enamik tegutsevatest rühmapealikest ja rühmavanematest. Praegu on teoksil ka vabatahtlike noortejuhtide üle peetava aruandluse täpsustamine (olukorra muudab keeruliseks asjaolu, et paljud juhendavad nii kodutütarde kui ka noortekotkaste rühmi, lisaks tegutsevad paljudes malevates segarühmad), kuid olemasolevatele andmetele tuginedes võib siiski väita, et küsitlusele vastasid rohkem kui pooled kõigist tegutsevatest noortejuhtidest.

61% (134 inimest) vastanutest olid naised ja 39% (86) mehed. Kõigist vastanutest meestest 61 juhendab noortekotkaid ja 25 rühmi, kus on nii noortekotkaid kui ka kodutütred. Naissoost vastanutest üheksa juhendab noortekotkaste rühma, 62 kodutütarde rühma ja 63 nii noortekotkaid kui ka kodutütred. Üle poole (57%) vastanutest olid alla 30-aastased, sealjuures neljandik kõigist vastanutest omakorda alla 20-aastased. Osaliselt võib noorte suur osa vastanute hulgas olla tingitud nende suuremast valmidusest vastata interneti teel levitatud küsitlusele, kuid üldjuhul ongi noortejuhid valdavalt nooremad inimesed.

Vabatahtliku liikmena kuulub Kaitseleitu või Naiskodukaitse 73% vastanutest. Küsitluses eristati küll kõiki võimalikke liikmestaatusi, kuid et mitmeid liikmestaatusi esindas vaid väheke vastanuid (15 vastanut on Kaitseleidu noorliikmed, kaks toetajaliikmed ja üks Naiskodukaitse auliige), vaadeldi andmete

töötlemisel eraldi rühmadena Kaitseleidu ja Naiskodukaitse liikmeid ja mitteliikmeid. Tähelepanuväärne oli Kaitseleidu liikmete suur osa naisnoortejuhtide hulgas: kõigist vastanutest naistest kuulub 39% Naiskodukaitsele ja 25% Kaitseleitu. Ka on suurem organisatsiooniga mitteliitunud naiste hulk, moodustades kõigist vastanutest naistest 36%. Meeste puhul oli mittekaitseleitlastest vastanuid vaid 14%. Kõigi vastanute lõikes ei kuulu 27% noortejuhtidest Kaitseleitu ega Naiskodukaitsele.

Küsitluses puudutati ka väärtusi, millest Kaitseleidus noorsootööd tehes juhendatakse. Iga vastaja sai valida mitme vastusevariandi vahel, soovitatavalt tuli valida kuni neli enda silmis olulisemat väärtust. Enimmainitud väärtuseks oli ülekaalukalt "isamaalisus, armastus kodumaa vastu", mida nimetas ühe valikuna 73% kõigist vastanutest. Järgnesid "austus vanemate, sõprade ja teiste inimeste vastu" (58%), "haridus ja uued teadmised" (55%) ning "viisakus ja käitumisreeglid" (48%). Lisaks mainis 32% vastanutest "riigikaitse osalemise vajalikkust". Seega saab tõdeda, et Kaitseleidus on noortele edastatavate väärtuste hulgas väga suur rõhk isamaalisusel.

NOORTEJUHI STAATUS ORGANISATSIOONIS

Koostöö toimimises on oluline kõigi osapoolte ettepanekutega arvestamine ja teadmine, et osapooled tunnevad ennast vajaliku ja võrdsena. Seetõttu uuriti ka vastanute arvamust enda ja oma arvamusel tajutava olulisuse kohta Kaitseleidus ja eriorganisatsioonides (Kas te tunnete ennast noortejuhina noorteorganisatsiooni/Kaitseleidu/Naiskodukaitse jaoks olulisena?). Noorteorganisatsioonide jaoks tundsid ennast väheväärtuslikuna vaid üksikud vastanud, vastusevariandi "ei, mind ei väärtustata piisavalt" valis vaid viis vastanut. Seevastu tunduvalt nõrgemana tajuti oma olulisust Kaitseleidus – 25% vastanutest tundis ennast mitte piisavalt olulisena. 11% vastas, et nad ei oska vastata, sest neil puudub side Kaitseleiduga.

Naiskodukaitse jaoks tunneb ennast väheolulisena 14% vastanutest ja 50% vastanutest (peamiselt meessoost vastanud) märkis, et neil ei ole Naiskodukaitsega piisavat kokkupuudet, et küsimusele vastata. Lisaks kasutati just selle küsimuse juures mitmel korral võimalust pikemaks kommentaariks, paaril juhul väljendati oma isiklikku pettumust või toodi välja konkreetsemaid kitsaskohti.

Küsimusele “Kas Te tunnete, et Teie arvamus noortejuhina on noorteorganisatsiooni/Kaitseliidu/Naiskodukaitse jaoks oluline?” vastas valdav osa, et nende arvamusega arvestatakse noorteorganisatsioonides piisavalt. 9% tunneb, et nende arvamus ei ole noorteorganisatsioonidele oluline, ja üksikud vastanud ei ole oma arvamuset kunagi avaldanud. Kaitseliit ei ole noortejuhtide arvamusega piisavalt arvestanud 23% vastanute arvates ja 19% ei ole oma arvamuset avaldanud. 38% vastanutest leidis, et Naiskodukaitse arvestab nende arvamusega, ligi pooled vastanutest ei ole oma arvamuset avaldanud või ei ole neil sidet Naiskodukaitsega.

SUHTE ORGANISATSIOONIGA

Inimese ja organisatsiooni suhete alusena peetakse organisatioo-

nikäitumise seisukohast äärmiselt oluliseks organisatsioonile pühendumist. Eriti oluline on see vabatahtlikus organisatsioonis, kus inimeste saadav kasu oma tegevusest ei ole mõõdetav materiaalses, vaid pigem emotsionaalses kategooriates. Kõrge organisatsioonile pühendumise määr on mitmete teooriate alusel mõõdetav järgmistele faktoritele:

- teadlikus organisatsiooni eesmärkidest;
- organisatsiooni eesmärkidesse uskumine;
- valmidus pingutada organisatsiooni nimel, tahe olla organisatsiooni liige.

Küsitlusele vastanud noortejuhtide organisatsioonile pühendumise määr on rõõmustavalt suur, seda nii noorteorganisatsioonide kui ka Kaitseliidu ja/või Naiskodukaitse osas.

SOOVITUSED NOORTELE

Küsimusele “Kas soovitate noortel pärast noorkotkaks/kodutütreks olemist astuda Kaitseliitu/Naiskodukaitse?” vastas valdav osa (78%) vastanutest, et soovitab noortel jätkata tegevust Kaitseliidus või Naiskodukaitse ka pärast vanuse tõttu noorteorganisatsioonist lahkumist. Neid,

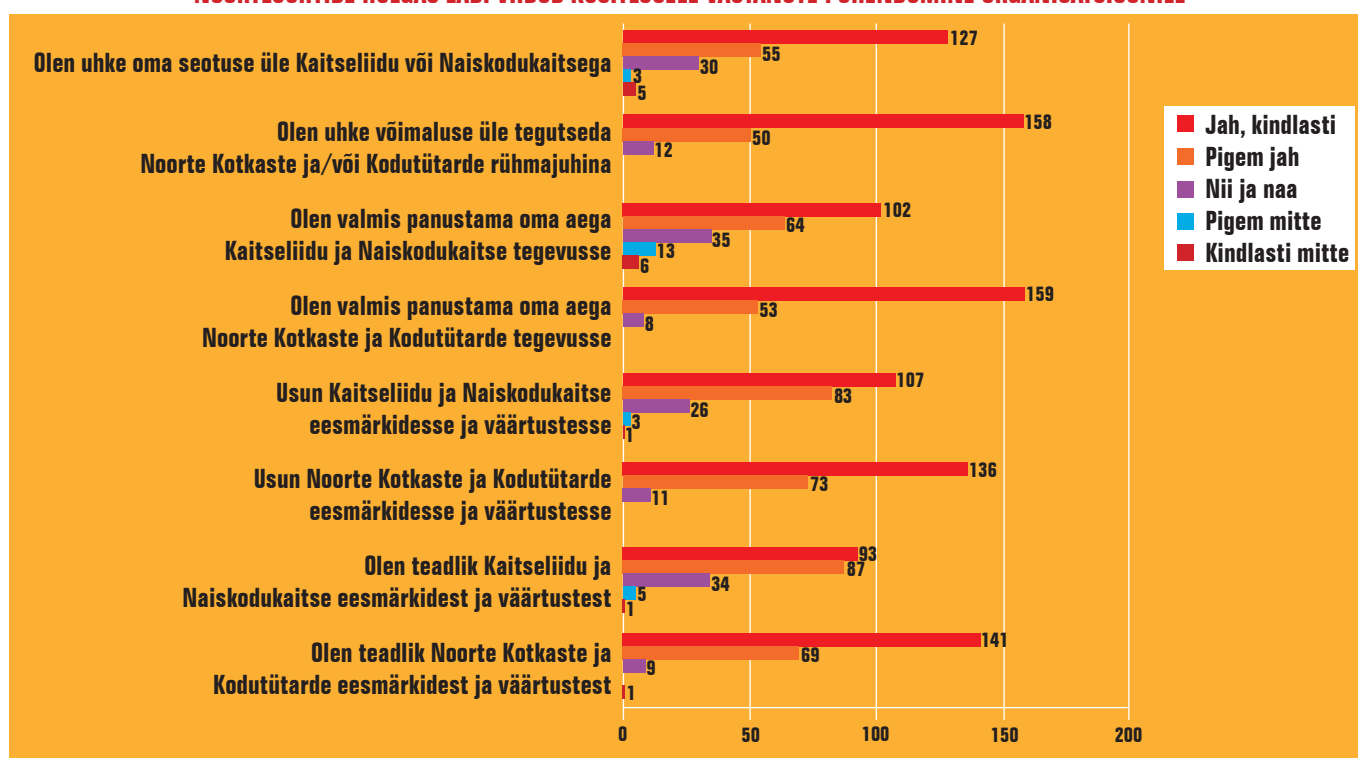
kes kindlasti edasist seotust Kaitseliiduga ei soovita, on vastanute hulgas vaid 1% (kuus vastanut). Küsimustele, mis puudutasid noorte endi huvi Kaitseliidu tegevuse vastu, vastas valdav osa (86%), et noorte huvi on suur. Paar vastanut tõi siiski välja, et nende hoolealused on ealt veel liiga noored, et tõsisemat huvi üles näidata.

Vaadeldes eraldi noorkotkaste ja kodutütarde rühmi juhendavate noortejuhtide vastuseid, selgus, et peaaegu kõik noorkotkastega kokku puutuvad noortejuhid on märganud juhendatavate suurt huvi Kaitseliidu tegevuse vastu. Seevastu kodutütarde huvi Naiskodukaitse tegevuse vastu on noortejuhtide hinnangul tunduvalt leigem, ligi pooled rühmanemad märkisid, et nende juhendatavad ei ole erilist huvi üles näidanud. Mitmed viitasid ka sellele, et nende rühma tüdrukud tunnevad pigem huvi Kaitseliidu vastu.

Küsimusele Kaitseliitu puudutava info jagamise oskuse kohta vastasid peaaegu kõik meessoost noortejuhid, et neil on piisavalt teadmisi, mida oma rühma noortele edasi anda. Seevastu kolmandik naistest tunneb, et nad vajaksid ise rohkem informatsiooni, mida omakorda noortele edastada. Naiskodukaitse kohta infot jagades jääksid enda hinnangul

Joonis

NOORTEJUHTIDE HULGAS LÄBI VIIDUD KÜSITLUSELE VASTANUTE PÜHENDUMINE ORGANISATSIOONILE



2009. AASTAL KAITSELIIDU NOORTEORGANISATSIOONIDEST LAHKUNUTE, NENDEGA LIITUNUTE JA KAITSELIITU VÕI NAISSKODUKAITSESSE ASTUNUTE ARV

| | Kodutütred | | | | | Noored Kotkad | | | | |
|----------------------------|------------|------------|-------------|------------|------------|---------------|------------|-------------|------------|------------|
| | I kvartal | II kvartal | III kvartal | IV kvartal | Kokku 2009 | I kvartal | II kvartal | III kvartal | IV kvartal | Kokku 2009 |
| Organisatsiooniga liitunud | 256 | 135 | 106 | 225 | 722 | 155 | 169 | 121 | 168 | 613 |
| Organisatsioonist lahkunud | 217 | 144 | 130 | 275 | 766 | 309 | 128 | 191 | 152 | 780 |
| Liitunud Kaitseliiduga | 3 | 3 | 4 | 2 | 12 | 16 | 19 | 23 | 18 | 76 |
| Liitunud Naiskodukaitsega | 1 | 5 | 3 | 0 | 9 | | | | | |

jänni rohkem kui pooled, sealjuures 37% kõigist vastanud kodutütred juhendavatest rühmavanematest tunnistas, et neil ei ole Naiskodukaitsest piisavalt teadmisi.

KOKKUVÕTE

Kokkuvõttes saab küsitluse tulemustele tuginedes väita, et noorteorganisatsioonide vabatahtlike juhtide huvi ja valmisolek koostööks on

suur. Ka näitas küsitlus noorteorganisatsioonide juhtide valmisolekut noori Kaitseliidu ja Naiskodukaitsega liitumisel toetada. Noortejuh-tide seisukoha kohaselt on noorte (sh tüdrukute) huvi Kaitseliiduga liitumise vastu suur. Naiskodukaitse noortes paraku sama suur huvi ei tekita. Ainult kodutütred juhendavatest noortejuh-tidest 44% vastas, et nende rühma tüdrukud ei tunne Naiskodukaitse vastu huvi.

Niisiis peaksid Kaitseliidu malevad panustama nii paeluvatesse ja põnevatesse ühistegevustesse noortega kui ka noortejuh-tidele, et tagada nende jätkuv toetus ja täiendada nende teadmisi Naiskodukaitse ja Kaitseliidu tegevusest.

Koostöö saab toimida ja mõju avaldada ainult siis, kui see on kahepoolne. Noortejuhid on oma valmisolekut näidanud. **KK!**

MALEVATES

TARTU MALEV

KAITSELIIDU TARTU MALEV TAASTAS MOTOÜKSUSE

Kaitseliidu Tartu maleva Lehola tänava tagalabaasi kogunes 12. märtsi õhtul 21 motohuvilist kaitseliitlast, et taastada üksik motoriseeritud kompanii, mis oli Tartu maleva juurde loodud 12. märtsil 1937. Kaitseliitlase Toomas Tobro kunagine idee moodustada Kaitseliidu motoklubi sai hoopis uue sisu, kui selgus, et Tartu malevas on olnud eraldi sõjaliste ülesannetega motoriseeritud üksus, mis oli loodud koondama mootorrattaid, soomukeid ja muud ras- ketehnikat.

Et kompaniisuuruse üksuse taastamine on pikemaajaline protsess, sai Kaitseliidu Tartu malev oma koosseisu pärast Kaitseliidu ülema käskkirjaga kinnitamist esialgu üksik- motorühma. Motorühma koosseisu kuuluvad praegu pea- miselt tsiklimeestest kaitseliitlased ja ka kaitseliitlastest kaitsevälased. Et omaegse eelkäija tegevuse ja eesmär- kide kohta on suhteliselt vähe teada, ei saa välistada, et tu- levikus koondab üksus taas kõike mootoriga seonduvat – miks mitte liikuva remondibaasi ja soomukiteni välja.

Motorühma pealik Peeter Pihelgas koos rühmavanem Too- mas Tobroga on asunud aktiivselt tegutsema, et täienda- da üksuse ridu uute liikmetega ja valmistada ette suviseid motoüritusi. Esimene suurem ülesastumine on kavas 23. juunil, kui sõjaelsete tavade taastamiseks minnakse tsik- litega presidendi saadetud võidutulele Sakalamaa piirile vastu ja saadetakse see paika, kus maavanem võidutule valdadesse laiali jagab. Motorühm kutsub sellest isamaa- lisest korteežist osa võtma ka teiste Tartu organiseeritud motoklubide liikmeid.



Motorühma asutajaliikmed said kätte ka sõjaeelse sümboolikaga õlavarrele kinnitatavad lisavarrukad, millel kujutatud mõök ja tiiv- vad kajastavad üksuse motot "Jõud ja kiirus".

Kaitseliidu Tartu maleval on motoklubidega head koostöö- kogemused juba varasemast ajast. Pronksiöö sündmuste järgselt olid motomeestest abipolitseinikud koos kaitseliit- lastest abipolitseinikega Tartus korda tagamas. Kaks aas- tat tagasi korraldatud ühisõppusel "Tartu lukku 2008" olid motomehed kaasatud virgatsitena kontrollpunktide vahel teavet laiali vedama.

Kaitseliidu Tartu maleva pealik major Ülar Vomm usub, et eksterritoriaalsele rühmale jagub ülesandeid nii maleva õppustel motoriseeritult maastikul tegutsedes kui ka näi- teks noorkotkastele ja ka kodutütardele esmaste võrri- või mopeedisõiduuskuste edasiandmisel. Tartu maleva mo- toüksust ootab lai tegevusväli, sest mootoriteta ei kujuta tänapäevast riigikaitset enam ettegi.

IVAR JÕESAAR, kapten

Sõjapidamine III

Sõjakunsti neli põlvkonda. Millis(t)esse neist kuuluvad Eesti kaitsevägi ja Kaitseliit?

Tekst: KATARIIN KALA

Ameerika Ühendriikide sõjandusteoreetiku William S. Lindi teooria järgi võib sõjakunsti evolutsioonis vaadelda nelja põlvkonda. Neist esimese kõrgaeg oli Suure Prantsuse revolutsiooni ajastu, kui sileraudse eestlaetava musketi tehniliste omaduste tõttu oli vaja Rootsi kuninga Gustav Adolphi Kolmekümneaastases sõjas sisse viidud liinitaktika põhimõtete järgi õlg õla kõrval viirgudesse rivistunud üksustel saavutada piisavalt kontsentreeritud tulejõud. Peamine erinevus esimese ja teise põlvkonna vahel oli kaudtule kasutuselevõtmine viimase puhul, mis võimaldas massilise inimressursi osaliselt asendada tuleressursiga. Kolmanda põlvkonna iseärasuseks oli areng pigem ideede kui tehnoloogia tasandil – lineaarse otsekontakti asemel püüti leida võimalusi infiltratsiooniks ja vastase kahjustamiseks tema kaitse sügavuses. Lindi arvates harrastab enamik maailma armeesid endiselt taktikaid, mis paiknevad kusagil teise ja kolmanda põlvkonna vahepeal. Viimase poole sajandi jooksul on aga globaalne ohupilt sedavõrd muutunud, et otstarbekas oleks eristada juba neljanda põlvkonna sõjakunsti.

NELJANDA PÕLVKONNA SÕJAKUNST

Neljas põlvkond eristub eelnevatest kardinaalselt mitmete aspektide tõttu. Esiteks, tänapäeva lahinguruumis on hägustunud piir mõistete “tsiviilne” ja “militaarne”, “rahuaeg” ja “sõjaaeg” vahel. Rindejoon pole ammugi enam lineaarne, otse vastupidi – sõda on mitmemõõtmeline, haarates tervet ühiskonda nii füüsilisel, vaimsel kui ka moraalsel tasandil. Raske on eristada ka ajalisi piire: eelnevates põlvkondades lahingu algust tähistava kogupaugu asemel toimub vastase pidev infiltratsioon ja konflikti n-ö alalävine eskaleerimine. Suurte armeede asemel tegutsevad vastase territooriumil väikesed, mobiilsed, paindliku taktika, iseseisva juhtimise ja tagamisega grupid. Mass pole enam eelis, sest kujutab endast pigem hõlpsat sihtmärki. Peamiseks taktika põhimõtteks on vastase moraalne kukutamine tema elanikkonna meelsuse mõjutamise kaudu. Eelkõige eeldab see vastase kultuuri ja keskkonna suurepäraselt tundmist ning selle kaudu kõige haavatavamate aspektide väljapeilimist.

Ülaltoodud käsitluse järgi on keeruline üheselt määratleda Eesti kaitseväge ja Kaitseliidu paiknemist nelja

põlvkonna skaalal. Kuigi korduvalt on rõhutatud, et kaitsevägi ja Kaitseliit ei kujuta endast erinevaid väeliike, tekib siiski vajadus neid antud kontekstis eraldi vaadelda.

EESTI KAITSEVÄGI KUI PÕHIMÕTETE SULAM

Esiteks kaitseväest. Minu hinnangul paikneb Eesti kaitsevägi hetkel teises põlvkonnas. Iseenesest pole see üleilmses kontekstis midagi aegunud ega häbiväärset, kuivõrd William S. Lindi arvates järgib teise põlvkonna taktikalisi printsiipe veel ka suurem osa USA üksusi. Britid kui traditsioone austav kultuur on aga jäänud tema hinnangul ka oma armee ülesehituse ja toimimisega endiselt esimesse põlvkonda, hoolimata õppetundidest, mis näitavad, et jäik käsukultuur ja tsentraliseeritud juhtimisvõtted ei võimalda tänapäeva konfliktides enam edukalt läbi lüüa. Et Eesti kaitseväge väljaõpe on Briti, Soome ja USA taktika sulam, ei saagi me olulisel määral oma vanematest ja targematest vendadest erineda.

Eeskätt tundub asjasse pühendamatu silmale, et oma tõenäolisest vastasest rääkides kirjeldame teda suuresti endiselt sellisena, nagu teda nähti siinkandis mõnikümend aastat tagasi. Ent nagu näitavad ohuhinnangud, pole vastane enam ammu see, kes ta oli toona. Ta areneb ja täiustub nii tehnoloogiliselt kui ka taktikaliselt ning seda peaksime tegema ka meie. Õnneks tuleb nenda,

Et Eesti kaitseväge väljaõpe on Briti, Soome ja USA taktika sulam, ei saagi me olulisel määral oma vanematest ja targematest vendadest erineda.

Et meil maailmas käibel olevad ametlikud versioonid “punasest” taktikast on meie omadest veelgi aegunud ja seetõttu peame mütsi maha võtma meie väheste olemasolevate sõjaväeluurajate ees, kes teevad kõik, et meie militaarväljaõppesüsteemi tõenäolise vastase muutuva doktriiniga kursis hoida.

Nagu nimigi ütleb, tegeleb Eesti kaitsevägi kaitsmisega, mistõttu väljaõppes pannakse jätkuvalt suuremat rõhku pigem kaitse- kui ründetaktikatele. Neljanda põlvkonna sõjas pole aga massi kontsentreerimine eeliseks, mistõttu oleks ka Eesti-suurusel riigil ehk mõttekas senisest suuremas mahus välja õpetada väikeüksusi, mis lisaks teadmiste kaevikukaevamisest valdaksid ka patrullitehnikaid ja sissioskusi.

Üks teine tähelepanek, mis taas kord paigutab meid põlvkondade “edetabelis” tahapoole, kui me ehk ise



Ajaloo huvilised prantslased taasmängimas Napoleoni ajastu lahinguid.

sooviksime olla: meil on olemas maavägi, õhuvägi ja merevägi, kuid väeliikide vahel puudub piisav koostöö ja seetõttu ka ühendoperatsioonide kogemus. Taasiseseisvumisest on möödas kakskümmend aastat. Argument, et oleme veel noor, kogenematu ja arenev riik, pole varsti enam tõsiseltvõetav.

KAITSELIIT KUI KODANIKUTARKUSE KOGUM

Nüüd Kaitseliidust. Julgen väita, et Kaitseliit on tänapäeva ohupilti arvestades potentsiaalselt palju rakendatavam sõjaline võimekus kui kaitsevägi. Kindlasti ei kuulu ta täiel määral neljandase põlvkonda, kuid tal on mingil määral kõigi kirjeldatud põlvkondade tunnuseid. Kaitseliit on maailma kontekstis võrdlemisi unikaalne organisatsioon. Peaaegu ühe käe sõrmedel võib üles lugeda teisi riike, kus eksisteerivad sellised riigieelarvest finantseeritud, relvastatud, kogu territooriumi ühtlaselt katvad vabatahtlikud “rahvaarmee”.

Julgen väita, et Kaitseliit on tänapäeva ohupilti arvestades potentsiaalselt palju rakendatavam sõjaline võimekus, kui seda on kaitsevägi.

Kuivõrd tegemist on vabatahtliku organisatsiooniga, kuulub Kaitseliitu inimesi, kel puudub eelnev sõjaline väljaõpe, kuid on peale ennatsalgava kaitsetahte ka laiapõhjaline tsiviilharidus, töö- ja elukogemus. Ühelt poolt on see miinuseks, sest raskendab ühtse väljaõpesüsteemi rakendamist, ent teiselt poolt võib seda vaadelda ka plussina. Nimelt pole säärase liikmete mõtlemine ja initsiatiiv jääka käsukultuuri harrastava süsteemi poolt n-ö ära nuditud. See võimaldab neil välja mõelda esilekerkivates olukordades erakordseid lahendusi ja taktikalisi võtteid, mille peale klassikalise sõjaväelise juhtimise haridusega ohvitser ei pruugi tulla. Paindlikud taktikalised lahendused on aga neljanda põlvkonna sõjakunsti põhitunnus.

Teiseks Kaitseliidu eeliseks on reservväljaõpe. Et endiselt pole täies mahus käivitunud kaitseväge rahuaegse reservväljaõppe süsteem, on Kaitseliit olnud seni ainsaks väljundiks oma kvalifikatsiooni säilimisest huvitatud reservväelastele. Üksusteks jagunemine territoriaal-

se printsiibi alusel võimaldab viia rahuaegset väljaõpet läbi väikeste üksuste kaupa ja pidevalt, seejuures ka üksusesisese initsiatiivi alusel, tsentraalset juhtimismehhanismi vajamata. See tagab reservväelaste püsiva valmisoleku, nende edasise arengu ning säilitab motivatsiooni ja üksusesisese kokkukuuluvuse. Rahuajal kokku töötanud väikeüksus saab sõja tingimustes edukalt vastase tagalas sissitaktikat harrastada, põhjustades sellega vastasele võrratult suuremaid kaotusi kui sama suur sõja puhkedes mobiliseeritud ja seetõttu kokkutöötamata üksus lineaarses kontaktis eesliinil. Ülemaaline väikeüksuste võrgustik võimaldab toime tulla ka neljanda põlvkonna vastasega. Märkamatu väikesesse, kuid võõrapelglikusse ühiskonda imbuda püüdev halbade kavatsustega uustulnuk ei jää tavaliselt märkamata, ta tembeldatakse armutult tiblaks ja tal hoitakse silma peal.

KÜBERSÕJAVÄLMIDUSE EELDUSED

Kolmandaks vaatleme asjaolu, mida Lind 1989. aastal juba kaudselt aimas, aga täpselt sõnastada ei osanud: infotehnoloogia tormilist arengut ja kübersõja mõõtmete väljakujunemist. Eesti on infotehnoloogilise kaitsevõime poolest maailma riikide seas esirinnas ja selle ala tippspetsialistide osa ühiskonnas on märkimisväärselt suur. See on asjaolu, mis loob pinnase riikliku ja miks mitte ka globaalselt turustatava küberkaitsevõime väljaarendamiseks.

Teisalt on Eestis arvutite ja internetiühenduste osa kodumajapidamistes üks suuremaid maailmas. Internet võimaldab ühelt poolt kiirelt edastada operatiivset teavet suure osani ühiskonnast, teisalt (kaitseliitlastest) ühiskonnaliikmetelt infot koguda. Tegemist on unikaalse sidevõrguga, mille omadusi saab ära kasutada ka neljanda põlvkonna taktikas. Afganistanis toimuv on selle “relva” rakendamise heaks näiteks: sisside “koduvideod” leiavad kiirelt tee suurde Lääne meediasse, kutsudes sellega esile rahvarahutusi ja suunates strateegilisi otsustusprotsesse.

Eesti on küll väike ja alles arenev riik, kuid kaitsevõime seisukohast on need omadused ainult plussiks. Meil puudub suur ja inertne kaitsevägi, millesse muutuste sisse-

Eesti on infotehnoloogilise kaitsevõime poolest maailma riikide seas esirinnas ja selle ala tippspetsialistide osa ühiskonnas on märkimisväärselt suur.

viimiseks kulub aastaid, kui mitte põlvkondi. Näiteks USAs võeti mittekonventsionaalsed sõjapidamisviisid militaarakadeemiade õppekavadesse alles loetud aastad tagasi, kuigi Vietnami sõjast on möödas juba

pool sajandit. Samuti ei ole meil veel hangitud ülemäära palju kallist relvastust, tehnikat ja varustust, mille väljavahetamine võiks põhjustada poliitikute üleskõetavat maksimumaksja hala. Piltlikult öeldes pole meil veel hilja uus leht keerata ja otsast alustada. Kui riigi juhtkonnal ning sõjaväelistel juhtidel jätkuks tarkust kõiki meie eelseid ära kasutada, saaks Eestist kujundada väga modernse kaitsestrateegiaga riigi, mis oleks võrdväärseks partneriks ükskõik millisele maailma suurriigile. **KK!**

Veebialbumile kardin ette!

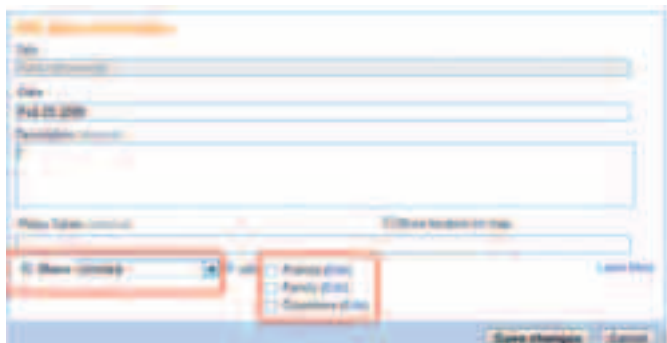
Tekst: KUIDO KÜLM, Küberkaitseliidu Tartu rühma pealik

Eks meile kõigile meeldi näha oma näopilti autahvlil. Internetil, sealhulgas ka internetis leiduvatel tasuta pildijagamisteenustel on paraku märksa laiemad funktsioonid kui autahvlil, seetõttu on mõnikord kaval või lausa hädavajalik, et mõnel pildijagamissaidil ripuvatele piltidele kogu maailm ligi ei saaks. Õnneks on sellistel teenustel enamasti ligipääsu piiramise võimalus olemas. Vaatame, kuidas seda Picasa veebialbumis teha.

Picasa veebi albumile saab valida kolm avalikustamistaset: vabalt ligipääsetav, jagamislingi kaudu nähtav või sisselogimist nõudev. Avaldamissätteid saab muuta albumi menüüst Edit > Album properties.



Share > Unlisted tähendab, et albumile saab küll juurde ilma paroolis sisestamata, kuid tavaotsinguga pole see album nähtav ja ligipääsuks tuleb huvilistele saata albumi link. Selleks tuleks valida märkeruudud Friends/Family/Coworkers (kui kasutajal on vastavates kategooriates juba määratletud e-posti aadressid, kellele ta tavaliselt oma fotosid jagab).



Kui tahta albumit jagada neile, keda ei ole ülalloeletatud kategooriatesse määratletud (või kes pole Google'i rakenduste kasutajad), tuleb klikkida albumi peamenüüs ümbriku kujutisega lülitit Share.



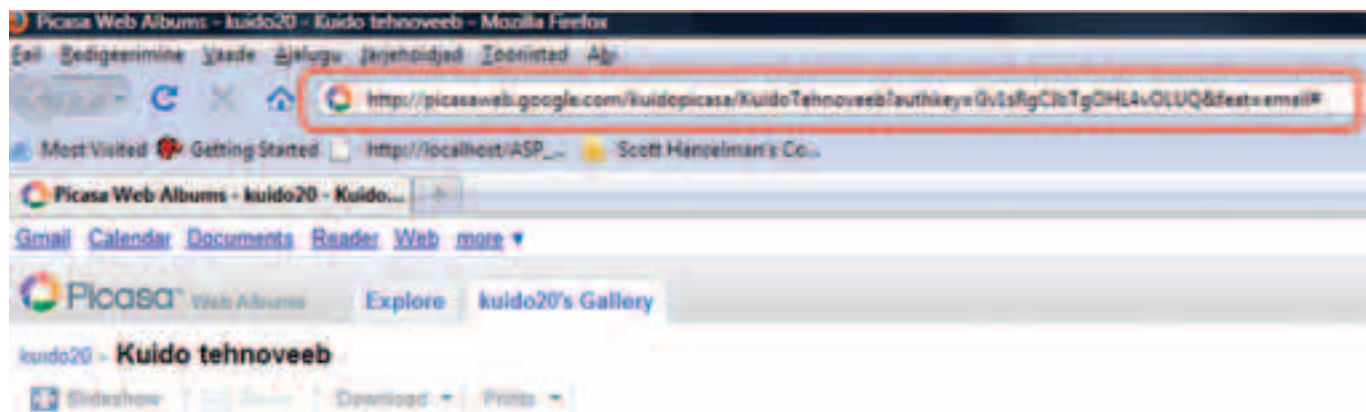
Tekkinud vormil tuleb sisestada sulgude (< >) ja komadega eraldatud aadressaadid, kellele on soov albumi link edasi saata.

Kui teha linnuke märkeruutu "Let people I share with contribute photos", tähendab see, et album muutub jagatavaks albumiks, kuhu ka teised inimesed saavad fotosid lisada ja neid kustutada, muuta fotode pealdisi jne.



Pärast nupule "Send Email" klikkimist saavad need, kellele albumit jagatakse, postkasti kirja, milles on veebialbumi link (URL). Ainult need inimesed, kes teate said, pääsevad kõnealusele lingile klikkides albumit vaatama.

NB! Albumi lingi saatmiseks kinnisesse postiloendisse tuleb jälgida, et jagaja e-posti aadress sobiks listi sätelega. Picasa veebi saadab lingi jagaja gmaili aadressilt, mida postiloend ei pruugi tunnustada. **KK!**



Kõrgem Sõjakool kutsub kõrgharidusega noori ohvitseriks õppima

**Tekst: AARNE ERMUS, kolonel,
Kaitseväe Ühendatud Õppeasutuste ülem**

Tänavu avab Kaitseväe Ühendatud Õppeasutuste (KVÜÕA) Kõrgem Sõjakool kursuse kõrgharidusega noortele. Senini oli võimalik Eestis ohvitseriks saada ainult Kõrgema Sõjakooli kolmeaastast põhikursust läbides. Tänavu varasügisel on neil, kel kõrgharidus juba omandatud, kuid huvi karjäärivõimaluse vastu kaitsestruktuurides, võimalik asuda õppima aasta kestvale maa- väe nooremohvitseride kursusele või pooleteiseaastasele mereväe nooremohvitseride kursusele.

Nimetatud kursuste avamise ja sellega ohvitseriks õppimise võimaluste laiendamise tingis ühelt poolt kaitseväe suurenenud vajadus ohvitseride järele, teiselt poolt oli põhjuseks soov rahuldada kaitseväe vajadusi tsiviilkõrgkoolides antavate erialateadmiste ja -oskuste järele.

KAITSEVÄGI VAJAB TSIVIILKÕRGHARIDUSE TEADMISI

Parimate ohvitserikandidaatide väljaselgitamiseks on kaitsevägi aastate jooksul kehtestanud mitmeid nõudeid. Üks olulisimaid neist on ajateenistuse läbimine. Ajateenistusse võetavate arv on aga piiratud ja isegi kutsealuste hulga vähenemise korral saavad teenistuse läbida ehk pooled võimalikest kutsealustest, kelle hulgas on viimastel aastatel märkimisväärselt suurenenud üliõpilaste osa. Ühelt poolt on see aidanud kaasa sõdurite kvaliteedi paranemisele, teiselt poolt on tsiviileriala valiku teinute suhtarvu kasv piiranud oluliselt potentsiaalsete ohvitserikandidaatide hulka.

Eelmisest aastast on koostöös Kaitseressursside Ametiga käivitatud programm, mis võimaldab ohvitseriks õppida soovijail sooritada sisseastumiseksamid Kõrgemasse Sõjakooli vahetult pärast gümnaasiumi lõpetamist. Eksamite eduka soorita-

mise korral saavad nad minna kohe ajateenistusse ja alustada seejärel ohvitseriõpinguid. Käesoleval aastal läbib selle programmi alusel ajateenistust 26 kadetikandidaati.

Kuid viimastel aastatel on kooli poole pöördunud ka palju juba tsiviilkõrghariduse omandanud või seda omandavaid noori, kes on uurinud võimalust õppida ohvitseriks.

Kaitsevägi on pidevalt arenenud. Ühelt poolt on suurenenud kaitsevälaste hulk ja kasvanud ohvitseride vajadus, teiselt poolt on kaitsevägi muutunud tehniliselt keerukamaks. Vaadates sõjalise kaitse järgmise kümne aasta arengukava, on näha, et kaitsevägi muutub veelgi keerukamaks.

Tänased sõjakooli lõpetanud ohvitserid on väga laia silmaringi ja juhtimisalase ettevalmistusega, nad suudavad ennast järjepidevalt arendades täita erinevaid ülesandeid kaitsevälises struktuuris. Tulevikus peab selliste ohvitseride kõrval olema kaitseväes piisavalt ka mingi kitsama valdkonna süvateadmiste ja -oskusetega ohvitseri.

Kui võrrelda kolmeaastast põhikursust ning aastast nooremohvitseride kursust, tuleb aru saada, et tegu ei ole konkureerivate, vaid pigem teineteist täiendavate kursustega. Nii peaksid sõjakooli põhikursuse lõpetanud koos nooremohvitseride kursuste lõpetajatega rahuldama oskusliku planeerimise korral tulevikus kaitseväe kvaliteetse ohvitserikaadri vajadused.

ÜHESUGUSED KARJÄÄRIVÕIMALUSED

Nooremohvitseride kursuse õppekava koostamisel peeti silmas ka seda, et põhikursuse lõpetanud ja aastase kursuse lõpetanud oleksid edaspidi ühesugused karjääriperspektiivid. Mõistagi pole kõike, mida õpetatakse kolmeaastase õppekava jooksul, võimalik mahutada ühe aasta sisse. Valik tehti kriitiliste teadmiste ja oskuste osas ning arvestati, et kõrgkooli juba lõpetanud noorel inimesel on välja kujunenud õppimisoskus ja -harjumus ning ta suudab mõningaid asju kiiremini omandada. Samas tuli õppekavast jätta välja relvaliigiõpe. Aastase õppekava läbinud kvalifitseeruvad jalaväerühma ülemateks ja spetsialiseeruvad relvaliigile esimese kolme teenistusaasta jooksul.

Kooli astumisel sõlmitakse ohvitserikandidaadiga nelja-aastane tegevteenistuse leping, kusjuures üheks nõudeks selles on relvaliigi erialakursuse läbimine KVÜÕA juures. Oluline on, et aastase kursuste lõpetanud on võrdselt põhikursuse lõpetanuiga võimalik kandideerida edaspidi ka KVÜÕA keskastmekursusele ja omandada magistrikraad. Kaitsevälises kontekstis loob erinevate kursuste läbimine eeldused teenistuses edasijõudmiseks. Reaalne edasijõudmine teenistuses sõltub samas igast konkreetsest ohvitserist endast, sellest, kuidas ta teenistuse ülesandeid täidab ning igapäevaselt enda ja oma alluvate arendamisega tegeleb. Seega on KVÜÕA loodud täiendavate võimaluste õige kasutamine eelkõige iga ohvitserikandidaadi enda vastutus. **KK!**

MAAVÄE JA MEREVÄE NOOREMOHVITSERIDE KURSUSED

Dokumentide esitamine: 28. juunist 9. juulini 2010 Kaitseväe Ühendatud Õppeasutustesse (Riia 12, Tartu) isiklikult või kõrgkoolide sisseastumise infosüsteemi SAIS (<http://www.sais.ee>) kaudu.

Sisseastumiskatsed: 20.-23. juuli 2010. Õppetöö algab 16. augustil.

Pärast mõneaastast teenistust ja erialakursuse läbimist on õppuritel võimalus jätkata õpinguid KVÜÕA Kõrgema Sõjakooli magistriõppes (keskastmekursus).

Lisateave: <http://www.ksk.edu.ee/est/Sisseastujale>

Viru maleva võitlusgrupp soetas uued optilised sihikud

Viru maleva võitlusgrupile jõudsid kohale omatuluvahendite eest soetatud optilised sihikud Hensoldt 4x24 mod. 2, mida rakendatakse täiendusena seni kasutuses olevatele punatäppsihikutele. Tegemist on AK-4 tüüpi relvale mõeldud originaaltootega. Sihiku kaugusskaalad on mõeldud just selle relva ja laskemoonaga laskmiseks, nii et klikke ei pea lugema. Lihtsalt tuleb keerata vajalik kaugus trummelskaalal ja relv laseb, kuhu vaja. Sihikut on väga lihtne hetkega relva peale panna ja ka maha võtta – tulemused sellest ei nihku. Maksimaalne laskekaugus sihikuga relval on 600 meetrit ja taktikaline kasutuskaugus 400 meetrit.



G-3, AK-4 ja nende analoogrelvade tarbeks loodud sihiku saab relvalaele kinnitada kiirelt ja kindlalt.

Senistel kogemustel on uued sihikud võitlusgrupi ülema nooremleitnant Sven Neudorfi sõnutsi ootusi õigustanud. Sihiku käsitlemine ei nõua erilist väljaõpet ega ka lisarelvaõpet. “Meie jaoks ei ole hea, kui sekka tuleb teistsuguseid relvi, nt M-14 baasil valmistatud TP2, sest see eeldaks palju lisaväljaõpet ja keerulisemat logistikat erinevate salvete ja relvaosade tõttu,” räägib Neudorf.

Kolmekordse suurendusega punatäppsihikuid plaanitakse aga Neudorfi sõnutsi edaspidigi kasutada, sest need võimaldavad sooritada täpseid laske kaks korda kiiremini kui tavasihikuga ja annavad ka umbes 200-meetrise laskedistantsi garanteeritud tabamustega. Uued optilised sihikud aga võimaldavad lasta erinevatele kaugustele väga tihedalt ja täpselt. “Need sihikud täiendavad teineteist,” räägib ta.

Võitlusgrupp sai sihikud tänu maleva juhatuse otsusele need maleva omavahendite eest osta. Neudorf arvab, et Hensoldt 4x24 optiliste sihikute kasutuselevõtuga on AK-4-lt võimalik välja võtta viimane, mis sellele relval pakkuda on. Senised puudused, nagu kaal, pikkus, võimas ja raske padrun, muutuvad nüüd eeliseks ja sihik võimaldab kogu seda potentsiaali ära kasutada. **KK!**

MALEVATES

VIRU MALEV

“NÄPI NIKEL” VÕIDUTSES IDA PREFEKTUUR

Märtsi viimasel päeval korraldasid KEK Invest AS, Kaitseväe Viru malev ja Rakvere Jahindusklubi laskevõistlused KEK Invest ASi rändkarikale. Võistlus kandis nime “Näpi Nike”. Võistlusel lasti spordipüssist 25 m distantsilt lamades asendist käelt. Võimaldati teha piiramatut arvu proovilaske 5 minuti jooksul ja 10 võistluslasku 8 minuti jooksul. Võistlus viidi läbi KEK Invest ASi sisetiirus Näpi külas.

Võistkondlikus arvestuses saavutas esikoha ja sai enda kätte rändkarika Ida Politseiprefektuur 359 silmaga, teise koha sai Kaitseväe Viru maleva II võistkond 330 silmaga ning III koht kuulus Rakvere Jahindusklubile, kes kogus 319 silma. Võistkonda kuulus neli laskurit, kellest vähemalt üks liige pidi olema naine. Individuaalarvestuses saavutas meestest I koha Meelis Kask Ida Politseiprefektuurist 98 silmaga, II kohale tuli 96 silmaga Tarmo Matti Viru malevast ja III koht kuulus Viru maleva liikmele Peeter Popsile, kes lasi kokku 91 silma.



Kaitseväe Viru maleva pealik kapten Rudolf Jeaser võistlustules.

Naiste arvestuses lasi Jaanika Jalast Ida Politseiprefektuurist 89 silma, Aili Vakker Viru malevast 87 ja Liia Leemets KEK veteranide võistkonnast 81 silma.

KRISTEL KITSING

Sarivõistluse “Pahkla vint” algus on tehtud

Tekst: ARVO VARDJA,
Kaitseliidu Rapla maleva kaitseliitlane,
võistluse “Pahkla vint” ülemkohtunik

Raplamaal Pahklas peeti 25. aprillil uue sõjalis-sportliku laskmisvõistluse “Pahkla vint” esimene etapp. Võistluse korraldajaks

oli Kaitseliidu Rapla malev. Selle jõuprooviga pöörati uus lehekülj kaitseliitlaste taktikalise väljaõppe ajalooaamatusse, sest vintpüüsi *practical*võistlusi pole Kaitseliidus enne korraldatud. Võistlusel osales üheksa meeskonda, esindatud olid Harju, Tallinna, Rapla, Pärnu

ja Tartu malev kokku 35 laskuriga. Meeste võitlusvaim oli erakordselt kõrge, ilm suurepärase ja laskeharjutused huvitavad katsumused. Kinnitamaks, et võistlus on vajalik, ent raske ka kogenud laskuritele, räägin loo meestest, kes on välja lasknud Kaitseliidu kõrgeid laskurijärke ja

keda peetakse kõigil maleva laskmisvõistlustel favoriitideks. Paar kuud tagasi korraldasin kodumaleva kaitseliitlastele malevasisese vintpüüsi *practicali*, eesmärgiks tutvustada üleüldiselt *practicali* kui spordiala. Pärast võistlust ütlesid need mehed, et seesugune laskmine neile ikka ei sobi. Kas pole mõtlemapanev fakt? Missuguseid sõdureid meil Kaitseliidus koolitatakse? Kas me ei peaks oma sada aastat vanu tõekspidamisi korrigeerima?

Järgmine “Pahkla vindi” etapp on 4. juulil Pahklas. **KK!**

“PAHKLA VINDI” ESIMISE ETAPI TULEMUSED

Standarddivisjoni meeskondlik arvestus

| | |
|----------|-------------|
| I koht | Harju malev |
| II koht | Rapla malev |
| III koht | Tartu malev |

Opendivisjoni meeskondlik arvestus

| | |
|----------|-----------------------------------|
| I koht | Tallinna maleva Põhja kompanii I |
| II koht | Harju malev |
| III koht | Tallinna maleva Põhja kompanii II |

Kolm parimat laskurit standarddivisjonis

| | | |
|----------|--------------|-------------|
| I koht | Madis Reier | Harju malev |
| II koht | Armin Meesit | Harju malev |
| III koht | Margus Riso | Harju malev |

Kolm parimat laskurit *opendivisjonis*

| | | |
|----------|----------------|----------------|
| I koht | Lauri Abel | Pärnu malev |
| II koht | Jaanus Viirlo | Harju malev |
| III koht | Holger Haljand | Tallinna malev |



MALEVATES

SAKALA MALEV

JAAK KÄRNERI LASKEVÕISTLUS

Viljandimaa Väluste laskeväljal võisteldi 27. märtsil juba neljandat korda Sakala maleva korraldatud Jaak Kärneri laskevõistlusel. Eesmärk oli selgitada välja parim laskja lahingurelvadest nii individuaalselt kui ka võistkondlikult. Võistluste peakohtunik oli vanemseersant Lauri Nälk. Kohale oli tulnud kümme viieliikmelist (neli võistlejat ja esindaja) võistkonda, sh üks naiskond (Naiskodukaitse Sakala ringkond). Võistlusel lasti lahingurelvadest AK-4 või M-14 kolmest laskeasendist. Igas laskevoorus oli 10 lasku ja tabada tuli 100 m kaugusel olevat märklauda. Individuaalselt parimad olid Lauri Erm Rapla malevast (287 punkti), Margus Riso Harju malevast (282 punkti) ja Madis Reier Harju malevast (279 punkti). Võistkondliku rändkarika viis koju Tartu maleva võistkond 1101 punktiga, järgnesid Harju malev 1084 ja Sakala maleva 1. võistkond 1071 punktiga. Ainuke naiskond pidi leppima kaheksanda kohaga.

Jaak Kärner (22. märts 1892 – 22. juuli 1937) oli Õisu taluperemees, kes võitles Vabadussõjas, rajas Õisu Kaitseliidu allüksuse, oli relvasepp, Sakala maleva relvur ja suurepära-



Jaak Kärneri mälestusvõistlusel tuli lask sooritada kolmest erinevast asendist. Pildil stiilinäide lamades laskmisest.

ne laskur. Ta oli saanud võite ja püstitanud rekordeid igas Kaitseliidu käsirelvaliigis, pälvunud mitu üle-eestilist võitu ja krooniks maailmameistri tiitli 1935. aastal Roomas peetud suurvõistlustel.

ELE LEHES, Naiskodukaitse Sakala ringkond



Rohelise raja võitnud Kodutütarde Saaremaa ringkonna võistkond GOHK.

Läänemaa “Valge laev” kogub populaarsust

Tekst: AARE TAMM,
Kaitseliidu Lääne maleva teavituspealik

Kaitseliidu Lääne malev korraldas 24. ja 25. aprillil traditsioonilise sõjalis-sportliku patrullvõistluse “Valge laev”. Võisteldi kahes raskusastmes. Roheline umbes 25 km pikkune trass oli naistele ja noortele, punane 35 km pikkune karmimatele meestele. Võistlustrassil tuli kümnes kontrollpunktis täita mitmesuguseid sõdurioskusi nõudvaid ülesandeid. Teekonnal varitses vastutegevus, mis sundis võistkondi luurerühmale kohaselt liikuma, et mitte kaotada “elusid” ja saada lisaks karistusaega.

Rohelisele trassile läks 24 neljalikmelist võistkonda. Esimeseks tuli Saaremaa Kodutütarde võistkond GOHK, läänlaste parim oli neljan-

“VALGE LAEVA” TULEMUSED

Roheline rada [25 km]

| | | |
|-----|------------------|-------------------------------|
| I | GOHK | Kodutütarde Saaremaa ringkond |
| II | Saue Kotkad | Noorte Kotkaste Harju malev |
| III | Valga Kodutütred | Kodutütarde Valgamaa ringkond |

Punane rada [35 km]

| | | |
|-----|---------------------|----------------------------------|
| I | Harju Malev | Kaitseliidu Harju malev |
| II | Pärnu Malev 1 | Kaitseliidu Pärnu malev |
| III | Punane Saaremaa NKK | Naiskodukaitse Saaremaa ringkond |

dana lõpetanud Oru Noorkotkad 2. Punasele trassile läks 19 võistkonda. Esimeseks tuli harjakate Harju Malev, läänlaste parim Noored Tegijad tuli sellelgi rajal neljandaks.

Sellel aastal peeti juba neljateistkümnes “Valge laeva” patrullvõistlus. Võrreldes eelmiste võistlustega startis rohkem võistkondi, trassil

oli rohkem kontrollpunkte ja oli vähem katkestajaid. Punasel trassil katkestas kaks võistkonda (üks tugevamaid diskvalifitseeriti kaardi kaotamise pärast). Paistab, et “Valge laev” kogub iga aastaga populaarsust nii kaitseliitlaste kui ka kutseliste sõjameeste hulgas. Punasel trassil võistles mitu kutseliste sõjameeste võistkonda. **KK!**

Võrumaa malev tähistas taasasutamise aastapäeva

Kaitseliidu Võrumaa malev tähistas 25. märtsil taasasutamise 20. aastapäeva. Kohale olid kutsutud 12. aprillil 1990 peetud koosolekul olijad, keda kõiki võib pidada Võru linna üksikkompanii asutajateks.

Kaitseliidu Võrumaa maleva pealik kapten Kalev Ader ütles, et 30 asutajaliikme andmeid täpsustades selgus kahjuks, et viis neist on läinud manalateele. Võrumaa malevasse väikest tänumeenet vastu võtma ja vanu sõpru vaatama tuli 18 taasasutajat. Igale taasasutajale oli kingituseks spetsiaalselt valmistatud graafiline leht, millega Võrumaa malev tänas teda nimeliselt.

Paarikümne aasta pikkuse ajalooselgitamine nõudis selleks moodustatud komisjonilt tublisti tööd. "Töö oli pikk ja keeruline. Selgus, et Kaitseliidu taastamise mõtte alga-



Kaitseliidu Võrumaa maleva taasasutajad 20 aastat hiljem tänuüritusel.

tajaks oli Võru toleaeagne linnapea Enn Tupp, kes kutsus kokku koosoleku, kus tegi ettepaneku taasasustada Võrumaal Kaitseliit. See koosolek peeti Võru linnavalitsuse

saalis, kuid teadaolevalt oli seal ka KGB luurajaid. Seetõttu ei saa kõiki seal viibinuid pidada Kaitseliidu taasasustajateks," selgitas kapten Ader. **KK!**

Tallinna maleva orkester andis sünnipäevakontserdi

Kaitseliidu Tallinna maleva orkestril on tava korraldada iga aasta kevadel aastapäevakontsert. See on nagu aruanne ja kokkuvõte sügistalvisest tegevusest. Seekordne kontsert oli arvult kümnes, tähistades orkestri taastamise kümnendat sünnipäeva. Tegelikult on orkestri asutamisest möödunud 85 aastat, sest see alustas tegevust 22. veebruaril 1925. Tegevus katkes Kaitseliidu likvideerimisega 1940. aastal. Taastatud orkestri pealikuks-dirigendiks on 10 aastat olnud Jaak Karlis.

Sünnipäevakontserdi andis orkester 17. aprillil Mustamäe kultuurikeskuses Kaja. Kontserdi kava oli koostatud Eesti

heliloojate teostest. Vanema põlvkonna heliloojate Mihkel Lüdigi, Eduard Tamme ja Juhan Jürme teoste kõrval esitati üks noorema põlvkonna helilooja Eerik Ohtla pala. Orkestri solistina esinesid klarinetist Rein-Karl Loide ning energiline tromboonitrio koosseisus Anti Kaprei, Marten-Ingmar Merivee ja Viido Põldma. Samal kontserdil esines ka orkestri liikmetest moodustatud suur džässorkester (bigbänd) Ilmar Kullamaa juhendamisel, pakkudes kuulajatele meeleolukat levimuusikat. Kontserdil pidas ettekande Eesti militaarmuusika ajaloost kaitseväge orkestri peadirigent kolonelleitnant Peeter Saan.

ALF-THEOPHIL PUSKAI



Kaitseliidu Mustamäe üksus sai 20-aastaseks

Tekst: TIIT KIVIKAS, reservleitnant, Mustamäe halduskogu liige

See oli 1990. aasta 10. aprill, kui peeti Kodanike Komitee koosolek Tallinna Aiandussovhoosi (Mustamäe tee 60) saalis. Koosolekust võttis osa vähem kui aasta pärast taasasutatud üle-eestilise Kaitseliidu ülemaks tõusnud Kalle Eller, kes auditooriumi ette astus ja pärast lühikest sissejuhatust Kaitseliidu ajaloost ettepaneku tegi moodustada algatusrühm Kaitseliidu allüksuse loomiseks Mustamäel. Ettepanek pandi hääletusele ja poolthääle andis enamik saalis istujaist.

KEERULISTE AEGADE KIUSTE

Kui Eller esitas küsimuse, kes on nõus astuma algatusrühma, tõusid jällegi käed. Aga kui üks toimekas nais-terahvas hakkas koosolekjuhataja laua taga nimesid paksu kontoriramatusse kirja panema, registreerusid saalitäiest kohalolijaist loodavasse struktuuri vaid 24 meest ja üks noor naine. Samas peeti rühma esimene koosolek ja 18 poolthäälega valiti rühma juhiks ehk rühmapealikuks Eduard Nikkari, praegune Kaiseliidu Tallinna maleva pealik. Ajad olid siis keerulised, aga algus sai tehtud.

Praegu, mil sellest ajast on möödunud kaks aastakümnet, pole lihtne meenutada kõiki Kaitseliitu puudutavaid 1990. aasta sündmusi. Aeg aga oli põnev, täis ootamatusi ja ootusärevust. Ja ega paaril järgneval aastal rühma liikmeskond kasvanudki üle 20–25 inimese. Praeguseks on tollastest kaitseliitlastest jäänud rivvi 4–5 meest, ütleb asutajaliige Siimu Sade.

RÜHM ON KASVANUD MALEVKONNAKS

Paralleelselt Eesti riigi arenguga on kosunud ja kasvanud ka Kaitseliit. Mustamäe üksuses on liikmeid üle kümne korra rohkem kui algusaastatel ja omaaegselt I malevkonna Mustamäe rühmast, mis vahepeal oli kompanii staatuses, sai 1995. aastal Lääne malevkond, mida juhib Tallinna Tehnikaülikooli professor



Kaitseliidu Tallinna maleva Lääne malevkonna parimaid liikmeid tänavad Mustamäe linnaosa vanem Lauri Laats, Lääne malevkonna pealik Rein-Karl Loide ja Kaitseliidu Tallinna maleva pealik major Eduard Nikkari.

Rein-Karl Loide. Loodud on tõhus koostöö Soome, Rootsi, Norra, Taani ja Läti vabatahtlike riigikaitseorganisatsioonidega. Korraldatakse ühiseid koolitusi ja sõjalis-sportlikke kohtumisi-võistlusi. Paljud Mustamäe kaitseliitlased on saanud nendel osaleda. Mitmed Mustamäe malevkonna liikmetest on teeninud vabatahtlikuna missioonil Iraagis või Afganistanis. 2004. aastast kuulub malevkonna koosseisu Tallinna maleva orkester, mis on andnud kontserte kultuurikeskuses Kaja, Männi pargis ja mujal. Malevkonna

juures tegutseb Naiskodukaitse ja tegeldakse noortega.

Et Kaitseliit teeb koostööd politsei, päästeameti ja Mustamäe linnaosa valitsusega, tegutseb malevkonnas abipolitseiüksus. Vajadusel osaletakse koostöös päästeametiga loodusõnnetuste likvideerimisel.

Kõik see näitab, et kaitseliitlased pole pelgalt militaarse ettevalmistusega vabatahtlikud kaitsevälased, vaid ühiskonna väärikad motiveeritud kodanikud. **KK!**

MALEVATES

RAPLA MALEV

RAPLA MALEVA KAKS AASTAKÜMMET

Kaitseliidu Rapla malev tähistas 17. aprillil pidulikult Kivi-Vigala kooli ruumes oma 20. aastapäeva. Tõsi, esimene suurem koosolek, kus valiti Kaitseliidu üksuse esimene pealik Manivald Kasepõld, kes täitis seda kohustust 12. aprillini 1990, sai teoks juba 23. märtsil 1990, ent 12. aprillil peeti Rapla lipkonna asutamiskoosolek. Seda kuupäeva peetakse Kaitseliidu Rapla maleva sünnipäevaks. Seal valiti lipkonna pealikuks Valdo Jänes, kelle ametisoleku aastail loodi toimiva maleva alus. Maleva loomine tähendas palju, sest see aitas suurendada rahva turvatunnet. Maavalitsus tunnustas oma malevat nii kõrgelt, et annetas Kaitseliidu Rapla malevale lipu, mis õnnistati 7. novembril 1998 Raplas.

Aastapäevakõnes toonitas praegune Kaitseliidu Rapla maleva pealik major Peeter Tani, et Kaitseliit eksisteerib tänu vabatahtlikele. Kuid päris tunnustamiseta ei suudaks nemadki oma tööd teha. Aastapäevaüritusel tunnustaski malevapealik eeskujulikke ja aktiivseid liikmeid teenetemärkidega ning ergutas maleva meenetega. Samas anti üle ka Kaitseliidu ülema tunnustused. Koolimaja fuajees sai vaadata pilte möödunud aegadest. **KK!**

KAIE KENSAP-KUKK

Järva malev palub abi Türi malevkonna ajaloolise lipu taastamisel

Tekst: ALU AASMA

Kaitseliidu Järva malev palub abi Türi malevkonna ajaloolise lipu taastamisel ja otsib infot või fotosid, kus oleks näha malevkonna lipu tagumine kül. Järva maleva Türi rühma pealiku kapten Alfons Jakobsoni sõnul on arhiivimaterjalide põhjal teada ajaloolise Türi malevkonna lipu esikül, kuid mitte see, milline nägi välja lipu tagakül. “Tavaliselt oli malevkondade lippude teisel küljel Kaitseliidu üldembleem – kotkas kollasel taustal –, kuid vanadelt fotodelt on näha, et näiteks Koeru malevkonna lipu tagumisel küljel oli hoopis Järva maleva lipu esikül,” sõnas Jakobson.

Ajaloolist lippu soovitakse taastada 3. augustiks, mil Türi malevkond tähistab 85. aastapäeva. “See tähendab, et peame lipu tellima juba mai alguses. Teavet, milline Türi malevkonna lipp välja võis näha, ootame kuni aprilli lõpuni,” sõnas Jakobson, kes on ajaloolise lipu taastamiseks juba üle aasta materjale kogunud. “Olen püüdnud lipu tagakülje kirjeldust leida kõikvõimalikest paberitest, kuid seni edutult. Loodame, et mõnel järvamaalasel on säilinud mõni ajalooline foto, ajaleheväljalõige Järva Maleva Teatajast, Kaitse Kodust! või mõnest muust kirjalikust allikast, mis aitaks lipu taastamisega edasi minna,” lisas Jakobson.

Teavet ajaloolise Türi malevkonna lipu kohta võib edastada kapten Alfons Jakobsonile meilitsi aadressil alfons1956@hotmail.ee, telefonil 5569 1794 või Järva maleva staapi Türi, Väike-Pärnu 6b.

Võimalus malevkonna lipu taastamiseks annetusi teha on kõigil, eelkõige ootame kaasa lööma järvamaalasi. Annetusraha saab üle kanda Kaitseliidu arveldusarvele 10022002422007, viitenumber 62020100054, selgituseks tekst: Järva malev, Türi lipu korjandus, toetaja nimi. **KK!**



Milline oli Türi malevkonna lipu esikül, on teada, kuid tagumise külje kohta oodatakse teavet.

MALEVATES

VALGAMAA MALEV

TÄHISTATI KINDRALMAJOR JAAN SOOTSI SÜNNIAASTAPÄEVA

Ritsu lasteaed-alkkooli õpilased ja õpetajad ning Kaitseliidu Valgamaa maleva ja üldsuse esindajad kogunesid 12. märtsil Helme vallas Linna küla lähisel asuva Küti talu õuele, tähistamaks seal sündinud Vabadussõja ühe legendaarsema juhi ja Vabadusristi kavaleri kindralmajor Jaan Sootsi 130. sünniaastapäeva. Helme vallavanem Tarmo Tamm ja Kaitseliidu Valgamaa maleva pealik kapten Rein Luhaväli asetasi kindralmajor Jaan Sootsi mälestuskivi jalamile pärja.

1880. aastal sündinud Jaan Soots, kes pärast erruminekut 1920. aastal oli mh sõjaminister, sõjanõukogu liige, Riigikogu liige ja Tallinna linnaapea, arreteeriti Nõukogude okupatsiooni ajal ja küüditati Venemaale, kus ta suri Solikamski vangilaagris 6. veebruaril 1942.

VELLO JASKA



Ritsu lasteaed-alkkooli õpilased (vasakult) Evert Pinka, Maiko Aim ja Virmo Papagoi lugesid kindralmajor Jaan Sootsi auks paigaldatud mälestuskivi jalamil luuletuse.

Naiskodukaitse keskkogu hääletas selgema tuleviku poolt

Naiskodukaitse keskkogu kinnitas arengukava ja ettepanekud põhikirja muutmiseks

Tekst: TAIVE KUUSE, nooremleitnant

gal kevadel koguneb Naiskodukaitse keskkogu. Tänavu saadi kokku 10. aprillil Rapla ühiskümnäasiumi saalis. Seekordne keskkogu kokkusaamine oli eriline, sest lisaks traditsioonilistele toimingutele kinnitati Naiskodukaitse arengukava aastateks 2010–2013. See on esimene Naiskodukaitse ametlikult kinnitanud arengukava, mis määrab organisatsiooni suunad, sihid, eesmärgid ja tegevused järgnevatks aastateks.

ARENGUKAVA TOOB SELGUSE

Kui seni püüeldi oodatava tulemuse saavutamise poole kogemuste vahetamise ja väärtuste (sageli ka iga ringkonna poolt eraldi) tõlgendamise kaudu, siis nüüd on olemas selgelt sõnastatud dokument, mis loob üle riigi ühtse aluse ja eelduse Naiskodukaitse sihtide saavutamiseks ning erinevate ülesannete täitmiseks koostöös Kaitseliiduga. Arengukavas on sõnastatud organisatsiooni eesmärk (missioon), tulevikuplaanid (visioon), peamised väärtused ja strateegilised arengueesmärgid. Viimased on lahti kirjutatud nelja tegevusvaldkonna kaupa: juhtimine, inimressursi haldamine, avalikud suhted ja ainelise ressursi juhtimine.

Naiskodukaitse arengukava koostamine on protsess, mis käib paralleelselt Kaitseliidu arengute planeerimisega. Esimene suurem samm tehti 2009. aasta suvel koos Naiskodukaitse instruktoritega, kui valmis organisatsiooni SWOT-analüüs. Arengukava koostamiseks moodustatud töörühma kuulusid Naiskodukaitse esinaine, esinaise asetäitja, Kaitseliidu ülema nõunik, Naiskodukaitse instruktorid ja vabatahtlikud juhid ning Kaitseliidu Kooli Naiskodukaitse kursuste koolituspetsialist. Arengukava projekti on



Naiskodukaitse keskkogu hääleõiguslikud delegaadid kinnitavad ühehäälselt Naiskodukaitse arengukava.

tutvustatud ja analüüsitud ning see on parandusettepanekuteks avatud Naiskodukaitse juhtide õppepäevadel ja keskjuhatuse koosolekutel. Projekt anti enne keskkogule kinnitada esitamist ka kõikidele ringkondadele parandusettepanekute tegemiseks.

PÕHIKIRJA MUUDATUSTEST

Teise erakordse ning tähtsa sammuna võeti tänavusel keskkogul vastu otsused Naiskodukaitse põhikirja muudatuste sisseviimise kohta. Keskkogu otsustas säilitada Naisko-

dukaitse liikmekandidaadi seisuse, kuid samas lisada noorliikme staatuse ja liikmesuse peatamise võimaluse. Liikmekandidaadi seisus annab tegevliikmetele võimaluse tulevase organisatsiooniõega lähemalt tutvuda ning liituda soovijale võimaluse tunnetada enda huvi ja sobivust organisatsiooni väärtustega.

Mõeldes 15–18-aastastele neidudele, kel on huvi riigikaitseliku organisatsiooni vastu, aga vanuse tõttu tundub Kodutütardega liituda juba hilja, ent Naiskodukaitse tegevliikmeks veel ei saa, töötatakse välja

NAISKODUKAITSE KESKKOGU

- Naiskodukaitse keskkogul osalevad hääleõigusega iga ringkonna esinaine, aseesinaine ja kaks ringkonnakogu valitud esindajat ning sõnaõigusega Naiskodukaitse esinaine, Naiskodukaitse keskjuhatuse liikmed ja keskrevisjonikomisjoni esinaine.
- Keskkogu tuleb kokku vähemalt üks kord aastas. Koosoleku kutsub kokku Naiskodukaitse esinaine või keskjuhatuse.
- Keskkogu pädevusse kuuluvad muu hulgas Naiskodukaitse tegevussuundade ja arengukavade arutamine ja nende kohta seisukoha võtmine, keskjuhatuse poolt välja töötatud tegevuskava ja eelarve kinnitamine, Naiskodukaitse põhikirja ja kodukorra muutmise ettepanekute esitamine Kaitseliidu keskjuhatusele ning keskjuhatuse ja keskrevisjonikomisjoni liikmete valimine.

NAISKODUKAITSE ESINAISED

Naiskodukaitse esinaine Airi Neve
 Alutaguse ringkonna esinaine Iive Rohtla
 Harju ringkonna esinaine Anu Püümets
 Jõgeva ringkonna esinaine Aive Soolepp
 Järva ringkonna esinaine Kaire Lõhmus
 Lääne ringkonna esinaine Mare Laide
 Põlva ringkonna esinaine Kristi Randla
 Pärnumaa ringkonna esinaine Ly Eisenschmidt
 Rapla ringkonna esinaine Pirko Peterson
 Saaremaa ringkonna esinaine Rita Loel
 Sakala ringkonna esinaine Vika Zieds
 Tallinna ringkonna esinaine Erle Eenmaa
 Tartu ringkonna esinaine Virge Prank-Vijard
 Valgamaa ringkonna esinaine Olesja Kaart
 Viru ringkonna esinaine Urve Rosenberg
 Võrumaa ringkonna esinaine Ludmilla Kordemets



Naiskodukaitse noorliikme staatus. Neile naistele aga, kes peavad organisatsioonis tegutsemist ja sellesse panustamist oluliseks, kuid näevad mingi elukorraldusliku probleemi tõttu ette, et ei saa teatud perioodi aktiivselt organisatsioonis kaasa lüüa, luuakse võimalus sellest organisatsioonile teada anda ja oma liikmesus mõneks ajaks peatada.

Veel tehti põhikirja korrektiive, mis muudavad selgemaks Naiskodukaitse juhtorganiste tegevuse, sinna kuulumise ja juhtorganistesse valitud olemise määratlused. Samuti kinnitas keskkogu põhikirja lisatavad Naiskodukaitse ülesandeid.

Kui põhikirja sisulised muudatusettepanekud olid kinnitatud, andis keskkogu Naiskodukaitse keskjuhatusle volituse jätkata põhikirja parendamist ja esitada põhikirja lõppredaktsioon kinnitamiseks Kaitseliidu keskkogule, jättes ringkonnakogudele õiguse teha vajaduse korral Naiskodukaitse keskjuhatusle kohustav ettepanek kutsuda kokku erakorraline keskkogu. Eesmärk on, et 2010. aasta lõpuks saaks Naiskodukaitse täiendatud põhikiri Kaitseliidu keskkogus kinnitatud.

KOOLITUSVÕIMALUSED

Kui seni räägitud otsustuspunktid tekitasid keskkogus elavaid arute-

lusid ja otsuste hääletusel oli nii poolt- ja vastuhääli kui ka erapoole-tuid, siis Naiskodukaitse 2009. aasta tegevusaruande ja keskrevisjonikomisjon 2009. aasta aruande kinnitas keskkogu ühehäälselt.

Keskkogul valiti ka Naiskodukaitse keskjuhatus ja keskrevisjonikomisjon uusi liikmeid. Naiskodukaitse keskjuhatus uued liikmed on Kersti Tammekunn ja Kairit Henno ning asendusliige Maris Borštšik. Naiskodukaitse keskrevisjonikomisjon uue liige on Ülle Säinas ja asendusliige Gertrud Väravas.

Naiskodukaitse esinaine Airi Neve tutvustas keskkogule naiskodukaitsjate seas läbi viidud küsitluse tulemustesi ja andis ülevaate Naiskodukaitse 2010. ja 2011. aasta eesmärkidest ja tegevussuundadest. Esinaine kinnitusel on käesoleval aastal rõhk taas Naiskodukaitse baasväljaõppel (BVÕ). Aasta lõpuks peaksid olema vähemalt pooled organisatsiooni liikmed BVÕ läbinud. Sellega seoses on kavandatud toetava tegevusena vabatahtlike instruktorite koolitus, milles Kaitseliidu Koolil on koordineeriv roll.

Uue kursusena peaks 2010/2011. õppeaastal käivituma naiskodukaitsjate eestvedamisel välja töötatud rühma-

parameedikute kursus. Tegemist on kümnet nädalavahetust ja praktikat hõlmava kursusega, mis viiakse läbi koostöös peastaabi tagalakeskuse ja Kaitseliidu Kooliga. “Nii mahukat projekti ei ole me enne eest vedada võtnud,” tõdes esinaine. Uute ettevõtmistena on kavas algatada esmaabiõpetajate ja igapäevaturvalisuse kursusekava väljatöötamine.

AASTARAAMATUST JA KOOSTÖÖST

Esmakordselt on 2010. aasta suvel plaanis korraldada Naiskodukaitse juhtide laager. “See on suvine kõigi juhtimistasandite juhatuste kogunemine, laagri vormis organisatsiooni arendamisega tegelemine,” selgitas Neve ja kinnitas, et nii ei ole kõiki

juhte varem korraga mõttetalgutele kokku kutsutud.

Teise täiesti uue ettevõtmisena on kavas Naiskodukaitse aasta-

raamatu koostamine. Et vahepealsetel aastatel on lähiajaloo talletamine jäänud soiku, on kavas esimene väljaanne koostada materjalidest alates 2003. aastast tänaseni. Edaspidi on kavas Naiskodukaitse aastaraamat koostada iga kahe aasta tagant.

2011. aastal võetakse senisest teravamalt tähelepanu alla erialagruppide moodustamine. Ehkki see on

Naiskodukaitse arengukava koostamine on protsess, mis käib paralleelselt Kaitseliidu arengute planeerimisega.

Airi Neve sõnul olnud oluline juba aastaid, on nüüd võetud selge siht, et 2011. aastal tuleb gruppide koosseis ja tegevus selgemalt vormistada.

Kaitseliidu arengukava 2013. aastani näeb ette maleva juhatuste tihedamat koostööd erioorganisatsioonide juhatustega ja nii kavatakse 2011. aastal algatada tava, et malevates korraldataks maleva ja erioorganisatsioonide ühisjuhatusi. Neve andis mõista, et Naiskodukaitse on selleks valmis. "Selle töövormi kvaliteeti näitab kokkupuutepunktide tekkinine. Kui juhatused on ühes ruumis ja kõnelevad koos ühiste päevakorrapunktide alusel, on tulemus suure tõenäosusega positiivne," hindas Neve. Ka tahab Naiskodukaitse lähitulevikus pöörata rohkem tähelepanu noorteorganisatsioonide juhtidele. Ühe mõttena on kerkinud üles tahe teha noortejuhitule eraldi baasväljaõppemoodul, et nad saaksid teadlikuks Naiskodukaitse sisust.

Naiskodukaitse keskkogu võttis 2010. ja 2011. aasta eesmärgid ja tegevusplaani teadmiseks.

ÜKSTEISEST HOOLIDES

Tavapärast algab keskkogu kõnega isamaale, mille esitab selle ringkonna esindaja, millise territooriumil keskkogu koos on. Raplas tõdes Naiskodukaitse Rapla ringkonna esinaine Pirkko Peterson, et Naiskodukaitse saab oma tegevusega anda panuse hääbuma kippuva hoolivuse ja ühtsuse taastamiseks. "Üksteisest hoolides ja üksteist toetades on võimalik muuta elu Eestis elamisväärsemaks ja kindlustunne tugevamaks," tõdes Peterson.

Naiskodukaitset tervitanud Kaitseliidu ülem kolonelleitnant Raivo Lumiste kinnitas, et naiste osa kodanikuühiskonna väärtuste loomisel, turvatunde tekitamisel ja psühholoogilise kaitse tagamisel on võimatu üle hinnata. "Naiste roll tagala toetamisel ja toitlustamisel, aga ka si-despetsialistide, staabiassistentide ja teavitustöö tegijatenä on oluline. Meelevaldne on arvata, et see nii ei ole, ja need mehed, kes nii arvavad, ei peaks olema sõjaliste juhtide seas," lausus kolonelleitnant Lumiste. **KK!**

MALEVATES

VIRU MALEV

VIRU NAISED ÕPPISID OMA ORGANISATSIOONI TUNDMA

Naiskodukaitse baasväljaõppe I mooduli eesmärgiks on anda organisatsiooniga liitujatele põhiteadmised Naiskodukaitsest, Kaitseliidust, riigikaitse süsteemist ja kaitseväest. Naiskodukaitse Viru ringkonna baasväljaõppe organisat-siooniõppe moodul viidi läbi 27. ja 28. märtsil Viru-Nigula kultuurimajas, kus



Organisat-siooniõpetuse kursusel saab selgeks, mis on Naiskodukaitse ja millega Naiskodukaitse tegeleda saab.

14 tundi kestnud kursusel räägiti julgeolekuriskidest, vabatahtlike naiste rollist riigikaitse, Eesti kaitseväge ülesehitusest ja Kaitseliidust Eesti riigikaitse süsteemis. Võeti läbi ka olulisemad rivimäärustiku põhipunktid ja viidi läbi sellekohane praktiline harjutus, tutvustati Naiskodukaitse ajalugu ja ideoloogiat, juhtimissüsteemi ja struktuuri, liikmeskonda ja sisemist korraldust ning käsitleti Naiskodukaitse tegevust, erialasid, väljaõppevõimalusi ja liikmete arenguperspektiive organisatsioonis. Värskele tegevliikmetele tutvustati ka vormi ja selle elemente ning rõhutati nende kandmise nõudeid. Baasväljaõppe viisid läbi Naiskodukaitse organisat-siooniõpetuse instruktorid Ül-le Lauri ja Kristel Kitsing. Viru-Nigulast oli kohal tosin uut tegevliiget.

Baasväljaõppe on kohustuslik väljaõppe igale liikmeks astujale ning see koosneb neljast moodulist ja tuleb läbida kahe aasta jooksul. Lisaks organisat-siooniõpetusele tuleb uutel tegevliikmetel läbida 16-tunnine esmaabikoolitus, välitoitlustuskursus, mille praktika toimub suures välilaagris, ja sõdurioskuste õpe, kus 16 tunni sisse peab mahtuma topograafia, orienteerumine, side- ja staabiõpe, riviõpe, maskeerumine, liikumisviisid, varustuse pakkimine, relvad ning ohutustehnika jm. **KK!**

NAISKODUKAITSE VIRU RINGKOND SAI UUE JAOSKONNA

Viru-Nigulas korraldati 7. aprillil uue jaoskonna asutamiskoosolek. Jaoskonnas asus tegutsema kümme uut tegevliiget. "Kaitseliidu kohaliku rühma pealiku aastatepikkune kihutustöö on end kuhjaga ära tasunud," sõnas Liina Lepik uue jaoskonna esinainena. Lisaks jaoskonna esinainele valiti asutamiskoosolekul aseesinaine ja juhatus ning revisjonikomisjoni koosseis. Arutati aasta tööplani ja valiti üritusi, millel lähima poole aasta jooksul osaleda.

Koosolekul osalesid ka kohaliku Kaitseliidu rühma esindajad, kes on ise palju selleks teinud, et Viru-Nigula naised Naiskodukaitsest astuksid ja oma jaoskonna looksid. Kaitseliidu rühm on Viru-Nigulas olnud juba alates 1994. aastast. Nüüd astusid nende meeste naised-tütred Naiskodukaitsest. "Seni olid naised oma kaitseliitlastest abikaasadele-elukaaslastele-vendadele koduseks toetuseks, nüüd saavad nad oma toetust pakkuda ka väljaspool kodu," rääkis Liina Lepik. Jaoskonna asutamise mõte sai hoo sisse pärast Kaitseliidu Viru maleva pealiku kapteni Rudolf Jeeleri jaanuarikuist külaskäiku, mil viidi läbi teabepäev allüksustes. Sõja eel tegutsesid Viru-Nigula kandis Kunda-Malla, Pada ja Kalvi jaoskond. Praegu on Viru ringkonnas peale Viru-Nigula jaoskonna ka Rakvere ja Tapa jaoskond. **KK!**



Naiskodukaitse Tallinna ringkonna Akadeemilise jaoskonna asutajaliige Tiia-Triin Truusa on oma huvide ja suhtumisega eeskujuks kõigile, mitte ainult naiskodukaitsjatele.

Tiia-Triin Truusa: Naiskodukaitse harib eesti naist

Tekst: ANGELIKA LEBEDEV ja KARIN LUTS

Õues on meeldivalt jahe, kui läheme kiire sammuga Tallinna ringkonna Akadeemilise jaoskonna liikme Tiia-Triin Truusa poole. Tuppa sisenedes tunneme kodusoojust ja harmooniat. Laua taga tegelevad kaks pispõnni – Lorna-Liis ja Morgan Matthias – joonistamisega. Tiia-Triin Truusast õhkub sõbralikkust, enesekindlust ja elurõõmu. Kõõgis askeldab pe-reisa Kristopher Madis – õhtusöögiks on lasanje.

TEEKOND ENESELEIDMISENI

Tiia-Triin Truusa on palju näinud ja palju teinud. Pärast keskkooli asus ta paariks aastaks elama Norra Kuningriiki. Seal tegeles tallinlanna leerilastega ehk oli lüliks kiriku ja kooli vahel ning õppis rahvapärimuste, kus algne inglisekeelne suhtlemine asendus peagi norra-keelsega.

Pärast õpingute ja töö amendumist Norras Eestisse naasnud, tuli noorel naisel otsustada, mida teha edasi. Kui paljud noored tahavad täiskasvanuikka jõudnuna elada koos vanematega? Vähesed. Tiia-Triin otsustas minna Tartu Ülikooli sotsiaaltööd õppima. Esialgu tundus elu heade mõtete

Pärast tudengineiu kohanemist Tartuga järgnes liitumine naiskorporatsiooniga Filiae Patriae, mille liige Airi Neve ta Naiskodukaitse Tartu ringkonna Akadeemilise jaoskonda värbas.

linnas venivana, sest pealinnast pärit neiu ei osanud nii väikeses kohas midagi ette võtta. Huvi pakkusid ulme- ja rollimängud, millega ta oli Norras tutvust teinud ja Eestis agaralt tegelemist jätkatud. Mängudest rääkides võtab Tiia-Triin õhinal raamaturiulist uhke inglisekeelse raamatu, mis kirjeldab rollimänge ja nende tegelasi üksikasjadeni. Paraku on ta sunnitud nentima, et ajanappuse tõttu ei ole olnud viimastel aastatel võimalust mängudes kaasa lüüa.

Pärast tudengineiu kohanemist Tartuga järgnes liitumine naiskorporatsiooniga Filiae Patriae, mille liige Airi Neve ta Naiskodukaitse

Tartu ringkonna Akadeemilise jaoskonda värbas. Esialgu meelitasid organisatsiooniga liituma langevarjuhüpped, mida naiskodukaitsjatele lubati, tunnistab Tiia-Triin. Mingil põhjusel jäid aga langevarjurikursused soiku, kuid tegevus Naiskodukaitstes jätkus. Üks esimesi üritusi, millest neiu osa võttis, oli talvine öine rännak, millele mõeldes meenuvad talle nüüd õpetussõnad, mida Airi Neve tookord jagas, kui ta end jõuetuna tundis. Nimelt kandis Tiia-Triin sel rännakul esimest korda sõdurisaapaid. Pikk maa oli maha käidud, kui ees ootas üle põllu minek, mis tundus väga vaevaline. Tiia-Triin oli rampväsinud ning jäi püstijalu magama, põld sai ületatud justkui unes kõndides. Kui rännakukaaslane mingil hetkel ühe jalaga ojja astus, ärkas Tiia-Triin üles. Pärast seda istusid nad lõkke ääres, Airi Neve kuivatas sokki, Tiia-Triin oli aga füüsiliselt omadega täiesti läbi. Praegune Naiskodukaitse esinaine ütles kaaslasele, et ta sörgiks vahepeal, see aitavat enesetunnet parandada, oli ju pikk maa läbitud ainult ühe liikumisviisiga. Tiia-Triin sörkis ja see

aitas, kohe palju kergem oli edasi liikuda. Naine lisab, et Naiskodukaitse on pakkunud talle alati üllatusi ning ta imetleb väga neid naisi, kes pere ja töö kõrvalt aktiivselt ka Naiskodukaitse tegevusest osa võtavad.

Kui Tiia-Triin Tartust Tallinna naasis, ei suutnud ta leida Naiskodukaitse jaoskonda, mille liikmeks ta oleks tahtnud astuda, sest need tundusid olevat suletud ringid, kus igäüks tegeles oma teemaga. Samas olukorras olid ka teised Tartust tulnud naiskodukaitsjad. Seega pidas noor naine plaani ja leidis, et kõige õigem on luua uus jaoskond. Nii saigi alguse Tartust "üle toodud" Akadeemiline jaoskond. Tiia-Triin Truusa ise asus tööle Kaitseliidu peastaapi, kus abistas Naiskodukaitse piirkonnavahetajana kuut põhjapoolset ringkonda nende igapäevatoos. Ta on aktiivne, ettevõtlik ja tegutsemishimuline. Naine ise arvab, et see on pagas, mille andis kaasa kool. Ta leiab, et Naiskodukaitse liikmena on ta palju õppinud ja kogunud.

TIIA-TRIIN TRUUSA MAISED SOOVID

Hetkel tiirlevad Tiia-Triin Truusa peas väikesed maised soovid: et lastel oleks hea ja ise saaks veel reisida. Lisaks on plaanis kevadel lõpetada Tartu Ülikooli sotsiaaltöö magistriõpe. Ka tööle naasmise plaanid mahuvad mõtetesse, kuid küll seda jõuab. Talle meeldib asju algatada, et need saaksid areneda ja kasvada millekski suuremaks. Seetõttu meeldib talle, et Naiskodukaitses on igäühel võimalik kõrgemale tõusta, end veelgi rohkem tõestada. Teda teeb õnnelikuks hea seltskond, naeratused ja suhtlemine inimestega, kellega tal on ühised eesmärgid. Naiskodukaitse üheks eesmärgiks on harida eesti naist olema enesekindel ja tahtejõuline, toonitada, et kodu kaitsmine on nii naiste kui ka meeste ühine kohustus. Just isamaa-armastuse tõttu ei taha Tiia-Triin asuda elama kusagile mujale, kuigi tema abikaasa on väliseestlane, kes teeb Eestis peamiselt tõlketööd.

Pika jutuajamise käigus veendume üha enam, et Tiia-Triin on õige inimene, kellest Kaitse Kodu! kirjutada. Temasugused tegusad naised on eeskujuks meile kõigile, mitte üksnes Naiskodukaitse liikmetele. **KK!**



Tiia-Triin Truusa tööeb, et teda teeb õnnelikuks perekond, hea seltskond, naeratused ja suhtlemine inimestega, kellega tal on ühised eesmärgid. Pildil Tiia-Triin koos perega.

MALEVATES

VALGAMAA MALEV

NAISKODUKAITSE VALGAMAA RINGKOND VALIS UUED JUHID

Tsirguliina rahvamajas peeti 10. märtsil Naiskodukaitse Valgamaa ringkonna ringkonnakogu. Ringkonnakogu on Naiskodukaitse ringkonna tähtsamaid koosolekuid, kus valitakse ringkonna juhtkond järgmiseks kolmeks aastaks. Tänavu valiti Naiskodukaitse Valgamaa ringkonna esinaiseks Olesja Kaart ja aseesinaiseks Rita Pärnik. Ringkonna juhatusse valiti Oksana Maskovskaja ja Evelin Tamm, kolmanda liikmena jätkab Nadežda Alliksaar. Valgamaa ringkonna juhatuse asendusliikmeks üheks aastaks valiti Piret Tiit. Revisjonikomisjoni liikmeks sai Riina Rebane, asendusliikmena astub aastaks ametisse Kairi Luhaväli.

VELLO JASKA



Naiskodukaitse Valgamaa ringkonna ringkonnakogu võtab vastu otsuseid.

Teeme juttu kübaratest

Tekst: KATI OJAVER-HEIDEMANN

Kuigi vanim tõend peakatte kandmisest (Tanagra naisekuju detail) pärineb 4. sajandist eKr, sai praktilisest peakattest alles 14. sajandil moeese. Kui seni kanti peakattet põhiliselt väljas, siis 14. sajandil hakati seda ka siseruumides peas hoidma – peakattest oli saanud riietuse oluline osa. Nii meeste kui ka naiste peakatteid hakati ehitma vastavalt kandja jõukusele.

PEAKATE KUI SOTSIAALNE MÄRK

Peakatted väljendavad sotsiaalseid suhteid ja seepärast on alati olemas reeglid, mis määravad, kus ja kuidas mingit peakattet kanda. Kui naiste peakatteid on põhiliselt määratlenud mood, siis meeste omi dikteerivad tavad, kombed ja poliitika. 17. ja 18. sajandil kulutasid mehed oma kübaratele ja parukatele enam aega, tähelepanu ja varandust kui ühelegi teisele riietusesemele, sest just need näitasid kandja positsiooni ning teadlikkust moest ja kommetest.

Peakattet peetakse kõige vähem valikuks, ent samas kõige mõjukamaks detailiks riietuses ja seepärast on ka tänapäeval enamiku tsereemoniate loomulik osa osalejate kaetud pea. Kuninglikkus on alati vajanud imposantseid peakatteid, varjamaks tõsiasja, et ka kuningas on lihast ja luust inimene. Jumalasurelaste kõrged peakatted aga sümboliseerivad taevasse pürgimist. Igapäevaelus ei ole peakattel enam nii suurt tähtsust riietuses nagu varemadel aegadel. Siiski peame enesestmõistetavaks, et pruudil on midagi peas. Samuti on kübar päevakohane matustel.

NAISKODUKAITSE VORMIKÜBAR

Ja kindlasti kuulub peakate vormi juurde. Nagu ka Naiskodukaitse vormikübar, sümbol, mis näitab selle kandja kuulumist Eesti kõige väarikamasse ja sisult ehk ka kõige karmimasse naisorganisatsiooni. Selle sümboli taga on kord, kohustused ja vastutus. Nagu vorm ei saa



olla eest lahti ja ripakil, nii peab ka vormikübar olema alati otse ja otsmikul, mitte aga kuklas nagu Itaalia gondoljeeridel või Vene madrustel. Pikad juuksed peavad olema kinnitatud taha, seda nõuab ka vormikandmiseeskiri. Kuid eeskiri ei ütle, et kinnipandud juuksed teevad naise kaela pikemaks ja seega kübarakandja elegantsemaks. Mis on ju meeldiv põhjus reegli järgmiseks.

Kuigi kombe kohaselt jätab daam ruumi sisenedes kübara pähe, ei kehti see vormikübara kohta. Vormikübar on vormi element, mitte daami kübar ja seega tuleb see ruumi sisenedes peast võtta nagu ka mantel seljast.

Et soeng ei näeks pärast kübara peast võtmist välja nagu mahatallatud muru, tuleks sellele juba kodus mõelda. Poisipead aitab kohevana hoida pisut juukselakki. Juukselakil on selline omadus, et ka pärast mütsi peast võtmist tõuseb soeng mõne minutiga taas kohevaks. Pikade juustega on lihtsam – kui nad on korralikult taha kokku pandud, pole tarvis nendega midagi teha, nad jäetaksegi sellisesse soengusse.

Unustada ei tohi, et see kõik kehtib seni, kuni vorm on seljas. Mitte nii, et kui koosolek või ürituse ametlik osa on läbi, võib oma kiharad õlgadele laiali laotada. Jäägem ikka ametlikuks, kuni vorm seljas.

KÜBAR VAJAB HOOLT

Et kübaras hästi mõjuda, tuleb seda ka hästi hooldada. Selleks on soovitatav viltkübarat iga kord enne ja pärast kandmist riideharjaga harjata, et tolm ja mustus vildi sisse ei kinnituks. Seda nii pealt kui ka altpoolt.

Kui kübar on saanud märjaks, tuleks ta asetada näiteks 3-liitrise purgi peale kuivama, ent mitte mingil juhul radiaatori või ahju peale – vilt tõmbub kuumas kokku ja kübar võib saada lootusetult rikutud. Plastikust koonusekujulist kübarahoidjat võite küsida ka Lääne maleva staabist või loo autorilt.

Kui kübar ei ole pikemat aega kasutusel, oleks hea, kui tema pesaks on pappkarp, millesse ta vabalt sisse mahub. Kui panete kübara kilekotiga riietekappi, võite olla üpris kindel, et see peakate peagi oma kandjat enam ei kaunista.

KÜBARATEEMA ROMANTILINE POOL

Naiskodukaitse Lääne ringkond korraldab 3. juulil Läänemaal Kapteni talus kübarapäeva, kus saab avastada kübarateema romantilisemat poolt. Sinna võtavad osalejad kaasa oma kõige kelmikamad peakatted. Kellel pole, see saab ise teha, sest meil on plaanis õppida kübarategemist ja selle kaunistamist. Kübaratooriku saab osta kohapealt. Igasugused paelad, pitsid, pandlad, kunstlilled ja muu kraam, millega kübarat võiks ehtida, on kasulik kaasa võtta. Kui ise ei kasuta, siis ehk on mõnel kaaslasel just seda vaja, mis sul kaasas. Ja loomulikult võib koguda ideid juba enne, et tuleks põnev ja lõbus päev.

Kui teisedki ringkonnad tunnevad huvi sellise õppe korraldamiseks, tuleks võtta ühendust Naiskodukaitse Lääne ringkonna instruktoriga Svetlana Mustkiviga.

Niisiis, kallid kaasvõitlejad, olgem uhked oma ilusa vormi üle ja kandkem seda uhkusega. Ütlus “välimus on petlik” ei käi Naiskodukaitse tublide naiste kohta. **KK!**

MALEVATES

JÕGEVA MALEV

ESMAABI ANDMISE OSKUS ON VAJALIK KÕIGILE

Murphy seadus ütleb: harilikult lähevad asjad omapäi sandist veel sandimaks. See kehtib ka esmaabis. Kuid õigeaegne sekkumine annab võimaluse seda muuta. Esmaabi andmise oskus on vajalik kõigile. Eelkõige rõhutan selle oskuse olulisust naistel ja pereemadel: nii mõnigi kord tuleb neil aidata lastel ja kaasadel õnnetuste tagajärgi leevendada. Hea ettekujutuse esmaabist saab Naiskodukaitse baasväljaõppel. Meditsiin on valdkond, kus naiskodukaitsjad peavad rakendama oskusi ja kogemusi ekstreemsetes metsatingimustes ja õnnetuspaikades. Iga juhtum on erinev, iga kannatanu on erinev ja elupäästva esmaabi andmine sõltub paljudest teguritest.

Jõgeva ringkonna naistele korraldati tänavune meditsiinalane väljaõpe 3. ja 4. aprillil Kirna õppekeskuses. Kursuse viisid läbi Maret Kommer ja Aivar Raudsepp, kes oskasid teemat positiivselt ja mõnusa huumoriga väga huvitavalt ja põnevate näidetega edasi anda.

Vaatamata sompus ilmale ja taevast aina langevatele vihmapiiskadele ei lasknud naised tujul langeda. Rõõmsalt astuti laupäeva hommikul Kirna õppekeskuse uksest sisse teadmise, et tee tarkuse juurde ei peagi kerge olema. Ja seda tarkust meditsiini vallas jagati terve pikk nädalavahetus. Seltskond oli täis vitaalsust ja pealehakkamist. Õppetööl oli kaasas koguni seitsmekuune Siim

Luhamaa, kes on koos ema Katrin Luhamaaga Naiskodukaitse tegemistes osalenud juba sünnist saati. Suurema puiklemiseta lasi poiss end kasutada lastele suunatud esmaabivõtete näitlikustamisel.

Õppepäev algas loenguga. Jagati pabermaterjalid, mida täiendasid slaidid, pildid jms. Leidsime vastuseid küsimustele, mida ja kuidas mingil puhul teha. Teadmine on juba pool võitu ja kui teadmistele lisada operatiivne tegutsemine kriitilises olukorras, annab see võimaluse päästa kellegi elu.

Praktilisteks ülesanneteks jaotati osalejad väikestesse gruppidesse. Igal grupil oli oma instruktor, kelle juhendamisel tegime õpitud materjali põhjal praktilisi harjutusi, nii et kõik õppurid said rakendada omandatud teadmisi praktikas ning lihvida enda ja kaaslaste meeskonnatööoskusi. Märkamatult möödus tegus päev. Kui viimaks saadi mahti mõelda puhkusele, olid juba käes hilised õhtutunnid.

Hommikul jätkati teemadega sealt, kus eelmisel hilisõhtul pooleli jääd. Naised omandasid teadmisi põletustest, hammustustest ning külma- ja kuumakahjustustest. Lisaks eelloetletule käsitleti veel paljusid teemasid, mis on olulised elupäästva esmaabi andmisel. Kogu ürituse kokkuvõtteks sooritasime testi, mille abil kontrolliti kursuslaste omandatud teadmisi.

Jõgeva ringkond rikastus õppusel 21 baasväljaõppes esmaabikoolituse läbinu võrra.

ILJE LAURIKAINEN

Naiskodukaitse esitleb:

fotokonkurss

“Eesti. naise uskumatud. tegemised”



Ootame pilte tegusatest ja uskumatutest eesti naistest.
Pilte saab esitada mais-juunis 2010.a.
Lisainfo: <http://konkurss.naiskodukaitse.ee>

Talvelaager ööbimisega lumeonnis

Tekst: TIINA JAKSMAN

Tosinkond Tartu noort naiskodukaitsjat osalesid 5.–7. märtsini Emajõe Suursoos ringkonna talvelaagris. Naistel oli tahe õppida toimetulekut talvel ja välitingimustes.

Instruktoriteks olid tuntud matkajuht Tõnu Jürgenson (kes ka Kaitse Kodu! lugejatele matkatarkusi jagab) ja Tartu maleva instruktor vanemseersant Raivo Harak.

MAGAMISKOTIS PAKASE KÄTTE

Reede õhtul kohale jõudnud, sättisid osalejad end sisse Suursoos asuvas üksikus, ilma elektrita talus. Tõnu Jürgenson rääkis sellest, mida tuleb silmas pidada talvel matkates, varustusest ja ettevalmistusest. Ta näitas, kuidas moodustada kahest magamiskotist üks soe magamiskott, ning seletas, kuidas peab magamiskotis magama. Esimesed julged naiskodukaitsjad

läksidki välja magama, seljaaluseks talutoast toodud kušetid. Öösel oli 14 külmakraadi. Sellest, kuidas väljas magada oli, kirjutab kõrvalküljel pikemalt üks asjaosalistest Laura Loolaid.

Laupäeva hommikul oli kavas õppepraktiline osa. Pärast hommikusööki läksid naiskodukaitsjad metsa, kus instruktorid õpetasid lõkke tegemist: tuleaseme ettevalmistamist, tulehakatuse valimist ning tule tegemist tavaliste tikkude, tormitikkude ja magneesiumipulga abil.

Järgnes töö rühmades: osa naisi otsis lõkke kõrvale istumisealuseks värskeid kuuseoksi, osa tekitas lõkke juurde vaiad, mille peale sai kateloki veega keema panna, osa korjas vitamiinirikka tee jaoks kuuseokkaid. Lõkke kõrvale ehitati tuulevari: kaks pikemat ja tugevat vaia püsti, nende vahele telkmantel, et lõkkesoojus ula peale ei läheks, vaid ka selja tagant soojendaks. Samal ajal, kui lõke põles, õppis osa, kuidas langetada peenemaid kuivi puid ilma kirvetä, suure noa abil.

LUMEONNI EHITAMINE

Üheks tähtsaks teemaks oli lumeonni ehitamine. Lund oli metsa all ja talu ümber üle põlve ning see oli pealt kõvaks tõmbunud, nii et lumeplokke oli lihtne lõigata. Kui onn oli piisavalt kõrgeks ehitatud, pandi seinte peale risti pikad puud ja nende peale omakorda telkmantel, nii et onnile tekkis ka katus. Üks onn ehitati metsa lõkkeplatsi kõrvale, teine talumaja kõrvale. Kahes onnis magas öösel juba seitse naist, kes pidasid seal kõik hommikuni vastu.

Tõnu Jürgenson rääkis veel söömisest talvistes tingimustes. Tähtis on anda kehale piisavalt energiat, et see suudaks sooja tekitada, mistõttu on kasulik süüa rammusat toitu. Nii oli ka laagri menüüs peekon, uba ja isegi jõhvikad searasvaga.

Laagris osalenud naised ei tohiks enam talvises metsas millegagi hättajääda. **KK!**



Tartu naiskodukaitsjad said talvelaagri esimesel päeval lumeonni ehitades sooja...



... ja teise päeva hommikul sealt välja ronides tunnistada, et ka öö omaehitatud lumeonnis möödus külmetamata.

VÄLIÖÖBIMINE TALITINGIMUSTES

Tekst: LAURA LOOLAID

Kuidas kahest õhukesest magamiskotist soojem kookon kombineerida? Paiguta õhem magamiskott soojema sisse nõnda, et kapuutsid jääksid vastakuti nagu merekarbi pooled. Nende «karbipoolte» vahele jääb pisuke õhuava, kapuutsid on tihedalt kinni tõmmatud nii et soe õhk magamiskoti sees ja külm välisõhk omavahel seguneda ei saa. Selleks, et keha magamiskoti sisemust korralikult kütta saaks, peab uneriietus olema üsna õhuke. Lühidalt: varbad sooja ja kintsud paljaks.

KATSE 1: LAGE TAEVAS

Otsus väliööbimisteooriaid praktikas katsetada sündis pikema tseremooniata. Küljealuseks said majast välja toodud kušetid, lisaks sõdurite lebotatid. Magamiskotid valmistasime juhiste kohaselt ette sealsamas asemete peal, seejärel üritasime üksteisele kolmekesi võimalikult külje alla pugeda. Alguses oli soe, öö jooksul hakkas õhemalt polsterdatud kohtadest jahe, vastu hommikut juba aga nii külm, et uni enam ei tulnud: mina ja Kärt Seer evakueerusime majja enne, kui valgeks läks. Liisi Vuntus pidas õues hommikuni vastu, aga tunnistas hiljem, et oli külm küll.

Mis me valesti tegime? Lisaks sellele, et minu mõlemad magamiskotid olid tõsiselt õhukesed ja öö jooksul langes temperatuur üksjagu, tegin paar põhimõttelist valesammu. Esiteks, kotte ja lisakihte õues ette kokku pannes jahatusid need paratamatult maha. Teiseks, pea ja näo kinnikatmine ei tahtnud mul hästi õnnestuda, mis tähendas, et pistsin ühtelugu käsi kookonist välja, et üht-teist kohendada. Kolmandaks, tulenevalt õhtusöögi eripäradest ja hoogsast teejoomisest käisin rohkem kui korra kempus. Kõik kokku tähendas, et külm õhk pääses korduvalt magamiskottide sisemusse ja soojakadu oli küttevõimest suurem.

KATSE 2: LUMEONN

Teiseks ööks oskasime juba paremini ette valmistuda. Ehtasime magamisasemete ümber lumblokkidest onni. Päikeseloojanguga võidu käinud ehitus oli edukas, nii et suutsime konkurentsi pakkuda päeval õppetöö käigus metsa kerkinud onnile. Magamiskotid (ja lisakihiks iga vähegi sobiva riideeseme) panin seekord kokku soojas toas. Enamgi veel, rullisin kookoni koos lebotatiga kandevalmis pakikeseks, mis sobival hetkel onnis jälle lahti rullida. Onni ja kookonisse sisse läksin teadmisega, et öö jooksul ma oma kohalt ei liigu. Ega me liikunudki - mitte keegi selle öö kolmikust. Magada oli soe ja üsna mugav.

MALEVATES

TARTU MALEV

SÕJAKOOLI PATRULLVÕISTLUS NÕUDIS NAISTELT JAKSU JA NUTIKUST

Kaitseväe Ühendatud Õppeasutuste (KVÕÜA) Kõrgema Sõjakooli aastapäeva tähistatakse juba neljandat aastat patrullvõistlusega. Tänavu, sõjakooli 91. aastapäeval osales sellel teist aastat Naiskodukaitse Tartu ringkonna naiskond. Viieteistkümne rajale läinud kolmeliikmelise võistkonna seas oli 13 meeskonda, sh viis välisvõistkonda (Saksamaa, Leedu, Soome, Taani ja Rootsi sõjakoolide esindused), ja vaid kaks naiskonda. Naiskodukaitse Tartu ringkonna Akadeemilise jaoskonna võistkonda kuulusid Eda Leola, Helle Blum ja Aira Suvi. Võistkond pidi üheskoos läbima 37 kilomeetri pikkuse raja.

Start avati Uniküla lasketiirus laskeülesandega. Üldse oli rajal 10 kontrollpunkti ja kaks postkasti. Võistluste peakorraldaja vanemveebel Urmas Abeli sõnul hinnati võistkondi kahes süsteemis: koondaeg rajal ja ülesannete sooritamise oskused. Patrullvõistluse käigus tuli osalejatel lahendada kümme taipu ja meeskonnatööd nõudvat ülesannet. Ülesannete lahendamisel pandi proovile nii topograafilised teadmised, tehnika tundmine kui ka laskeoskused.

Võistluse võitis Scoutspataljoni 1. võistkond Kõrgema Sõjakooli 12. põhikursuse kadettide ja Kuperjanovi Üksik-jalaväepataljoni 1. meeskonna ees. Naiskodukaitse Tartu akadeemilise jaoskonna võistkond läbis raja edukalt, jagades sakslastega võrdse punktide arvuga 12. ja 13. kohta. Võist-



Tartu naiskodukaitsja Aira Suvi näitab sõjakooli patrullvõistluse eduka lõpetamise eelduseks olevat varustust.

luste juhend näeb võrdsete punktide korral ette, et otsustavaks saavad lasketulemused. Raja läbimise aja poolest jagasid naiskodukaitsjad 10. ja 11. kohta. Rohkem teavet võistlustulemuste kohta saab KVÕÜA Kõrgema Sõjakooli koduleheküljelt (www.ksk.edu.ee/uudised).

AIRA SUVI, Naiskodukaitse Tartu ringkond

Seitse vaprat naiskodukaitsjat Scoutsrännakul

Tekst: TAIRI VÄLINURM

Scoutspataljoni taasloomise üheksanda aastapäeva sõjalis-sportlikul Scoutsrännakul 1. aprillil Pakri poolsaarel oli võimalus järjekindlus proovile panna kõigil jõustruktuuride esindajatel ja tsiviilisikutel. 1400 registreerunu seas oli palju naiskodukaitsjaid. Tallinna ringkonnast võttis Scoutsrännakust osa vähemalt seitse naist. Rännaku kogupikkus oli 30 km ning seda võis läbida kahes kategoorias, n-ö vormis nr 1 (kaitseväe välivorm, teenistusrelv (automaat), 10 kg varustust seljakotis) ja vormis nr 2 (vabalt valitud rõivastus ja 15 kg kaaluv seljakott).

VARAHOMMIKUL VALMIS

Seljakotid toppisime kodus kõikvõimalikke asju täis: kaasa said varusaapad, mitu paari sokke, varuriided, esmaabipakk, saunatarbed, hantlid ja muud rasked asjad. Toit ja jook oli ülejäänud varustusele veel lisaks, sest finišis pidi kott kaaluma endiselt sama palju kui stardis. Stardis kaalusid kõik osalejad oma kotid üle ja kellel tuli kilodest puudus, sai neid lisada liivakottidena.

Naiskodukaitsjatele Tallinna malevast antud Volkswagen Transporter startis hommikul kella 5 paiku, et kõik minejad eri linnaosadest üles noppida ja enne kaheksat stardis

olla. Ligi tuhandepealine rahvasumm alustas pärast Scoutspataljoni ülema sõnavõttu kell 9.04 sümboolse stardipauguga teekonda. Et rajarekordi (2 tundi 49 minutit) ületamiseks tulnuks kõik 30 km jooksusammul liikuda, asusid tõsisemad rändajad ees jooksma ja kadusid peagi käijatel silmist.

LÄBI METSA, LÄBI VEE

Rännakul oli seitse vahepunkti, kus sai kosutada end vee- või teelonksuga, 20 km punktis jagati mustikasuppi. Rännaku algus – umbes kuus kilomeetrit kuni esimese punktini – kulges mööda asfaltteed poolsaare läänekaldal. Päike paistis ja tuuleke paitas mõnusalt juba veidi leemendama hakanud laupa. Edasi suunduti pehmemale lumeporiselle metsateele, kus kohati haigutasid nii suured lombid, et tuli võtta haneritta ja mööda kitsaid teeääri hangedel või lihtsalt porisel, kuid siiski kandvaval pinnasel lompidest mööda turnida.

Peagi jõudsime kohani, kus veelomp oli eelmistest üksjagu suurem ja esialgsed lootused mööda teeäärseid hangesid ja kuivemaid valle edasi saada osutusid asjatuks, sest mingeid hangesid ega valle polnudki. Tuli märga trotsides astuda põl-



Fotod: 4 x ANGELIKA LEBEDEV

Scoutsrännakul osales tänava rekordarv rändajaid, teiste seas vähemalt seitse Tallinna ringkonna naiskodukaitsjat.



Rännaku kaheksandal kilomeetril ootas matkajaid suur ja külm veelomp. Igäüks valis tee selle läbimiseks või sellest möödumiseks oma parimal moel.

Angelika Lebedevil (vasakul) ja Karin Lutsul on käidud 22 väsitavat kilomeetrit. Eneseusk aga kasvab iga finišile lähemale viiva sammuga, sellest ka naeratus näol.



Tapalt tulnud ajateenijate toel lõpetasid Angelika Lebedev ja Karin Luts 30-kilomeetrise Scoutsrännaku vähem kui kuue tunniga.

vini vette ja liikuda kiiresti umbes 30 meetrit, kuni jala jälle kuivale sai. Pärast seda suplust tuli ka kohe teine peatuspunkt, kus paljud märjad jalavarjud kuivade vastu vahetasid. Kohal oli esmaabi auto meedikutega, väidetavalt sai kuskilt osta pirukaid. Paljud seal siiski pikalt ei peatunud, vaid müttasid lirtsuvate saabastega järgmise punktini. Päikseline ilm aitas riideid kuivatada. Mööda kuivemaid ja märjemaid teelõike jõudsite 12 km vahepunkt, kus lebas juba rohkem puhkajaid.

KÕIGE RASKEM TEELÕIK

Tee peal võis kohata erinevaid inimesi. Näha oli mehi-naisi Kaitseliidust, politsei- ja piirivalveametist, päästeametist, kaitsevæelasi, sportlasi, koolilapsi, matkasõpru ja vähemalt kaht vaprat koera. Nägime ajateenijad, kes polnud tulnud rännakule vabatahtlikult. Treenitud poistena läbisid nad punktist punktini vahemaad tempokalt, et saaks peatuspunktides mõnusalt puhata. Oli aga ka tagasihoidlikuma sportliku ettevalmistusega rändajaid, kellest mõned ei saanud üheski punktis hinge tõmbama jääda, sest siis poleks nad jõudnud rada kaheksa tunniga läbida.

Kõige raskemaks osutus nii mõnegi jaoks 22 ja 25 km punkti vahele jäänud sirge lumine teelõik metsasihil, mille läbimise käigus 15-kilone seljakott talumatult raskeks muutus ja jalad kuidagi eriti kangeks tõmbusid. Pisarad tahtsid vägisi silma valguda. Päris mitmel tekkis sel hetkel soov katkestada ja sinnasamma pikali heita. Et aga lumel istudes hakkab jahe, tuli edasi liikuda. Viimased viis kilomeetrit kulgesid mööda asfaldi ja peas mõlkusid juba mõtted mõnusast finišeerimisest.

Esimene võistleja lõpetas rännaku 2 tunni ja 55 minutiga. Kõik, kes läbisid raja alla 4 tunni (vorm 2) või 4 tunni ja 30 minuti (vorm 1), said medali, ülejäänud lõpetajad (kuni kuni 17ni finišisse jõudnud) diplomi.



Esimesena finišisse jõudnud kaitsevæevormis osaleja Tarvo Tamme ütles, et rada oli sel aastal raskem kui mullu just vesise pinnase tõttu,

mistõttu ei suutnud keegi ületada ka rajarekordit. Ent igapähele, kes Scoutsrännakust osa võttis, oli see mingis mõttes eneseületus. **KK!**

OSALEJATE ARVAMUSI

JAANIKA PALM

Eesmärgi enne rajaleminekut ei püstitanud, kuid lootsin jõuda vähemalt 20 km punkti. 8. kilomeetri vesine takistus oli lõbus ja tekitas elevust. Võimalik, et see vesi oligi süüdi, et mingi aja pärast muutus mu käimine valusaks ja vaevaliseks. Kahjuks olin sunnitud katkestama juba 12 km järel.

MARGIT SAAGPAK

Meelde jääb 8. kilomeetril 30–40 m pikkune lomp, millest sai minna ainult otse läbi, jääkülma vesi põlvini. Positiivne oli, et selleks ajaks tekkinud villid said maha jahutatud ning edasi oli vaja ainult riided ja saapad kuivaks käia. Teine meelde jääv koht oli lumesodine "motivatsioonisirge" enne 25. kilomeetrit, kus kõndida sai ainult jalga alla nagu modell ja väikegi tasakaalukaotus oleks lõppenud lumehanges. Kui poleks olnud Margitit, kellega koos pärast 10 km punkti seltsis edasi sai minna, oleksin katkestanud, oiates villis jalgadest, valutavatest puusast ja õlgadest.

ANGELIKA LEBEDEV

Alustasin enesekindlalt, sest teadsin, et lõpetan - see oli peaesmärk. Kaasas oli kaks paari vahetustosse, millest ühed jäid kasutamata, ja roosad kummikud. Kummikud aitasid mu 40–50 m pikkusest veelombist kuivade jalgadega läbi. Pärast 12 km läbimist tekkis puusavalu, millega võitluses jäi peale tahtejõud. 20. kilomeetril pakutud mustikasupp mõjus kosutavalt. Tee peal võtsime mõnede Tapa ajateenijate temposse. See oli õige samm, sest muidu ei oleks me 5 tunni 55 minutiga lõpetada. Viimased 5 kilomeetrit olid kõige kurnavamad. Jutt, et kõige hullem on lihastel järgmisel ja ülejäämisel päeval, ei pidanud minu puhul õnneks paika.

KARIN LUTS

Eesmärk oli rada läbida õnnestus. Kondid, luud ja lihased andsid küll pärast rännakut kaks päeva tunda, kuid see-eest pääsesin villide ja hõõrumisteta. Rada aitasid läbida ilus ilm, kummikud, šokolaad ja hea seltskond. Motivatsioonisirgest ei oleks ma jagu saanud, kui tee peal tutvust loonud sõdurpoisid poleks ees tempot teinud.

Esna leivapäevast, kuid mitte ainult leivast

Tekst: TAIVE KUUSE,
nooremleitnant

Naiskodukaitse Järva ringkonna 15 liiget omandasid 27. märtsil Esna mõisas esiemade väärikaid oskusi ja suudavad nüüd hakkama saada nii leiva küpsetamise kui ka või valmistamisega.

LEIB JA VÕI KÄIVAD KÄSIKÄES

Leivapäeva perenaine, Esna mõisas elav Kadri Roosi tunnistas, et kui ta pealinnast maale elama asus, oli ta kindel, et maal küpsetavad kõik perenaised leiba ise. Seepärast õppis ta ruttu leivaküpsetamise selgeks. Oma üllatuseks aga osutus ta leivaküpsetamisoskustega külas hoopis harulduseks.

Märtsi lõpust ta enam nii haruldane ei ole, sest Naiskodukaitse Järva ringkonna liikmed on nüüd tänu Kadri Roosi õpetusele usinad leivaküpsetajad. Veelgi enam, lisaks naiskodukaitsjatele osalesid koolitusel ka kaks kodutütart, üks noorkotkas ja üks kaitseliitlane ning nemadki teavad nüüd, mismoodi soe leib lauale saab.

Leivapäeval selgus, et rukkileiva tegemine ei olegi raske. Peamine on saada üle kahtlustest ja ebakindlusest. Ju on seda hirmu tänapäeva perenaistes süvendanud vanaemade jutud tõelisest pühadusest ja austusest, mis leivateo ja valminud leivapätsiga kaasas käivad.

Seni, kuni Esna mõisas ühiselt kerkima pandud leivapätsid ahjuvalmiks paisusid, tutvustas Järvamaa muuseumi kauaaegne töötaja Tiiu Saarist naiskodukaitsjatele leiva tegemise ajalugu ning sellega seotud müüte, legende ja kombeid.

Et rukkileiva maitse lööb eriliselt särama või lisamisel ja pealegi tahis leib enne küpsetamist vähemalt viis tundi rahulikult kerkida, võtsid naiskodukaitsjad ette ka või valmistamise. Võitegemist tutvustas ja juhendas Eesti Piimandusmuuseumi giid-pedagoog Riina Annus. Või valmis kiirelt ja selle maitse prooviti



Naiskodukaitse Järva ringkonna liige Gertu Margus ja Järva maleva noorkotkas Johannes Martin Saar segavad koos rukkileiva tainast.

ära juba lõunaks valminud tatra-pudru peal.

SOOJA LEIBA, MÕTELGE!

Saabus aeg leivad ahju lükata. Veel veidi vähem kui tund ootamist (mille täitsid naiskodukaitsjad teed juues ja Tiiu Saaristiga eesti rahva pühadest ja kommetest rääkides) ning isuäratavad lõhnad levisid üle terve mõisa. Imeline oli võtta ahjust oma kätega vormitud leivapäts, lõigata sellest esimesed viilud ja mää-

rida peale omavalmistatud võid. Kogu inimese elus nii tavapärane kiirus, torm ja millegi muu saavutamise tahe vaibus, mõnuga istuti ümmarguse laua ümber ning nautiti rahu ja häid maitseid.

Leivaküpsetamise õpetaja Kadri Roosi rääkis päeva lõpetuseks õpetliku jutu kannatlikkuse mõistmiseks ja saatis meid teele teadmise ja enda hästi tundmise taga on oskus mõista rahulolu.

Leivapäev Esna mõisas andis Järvamaa naiskodukaitsjatele oskuse leiba küpsetada. Tahet seda ka edaspidi iseseisvalt teha süvendasid aga Kadri Roosi elutarkused, Tiiu Saaristi jutustused esiemade elust ja teadmine, et oleme naiskodukaitsjatega midagi ühiselt ära teinud.

Kohe asuti ühiselt tellima ka rukkijahu. Kohtudes loevad naiskodukaitsjad nüüd üksteisele ette, mitu korda on nad juba leiba teinud, ja nakatavad leivaküpsetamisega ka neid organisatsioonikaaslasi, kes leivapäevale tulla ei saanud.

27. märts Esna mõisas puudutas Järvamaa naiskodukaitsjate elu sedavõrd, et suhtumine leiba ja leivakõrvasesse ei ole enam endine. **KK!**



Järvamaa naiskodukaitsjate ootusärevus on suur, kui leivapäeva perenaine Kadri Roosi lõikab lahti ahjusoojad rukkileivad, mis on naiskodukaitsjate endi valmistatud.

Fotod: 2 x TAIVE KUUSE

Lüganusel tähistati Naiskodukaitse mälestuspäeva

Tekst: KRISTEL KITSING

Traditsiooni kohaselt tähistatakse igal aastal jüripäeva paiku Naiskodukaitse mälestuspäeva, meenutamaks neid naiskodukaitsjaid, kes Naiskodukaitse liikumisele aluse panid ja 1920.–1930. aastatel selle peaaegu 17 000 liikmega suurorganisatsiooniks kujundasid.

Naiskodukaitse Alutaguse, Viru, Järva ja Tallinna ringkonna naiskodukaitsjad tähistasid mälestuspäeva 11. aprillil kell 12 algava jumalateenistusega Lüganuse Ristija Johannese kirikus, kus mälestusteenistuse viis läbi diakon Heinar Roosimägi ja kõne pidas Kristel Kitsing Viru ringkonnast. Seejärel asetati pärjad Vabadussõja ausambale, kus sõnavõtuga esines Alutaguse ringkonna instruktor Elle Vinni. Koosviibimisel Lüganuse rahvamajas pidas ajalooengu Merike Jürjo Tallinna ringkonna Toompea jaoskonnast. Ühiselt vaadati ajaloo filmi.

On teada, et esimesed naisrühmitused tekkisid Kaitseliidu juurde juba 1925. aastal. 1927. aastal pandi Naiskodukaitsele ametlik alus ja see oli enne Teist maailmasõda liikmeskonna suuruselt teine naisor-



Naiskodukaitse mälestuspäeva ühispilet Lüganuse kirikus.

ganisatsioon Eesti Maanaiste Seltsi järel. 24. aprillil 1942 mõrvati Sosva surmalaagris mitmeid naiskodukaitsjaid. Teiste hulgas hukkusid 1942. aastal surmakuuli läbi Naiskodukaitse juhtivatel kohtadel olnud Alice Kuperjanov, Ebba Saral, Salme Noor ja Alviine Rüütel. Naiskodukaitse mälestuspäeva tähistamine 24. aprillile lähimal pühapäeval sai alguse juba 1998. aastal Tartus. **KK!**

Järva ringkonna instruktor Tiia Mettus asetab pärja Vabadussõja samba jalamile.



MALEVATES

HIIU MALEV

KITS MUUSI JA NAISKODUKAITSJAD HELTERMAAL MUHUMAAD TERVITAMAS

Hiiumaa naiskodukaitsjaid võib kohata saare igal suuremal üritusel. 19. märtsil seisis Heltermaa sadamas vastne parvlaev Muhumaa, mis hakkab sõitma mandri ja Hiiumaa vahel. Uut alust tulid uudistama sajad hiidlased. Legendi kohaselt näidatakse raudlaeva kitssele, seetõttu oli sadamasse toodud ka kits Muusi. Naiskodukaitsjad olid end seadnud apelli kõrvale koos aurava supikatlaga. "Enne praamile minekut tuleb ikka kõht täis süüa," hõikas naiskodukaitsja Anne Kaasik, kes laeva uudistajatele kuuma suppi jagas. Rammus seljanka ja kuum tee tegid olemise heaks. Elevust lisas kits Muusi, kes käis naistelt leiba noolimas.

HELJA KAPTEIN



Naiskodukaitse liikmed (vasakult) Aili Sinimäe, Anne Kaasik, Ülle Vaga ja Karit Laur Heltermaa sadamas suppi jagamas.

Koolitus nimega “Algajast praktikuks” – mis see veel on?

**Tekst ja fotod: SILLE FARKAVETS,
Kodutütarde Jõhvi rühma rühmavanem**

Alates veebruarist korraldab Alutaguse maleva Jõhvi Kodutütarde rühm koolitust nimega “Algajast praktikuks”. Koolituse teeb märkimisväärseks see, et sellel osalevad nii rühma salgajuhid kui ka teiste rühmade rühmajuhid, samuti Alutaguse maleva Jõhvi malevkonna kaitseliitlased, kes aitavad vabal ajal noorteüritusi läbi viia.

KUST TULI MÕTE?

Ühes järjekordses laagris muutus tüütavaks inimestele erinevatel aegadel samade näpunäidete ja lisateabe jagamine. Arutasime, et oleks tore, kui saaksime kõik küsijad kokku võtta ja neile vajaliku korraga nii teoreetiliselt kui ka praktiliselt selgeks õpetada. Kõige paremini õpitaksegi ju praktika kaudu. Kui samal ajal saaks teiste samast teemast hu-

vitatud inimestega suhelda ja probleemkohti arutada, oleks õppimine veel tulemusrikkam.

Pärast mõningast mõtlemist panime idee paberile ja edastasime Kaitseliidu Alutaguse maleva Kodutütarde noorteinstruktorile, kes ütles julgustavad sõnad: “Väga tore!”

KELLELE JA KUIDAS?

Koolitus on mõeldud eelkõige noorte salgajuhtidele ja nende abidele ning kaitseliitlastest abilistele, kes panustavad palju oma vabast ajast noorteürituste läbiviimisesse. Osaleb ka kaks vabatahtlikku noortejuhti. Kui alguses mõtlesime, et osaleda soovib ehk 4–5 inimest, siis lõpuks tuli teatada, et üle 20 inimese me kahjuks sel aastal gruppi ei võta.

Koolitus on mõeldud eelkõige noorte salgajuhtidele ja nende abidele ning kaitseliitlastest abilistele, kes panustavad palju oma vabast ajast noorteürituste läbiviimisesse.

Väljaõpe koosneb kuuest õppepäevast kord kuus ja lõpeb laagriga. Õppetöö on korraldatud õppepäevade käigus kaheti.

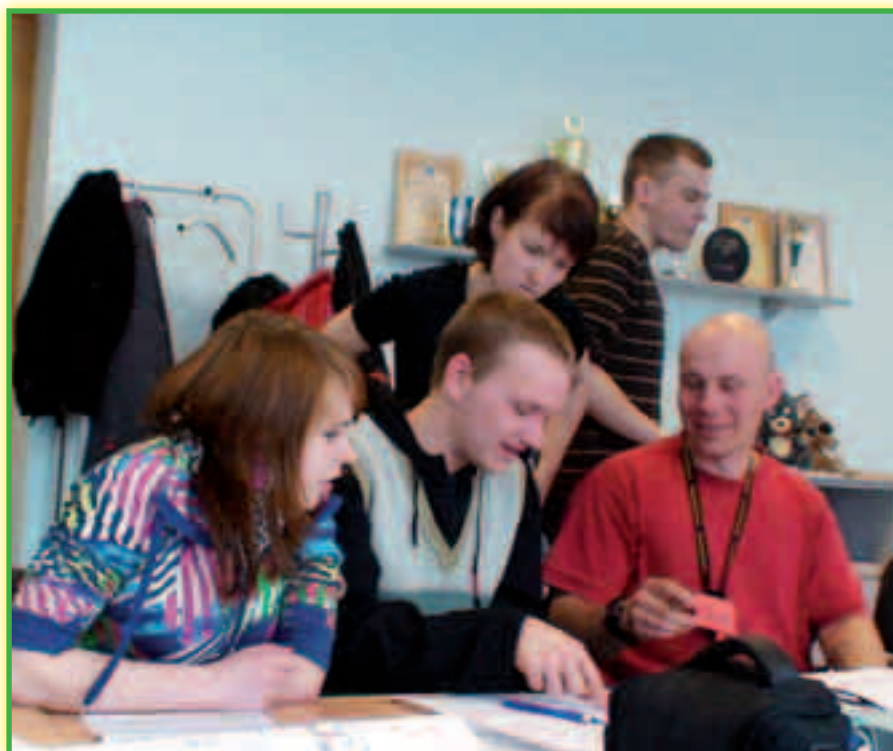
Praktilisi ülesandeid lahendatakse nii jooksvalt teooria taustaks kui ka rühmatöödena pärast teoorialoengut. Inimesed on jagatud töörühmadesse võimalikult kirjult nii organisatsioonilise kuuluvuse kui ka staaži järgi. Kui töörühmad koosneksid ühesuguse taustaga inimestest, oleksid rühmatööd palju

üksluisemad. Erinevate organisatsioonide liikmed (Kaitseliit ja Kodutütred) suudavad üksteist täiendada nii soolisest ja vanuselistest erinevustest tulevate ideede, maailmavaate ja liikmestaaži tõttu. Juhtub ka, et mõned Kodutütarde liikmed on organisatsiooniga seotud juba 5–6 aastat, kuid mõned Kaitseliidu liikmed vaid aasta-kaks.

Rühmatöid juhivad ja juhendavad abikoolitajad. Suurimad tänud siinkohal Kalev Kaubale (Kaitseliit), Kadi Kasele (Kaitseliit) ja Tanel Käherile (õhutõrjepataljon) abi eest. Nagu nimigi ütleb, on väljaõppe eesmärk omandada praktilised oskused ja teadmised, seepärast on eestvedajateks inimesed, kes saavad jagada aastatepikkusest praktikast lähtuvaid teadmisi.

MIS KASU “ALGAJAST PRAKTIKUKS” ANNAB?

Igast asjast on mingit kasu, mõnest rohkem, mõnest vähem, öeldakse tihti. Väljaõppeplaani koostades seadsime eesmärgiks, et meil oleksid inimesed, kes oskavad iseseisvalt ja teistele arusaadavalt viia läbi noorteüritust või korraldada tööd tegevuspunktis. Kooskäidud aja jooksul on selgunud ka palju muud



Ülesanne “Eelarve arvutusvigade parandamine” andis rõõmustava uudise: leidub 6000 krooni vaba raha.

olulist. Olulisimateks neist peetakse saadud tagasiside käigus teoreetilisi ja praktilisi teadmisi ürituste korraldamiseks ning teadmisi üritustega seotud seadusandlusest ja paberimajandusest. Tähtis on ka konfliktolukordade lahendamise oskus, mis läbiti edukalt suhtlemisosa käigus, samuti näpunäited kogunud organiseerijatelt, kuidas erinevaid teemasid huvitavalt ja kaasakiskuvalt edasi anda.

Üheks lisaväärtuseks on kursusel osalejate koostöö arendamine, mis on viinud selleni, et osalejad on käinud vahepeal väljaõppeüritustel edukalt tegevuspunktide tööd korraldamas.

MIS ON JUBA SELGEKS SAANUD?

Praeguseks läbitud teemad on tutvumismängud (kogu tegevus algab õppimist soodustava keskkonna loomisest), Kaitseliidu, Kodutütarde, Noorte Kotkaste ja Naiskodukaitse tutvustus (nüü üldinfo kui ka see oskus, kuidas ise neid organisatsioone tutvustada).

Otsast lõpuni on läbitud teema, kuidas tegevust alustada ning kuidas meeldivat ja meelde jäävat üritust korraldada.

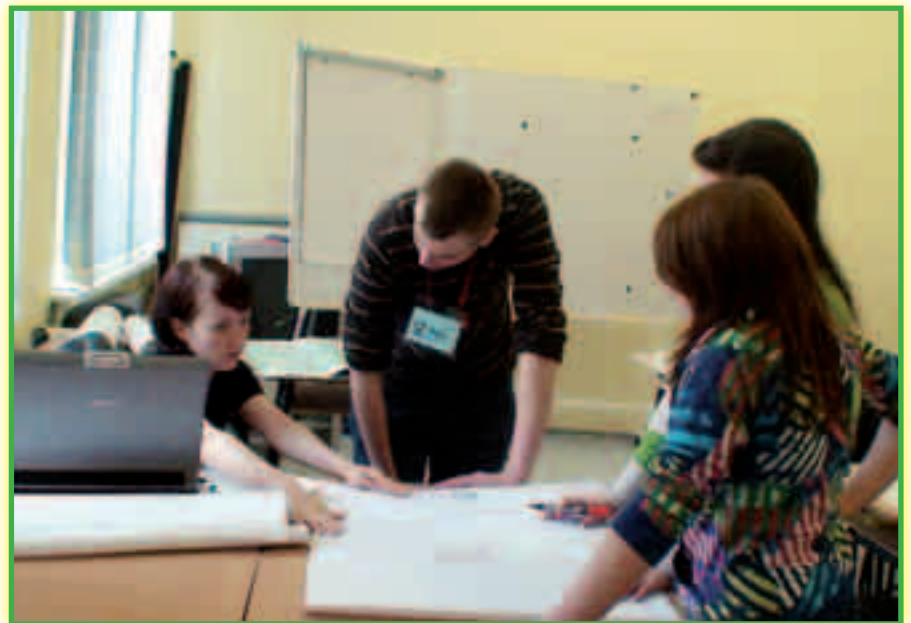
Korraldamise juures on alateemadeks koht ja aja planeerimine, meeleolu loomine, suhtlemine noortega ning tegevuse valik ja vastavus nii vanusegrupile kui ka ilmale. Märkimata ei saa jätta läbimängitud ürituse kohtade detailset planeerimist ja riskianalüüsi, et hiljem tuleks lahendada võimalikult vähe probleeme.

MIS SAAB EDASI?

Tulekul on veel kolm õppepäeva, mille teemad on võetud Kodutütarde järgukatsete hulgast, kuid neid õpetatakse erinevatest organisatsioonidest osalejatele erineva vaatenurga alt. Ka on ees metsalaager, kus veebruarist alates õpitud asju veel kord meelde tuletada ja lõplikult kinnistada. Senini saab oma oskusi proovile panna ja lihvida väljaõppeürituste, pidulike koonduste, õppepäevade ja patrullretkede käigus. **KK!**



Tutvumismäng "Pildistaja juures": täna seome kõik paelu, kellel neid pole, juhendab teisi.



Laagri plaani paberile kandmine: lõkkekoht jäägu keskele.

"ALGAJAST PRAKTIKUS" RAKENDUSVÕIMALUSED KOOLITATAVATE SILME LÄBI

- Õpitud saab kasutada mitte ainult Kodutütarde organisatsioonis, vaid kõikides organisatsioonides ja inimeste juhtimisel üldiselt. Näiteks ka jao- ja rühmapealik saab teada palju huvitavat ja praktilist, mis võib teda kohustuste täitmisel aidata.
- Laagrite ja patrullvõistluste korraldamine ja läbiviimine.
- Konfliktolukordade lahendamine.
- Tegevuses Kaitseliidus ja selle eriorganisatsioonides, kuid ka elus üldiselt.
- Kõik õpitu on praktikas kasutatav.

Läti Jaunsardze testlaager ahvatleb järgima

Tekst: ANU ALLEKAND,
Kaitseliidu ülema nõunik

Noorte Kotkaste, Kodutütarde, Leedu Šaulių sajunga ja Läti Jaunsardze 2010. aastaks sõlmitud koostööprotokollis on kavandatud üritusi nii noorte vahetamiseks kui ka noortejuhtide silmaringi laiendamiseks. Seekordne visiit kuuluski viimaste hulka: Alüsknes käisid 30. märtsil Jaunsardze kadettide kursuse lõpetamist oma silmaga vaatlemas neli Kaitseliidu noortejuhti: Noorte Kotkaste peavanem Silver Tamm, Kodutütarde peavanem Angelika Naris, Noorte Kotkaste Võru maleva Antsla-Varsutu malevakonna pealik Aivar Mägi-se ja Kaitseliidu ülema nõunik Anu Allekand. Vastuvõtjateks olid Läti jalaväekooli ülem kapten Vasīlijs Koļegovs, Jaunsardze ülem major Sergejs Čevers ja Jaunsardze koolituseksiooni juht Lilita Mūkina.

JAUNSARDZE TESTLAAGER

Vastuvõtjad olid külalislahked. Eriti sümpaatne oli jalaväekooli ülema vastuvõtt päeva alul, kus ta rääkis nii oma õppeasutusest kui kiitis ka relvavendlust eestlastega. Jaunsardze juhid korraldavad oma iga-aastaseid testlaagreid lõpetajatele just selles koolis, sest seal pakutakse instruktoreid, peavarju ja tingimusi, mis teevad noortele sõjaväelise elukorralduse kogemise võimalikuks.

Jaunsardze lõpetajatel ehk täisealiseks saanud noortel on võimalik valida, kas nad osalevad testlaagris või eelistavad saada lõputunnistuse kätte vähemekstreemsetes oludes. Tõepoolest, selleks, et testlaagris lõputunnistus kätte saada, tuleb näha vaeva. Esiteks saavad kõik selga vormiriietuse, kätte varustuse ja elavad jalaväekoolis allutuna sõjaväelisele distsipliinile. Teiseks tuleb valada higi, verd ja pisaraid (kui nüüd päris aus olla, siis kaht viimast oma silmaga näha ei õnnestunudki, pigem ikka rõõmsaid nägusid) ning panna end igati proovile, sest ülesannete ring on lai: tuleb



Foto: SILVER TAMM

Granaadiheide Läti noorte testlaagris.

näidata oma teadmisi esmaabist, topograafiast-orienteerumisest, laskespordist, tseremooniatest ja rivieeskirjast. Lõpuks tuleb esitada hindamiseks ka oma sportlik vorm ja teha aja peale jooksutiirud. Kõike seda ühe päeva jooksul kooli territooriumil.

Teine päev on laagris metsapäev, mil kõik see mees (vabandan sõna mees kasutamise pärast, sest hästi palju on osalejate hulgas tüdrukuid – oma kolmandik) suundub metsa. Metsas proovitakse maastikule sulandumist, orienteerumist, lasketiire, granaadimulaaži heitmist ja köieharjutusi, kusjuures nõõrijupist tehakse ise traksid. Osalejad olid väsinud moega, aga samas rahulolevad: igauks neist kasvatas sammhaaval oma punktisummat. Üllatav oli instruktorete rohkus metsa all: neid oli kohal üle 50.

ON, MILLEST EESKUJU VÕTTA

Kahepäevases laagris on võimalik teenida kuni 100 punkti – siis oled lõpetajana ideaalses vormis. Kui sa oled teinud oma sooritused, saad

ka nendele vastava tunnistuse. 84-liikmelises grupis, kes lõpetas ühel päeval, olid kaks kõige tublimat, 98 punktiga lõpetajat tüdrukud. Neid premeeriti lisaks tunnistusele ka lauamängudega. Kõigil laagris vähemalt 75 punkti saavutanutel on militaarsüsteemi värbamisel eeliseid.

Kuikokkuvõttes kõrvutada Jaunsardze laagrit lauluga, siis selles kajasid kõik noored, igauks omamoodi: iga-aastase traditsioonina toob see esile ja võimaldab aasta läbi tehtud tööd. Refraän kõlas seitsmendat korda – see tähendab, et need laagrid algasid aastal 2004.

Eesti noorkotkaste ja kodutütarde üleriiklike ettevõtmistega võrreldes oli see teistsugune, sest tegelikult ei konkureerinud otseselt meeskonnad, vaid igauks oma parima minaga. Igaüks sai nn preemiapunktid oma kontole. Sellist proovilepanekut võiksime ka oma ürituste ülesehitamisel ära kasutada. Sillerdasse kevadõhku sai visatud mõte, et ehk kord teeme sellise laagri ühiselt. **KK!**

Jaunsardze lõpetajatel ehk täisealiseks saanud noortel on võimalik valida, kas nad osalevad testlaagris või eelistavad saada lõputunnistuse kätte vähemekstreemsetes oludes.

Noorkotkal peab olema teadmisi arvutist ajalooni

Tekst: KAILE KABUN

Noorkotkad üle Eesti võrdlesid oma oskusi märtsi viimasel nädalavahetusel Võrus peetud oskusvõistlusel. Võitjaks tunnistati Võrumaad esindanud Varstu keskkooli noorkotkad. Noorkotkaste seisukohalt on tegu aasta tähtsaima mõõduvõitlusega. Seda kinnitas ka rohke osavõtt: võistlusest jäid eemale vaid saarlased.

TEADMISTE KONTROLL

Kahepäevasel võistlusel oli üks tubane päeva, mil põhirõhk oli teadmiste kontrollil. Teisel päeval kandus võistluspinge õue ning noortel tuli end proovile panna eelkõige

füüsilist vormi ja head meeskonnatööd nõudvatel aladel.

Esimesse päeva mahtus mõnisteist ülesannet hakklihamasina kokkupanekust noortele oluliste seaduste tundmiseni. Kaitseliidu Võrumaa maleva noorkotkaste instruktor Villu Vasilkovski ütles, et võistlejatele meeldis eriti jahindusülesanne, kus tuli kolju, sarved või nahk õige loomaga kokku sobitada. Raskusi valmistas morse, aga tegu oli ka sellega, et noorkotkaste sümbolitele vormil õige koht leida. Köitev oli tuntud vabadusvõitleja Valdur Raudvasari Vabadussõja-teemaline loeng. Mõistagi järgnes kontrolltest selle kohta, mis ajaloolisest ülevaatest meelde oli jäänud. Esimese päeva võitsid Harju maleva Loksa rühma noorkotkad Põlva ja Pärnu poiste ees.

VÕITJATELE SOBISID OSAVUSALAD

Teiseks päevaks olid võistluse korraldajad mõelnud valmis 15

ülesannet, mille sooritamisel oli tarvis tähelepanelikkust, osavust, täpsust, kiirust ja meeskonnatööd. Just viimane sai Varstu noorkotkaste võidu puhul määravaks. Seda rõhutas Vasilkovski ja sama meelt oli ka Võrumaa Varstu noorkotkaste rühma kapten Alver Alvela. Ta ütles, et hästi tundis nende neljaliikmeline võistkond end eelkõige teise päeva osavust ja ühistööd nõudvatel aladel. "Meile sobivad hästi õhupüssist

laskmine ja vibulaskmine. Esimesel päeval, kui tuli igasugustele küsimustele vastata, meil nii hästi ei läinud," lausus Alvela.

"Tasub rõhutada, et võitjad olid põhikooliealised. Õige palju konkurentte olid neist vanemad. Nad on tõesti hea meeskond, võistluse käigus keskenduvad kogu jõuga ülesande täitmisele ega raiska aega etteheidetele, mida keegi võinuks paremini teha," kiitis Villu Vasilkovski. Järgmisena tahavad noormehed end tõestada oma maakonna matkamängul, mis on kavandatud aprilli lõppu, ja kui



Valgamaa noorkotkad mõistatavad, millistele loomadele kuuluvad sarved ja nahad.

NOORKOTKASTE OSKUSVÕISTLUSE VÕITJAD

| Koht | Võistkond | Punkte |
|------|----------------------------------|--------|
| I | Võrumaa maleva Varstu rühm | 459 |
| II | Harju maleva Loksa rühm | 451 |
| III | Viru maleva Vasta-Kunda segarühm | 442 |



Noorte Kotkaste oskusvõistluse võitjad olid Võrumaa Varstu rühma poisid.



Võistlused õues nõudsid noorkotkastelt tähelepanelikkust, osavust, täpsust, kiirust ja meeskonnatööd.

hästi läheb, siis ka suvisel üle-eestisel Mini-Ernal.

VÕISTLUS ON KORRALDAJATE NÄGU

Vasikovski ei salanud, et heameelest hoolimata oli korraldajatel võitu pisut ebamugav vastu võtta. Teadagi, mis kokkumängu võidakse kahtlustada... Tema sõnul oli esikohal siiski soov pakkuda kõigile osalejatele mitmekülgset võistlust. Et iga mõõduvõtt on mingil moel korraldajate nägu, on paratamatu. "Meie poistel oli huvi võistelda. Mõtlesin, et miks neid siis karistada ja võistlustest eemale jätta," lisas noorteinstruktor.

Jõgeva noorteinstruktor Kristian Vaarpuu kinnitas, et ka Jõgeva noormeestele valitud alad meeldisid,

sest tegu oli Noorte Kotkaste järgu- ja erikatsete alusel tehtud võistluskavaga. "Meeldis, et võistluskava oli sisutihe ja tegevusrohke ning tuli välja ka see, kes tegeleb kodus Noorte Kotkaste oskuste andmisega, kes mitte. Meie arvates võitsid need, kes olid kõige paremad," lausub Kristian Vaarpuu, kes võistlust kohapeal kõrvalt jälgis.

Üleriigiline noorkotkaste oskusvõistlus peeti kolmandat korda. Selline kompleksvõistlus kutsuti ellu, et pakkuda noorkotkastele huvitavaid ajatäidet, mille käigus saab ühtlasi koguda uusi teadmisi ja kogeda enese proovilepaneku pinget. Võrukestelt võtab teatepulga üle ja korraldab tuleval aastal noorkotkaste oskusvõistluse Valgamaa malev. **KK!**

KAKS KÜSIMUST

VASTAB NOORTE KOTKASTE PEAVANEMA KT SILVER TAMM:

Kuidas võrukestel noorkotkaste oskusvõistluse korraldamine õnnestus?

Võrumaa maleval õnnestus korraldustöö väga hästi. Eriti kiiduväärt oli kohtunike rohkus. Võrumaal on palju noortejuhte, kes kõik andsid võistluse õnnestumisse oma panuse. Nad olid tegevuspunktid hästi ette valmistanud ja noorkotkaste tegevuse hindamisel objektiivsed. Olen kindel, et Võrumaa maleva noorkotkad võitsid, sest olid selle võistluse parimad.

Missugused on selle võistluse põhjal noorkotkaste oskused ja teadmised?

Noorkotkaste teadmisi Eesti ajaloo, Noorte Kotkaste organisatsiooni ja Kaitseliidu kohta võib üldiselt heaks pidada. Usun, et kodus tehti ka tublisti ettevalmistööd, et oma kodumalevat vääriliselt esindada. Oskuste järgi tuli kenasti välja, millistes malevates mida õpitakse. Selle põhjal saavad kõik malevad ja vabatahtlikud noortejuhid teha analüüsi, milliseid noorkotkaste oskusi oleks tulevikus vaja veel lihvida.

Noorte ettevalmistus oli hea. Mõned tegevuspunktid töid kaasa ka üllatusmomendi ja kindlasti annab see selged suunad edasise õpitegevuse tarvis.

TALLINNA NOORKOTKAD SUURTÜKIVÄEPATALJONI LAHINGLASKMISTEL

Tallinna maleva noorkotkad Ida, Scouts-, Spordi- ja Jäärgirühmast võtsid 10. aprillil ette teekonna kaitseväe keskpölvagoonile, eesmärgiks tutvuda suurtükiväepataljoni relvastuses oleva 122 mm haubitsaga ja suurtükiväe taktikaga ning näha haubitsate lahinglaskmist. Esmalt käidi Läsna linnaku lähedal asuval suurtükiväe tulerühma positsioonil, kus tutvuti haubitsa ja arvutuspunktiga, ning tulejuhtimispunktis, kus tutvustati tulejuhtimiseks kasutatavat varustust. Haubitsate laskmist ja seda, mida kaudtuli võib põhjustada, sai näha nii tulepositsioonilt kui ka tulejuhtimispunktist. Valjud kärgatused, tugevad lasujärgsed löökklained ja paks suits andsid aimu 122 mm haubitsate võimsusest. **KK!**



Jõhvi õppepäev süvendas kodutütarde oskusi

Tekst: SILLE FARKAVETS,
Kodutütarde Jõhvi rühma vanem

Jõhvi ja Kiviõli kodutütardele korraldati 13. märtsil Jõhvis õppepäev, kus uued liikmed said üldväljaõpet ja vanemad olid valmistusid järgukatseteks. Et üritusel osalesid kahe rühma liikmed, kes üksteist kõik nimepidi ei tundnud, algas õppepäev tutvumismängudega. Kõige lõbusamaks neist oli vaieldamatult mäng "Pildistaja juures", kus osalejad said kordamööda olla fotograafid ja pidid ülejäänud paigutama loosi korras saadud teema kohaselt. Pärast jäämurdjaks olnud mängu asuti tõsisemate tegevuste juurde. Väljaõpe käis grupiti eraldi algajatele ja kogenumatele.

Organisatsiooniõppe käigus tutvustas Sille Farkavets uutele liikmele organisatsiooni üleüldiselt, Kodutütarde seadusi ja kombeid ning ringkonna struktuuri. Räägiti ka sellest, kuidas kantakse kodutütarde vormi. Vanemad olid said aga olulisemalt raskema ülesande: otsisime ühiselt mooduseid Kodutütarde organisatsiooni igakülgseks tutvustamiseks ja jõudsime otsusele leitud ideid ka reaalselt rakendada hakata.

Topograafias tutvusid neid nooremseersant Vahur Peepmaa juhendamisel kaardi ja kompassiga, õpiti koordinaate ja asimuuti määrama ning sooritati ka praktilisiharjutusi. Sõlmede punktis õpiti Kalev Kauba ja Kadi Kase käe all selgeks kõik Kodutütarde järgukatsetes nõutud sõlmed ning tehti ka loovusharjutusi, näiteks seati oma köiejupid erinevaid sõlmi kasutades kokku ühtseks "Balti ketiks".

Väga oluliseks teemaks kodutütarde väljaõppes on meditsiin. Esmaabi õpiti andma nooremveebel Tanel Käheri juhendamisel. Algajate rühm mängis läbi kannatanu seisundi hindamise hädaabikõne tegemise puhuks ja sai teada, kuidas kirjeldada oma asukohta asustamata alal. Kogenumad kodutütred tuletasid meelde olulisi igapäevaturvalisuse põhimõtteid,



Nooremveebel Tanel Käher selgitab esmaabi andmise alust – kannatanu seisundi hindamist.

Foto: SILLE FARKAVETS

juurde õpiti, kuidas käituda psühholoogilise trauma või häirega kannatanu puhul. Päeva lõpus sooritasid organisatsiooni uued liikmed Kodutütarde VI järgu testi ning kogenumad olid said oma järku tõsta V, IV või III järgu testi sooritades.

Tegus päev lõppes rivistusega, kus pühliku Kodutütred andsid seitse Jõhvi ja üks Kiviõli kodutütar. Pidulikult anti üle ka järgukatsete tunnistused. **KK!**

KODUMAA SÜNNIPÄEVA TÄHISTATI HIIUMAAL MEELDEJÄÄVALT

Tekst: HELJA KAPTEIN

Hiiumaa noorkotkad ja kodutütred pidasid Eesti Vabariigi aastapäeva pidu teisiti kui varem. Hünni ja lipu sissetoomise järel laulis Käina gümnaasiumi noortekoor Heli Lindmäe juhatusel. Laulude vahel andis autasud eelmise aasta Hiiumaa parimatele kodutütardele ja noorkotkastele üle Hiiumaa piirkonna noortejuht Ulvi Kark-Jaarma. Rändkarika said 2009. aasta parim kodutütar Meeli-Heli Lepna ja noorkotkas Kert Vilt. Eraldi tõsteti esile rühmades silma paistnud kodutütred: Kärddla rühmast Meeli-Heli Lepna, Emmaste rühmast Kersti Rand, Käina rühmast Kertu Rand ja Pühalepa rühmast Anni Julge. Noorkotkastest olid kõige tublimad Kertjan Novek Kärddla rühmast, Kaarel Kotkas Emmastest, Tanel Tammeveski Käinast ja Revo-Kaur Kreegi Pühalepast.

Pärast autasustamist tantsisid ise ja tantsitasid vaatajaid Kärddla segarahvatantsurühma Taidelaid tantsijad. Rühma juhendaja Helle-Mare Kömmuse seletuste järgi said kõik põrandale palutud külalised tantsusammud selgeks. Tantsuga algust teatud, hakkas mängima ansambel H-3. "Noored peavad oskama peale laagritarkuste ka peol tantsida," nentis Kark-Jaarma. **KK!**



Perekond Kaasik osaleb üritustel alati aktiivselt.



Viimasel laagriõhtul jõudis järg esinemiskavade kätte.

Igas päevas oli ka suur annus käsitöö tegemise rõõmu.



Viis meeleolukat päeva Põlulas

Tekst: LEILI ALEKSEJEV

Põlula laagris osalesid kodutütred Põlulast, Kundast, Simunast, Väike-Maarjast, Tapalt ja Rakverest, lisaks Põlula kooli käsitööhuvilised tüdrukud ja külalised Kodutütarde Harju ringkonnast. Kokku sai üle 50 tüdruku.

19. MÄRTS

Esimene õhtupoolik oli mõeldud sisseelamiseks: laagrilised jaotati nelja rühma (ühes rühmas erinevas vanuses ja erinevatest elupaikadest tüdrukud), iga rühm sai täiskasvanud rühmajuhi, loositi välja esinemiskava teema (igale rühmale küm-

nest Kodutütarde seadusest kaks), allkirjastati laagrileping ja tutvuti ohutustehnikaga siseruumides. Seejärel kogunesid kodutütred, kes soovisid ettevalmistust VI ja V järgu katsete sooritamiseks, õppeklassi. Järgukatseteks ettevalmistumist juhendas endine Põlula rühma kodutütar ja praegune toetajaliige Anu Aleksejev. Abimaterjalidena kasutas ta Põlula rühmajuhi Leili Aleksejevi välja töötatud Kodutütarde VI ja V järgu õpik-töövihikuid.

Teised mängisid seltskondlikke mängu Linda Randoja ja Sandra Sulbi eestvedamisel. Pärast sööki tehti rühmatööd. Õhtul võeti päev

kokku: mis oli huvitavat, mis ei meeldinud, mida homselt oodata.

20. MÄRTS

Hommik algas toniseerivate harjutustega, mida rühmad viisid läbi järgemööda. Sel hommikul oli I rühma kord. Töö jätkus kahes grupis – käsitöö (kaelakeede heegeldamine) ja ettevalmistus õhtuseks tegevuseks (etteantud kolmest sõnast tuli valida üks ja selle alusel koostada jutuke või luuletus põhimõttel, et eelmise sõna viimane täht on alguseks järgmisele sõnale ja kokku peab olema vähemalt 50 sõna ning jutul või luuletusel arusaadav sisu). Sõnad, mida sai valida, olid kodutütar, noorkotkas ja Kaitseliit. Kummalgi grupil oli tegevuseks aega poolteist tundi.

Pärast lõunat jätkus töö gruppides: üks rühm tegi käsitööd ja teine hakkas valmistama tutvustavat plakati. Kummalgi rühmal oli aega taas poolteist tundi. Seejärel kogunesid järgukatsete sooritajad taas õppima, teistel oli vaba aeg.

Õhtul ootas laagrilisi aaretejaht ehk võistlus, kus viies kontrollpunktis tuli lahendada nuputamisesan-

Põlula laagri parima rühma tiitli pälvis I rühm. Pildil näide, kuidas nad lahendasid sõnamänguülesande.



deid, et pääseda edasi järgmisesse kontrollpunkti. Võitjad pidid koolimajast leidma "aardekarbi". Koolimajja oli peidetud ka tühje karpe ja esimesena toodigi hindajate ette tühi karp, sest ei tüdrukud polnud vaadanud, kas selles aare ikka sees on. Lõpuks leiti ka õige aardekarp üles. Öhtu lõppes rühmade etteastetega.

21. MÄRTS

Hommik algas toniseerivate harjutustega II rühma juhendamisel. Ennelõunal tehti taas tööd kahes grupis, teemadeks käsitöö (käevõrude punumine pärlitest) ja esmaabi. Seejärel oli mõlemal grupil tund topograafiaga tutvumiseks ja öhtuse Kaitseliidu-teemalise viktoriini küsimuste väljamõtlemiseks. Esmaabi ja topograafia õppused viisid läbi Tõnis Tulp Viru jalaväepataljonist ja Heiko Porval Tapalt pioneeripataljonist. Pärastlõunal jätkus tegevus õues: kontrollpunktidega orienteerumine, kus toredaimaks ülesandeks peeti lumememmede ehitamist parkimisplatsi juures olevatele lumevallidele ("valvurid"). Pärast öhtusööki kulus aeg iseseisvaks järgukatseteks valmistumiseks ja öhtuks ettevalmistumisele ning Anu Aleksejevi käe all harjutati suvise võimlemispeo kava.

Öhtul korraldati viktoriin, kus iga rühm oli pannud kokku kümme organisatsiooniga seotud küsimust. Võistlus oli rühmadevaheline. Lisaks toimus ka laulude tundmise viktoriin. Lauluviktoriin meeldis lastele väga, sest laule oli rahvalikest tänapäevasteni, k.a kodutütarde laulud.

22. MÄRTS

Toniseerivaid harjutusi juhendas seekord III rühm. Pärast sööki töö ikka kahes grupis: ühed valmistasid ülestõusmispühade kaarte ja kaunistusi Põlula kooli kunstiõpetaja Inge Korka käe all, teised tegid ettevalmistusi öhtuseks etteasteks. Hommikupooliku sisse mahtusid veel võimlemiskava harjutamine ja järgukatsete ettevalmistus.

Öhtul ootas laagrilisi aarete-jaht ehk võistlus, kus viies kontrollpunktis tuli lahendada nuputamisesülesandeid, et pääseda edasi järgmisesse kontrollpunkti.

PÕLULA KODUTÜTRED SALVESTASID KODUTÜTARDE LAULUDEGA PLAADI

Tekst: KRISTEL KITSING

Põlula kodutütred laulsid 27. märtsil Paide kultuurimajas sisse Kodutütarde lauludega plaadi, mis on lisaks välja töötatud õpik-töövihikutele abistav materjal järgukatseteks õppimisel. Lauljateks olid Põlula kodutütred Kristi Koppel, Aivi Puhilas, Greete Kereme ja Diana Erik ning Kodutütarde toetajaliige Merje Kallip, kes tüdrukutega laule harjutas, ja klaverisaatjana Vasta Kodutütarde rühmavanem Maret Salk.

Tüdrukute sõnutsi oli nende hirm enne salvestust suur, kuid tegelikult andis salvestamine pigem uusi kogemusi. "Kõik olid väga õnnelikud, et valik neile langes," sõnas Kodutütarde Viru ringkonna vanem Leili Aleksejev. Et laule oli kokku seitse, otsustati Kodutütarde peavanema ettepanekul lisada veel kolm lugu nende ühisel valikul. Stuudio otsingud jäid keskjuhatuse liikme, Kodutütarde Järva ringkonna vanema Siiri Sitska ülesandeks.

Kodutütardele on välja töötatud kõigi kuue järgu õpik-töövihikud, mis on abistav materjal järgukatseteks õppimisel. Lisaks nendes leiduvatele materjalidele otsustati Kodutütarde keskjuhatuses salvestada ka plaat organisatsiooni lauludega. Plaadil on igast laulust kaks varianti: üks sisselaulduna, teine karaokena. CD-le lisatakse laulusõnad, et võimaldada soovijatel kergemini laule õppida.

PÕLULA LAAGRI LÄBIVIJAD

Laagrivanem Leili Aleksejev (Põlula rühmavanem)

Laagrivanema abi Anu Aleksejev (toetajaliige)

Kokad Urve Ehasalu (Laekvere rühmavanem) ja Margit Bökova (toetajaliige)

Tegevuste juures abistasid Sandra Sulp ja Linda Randoja

Täiskasvanud rühmavanematena olid kohal Laine Metus (Simuna), Grete Kärdi (Rakvere) ja

Piret Rehe (Naiskodukaitse)

Nõu ja jõuga aitasid kaasa Aive Ott (Kaitseliidu noorteinstruktor) ja Sander Aur (kaitse-liitlane)

Pärastlõunal tegutseti õues: ehitati kooli koolimaja ette lumelinn. Seejärel said soovijad sooritada järgukatseid: V järgu katsed sooritas neli ja VI järgu omad viis kodutütart. Öhtul kanti ette isetegevuskavad.

Parimaks osutus I rühma kava "Kodutütar armastab oma kodu ja on ustav isamaale ning kodutütar on looduse sõber ja kaitsja".

Viimase laagriöhtu puhul ei kuulutatud seejärel aga välja öörahu, vaid disko kestis kuni tantsijate väsimiseni.

23. MÄRTS

Käsitööesemetest ja kaartidest seati üles näitus. Järgnes ruumide korrastamine ja asjade pakkimine.

Täideti tagasisidelehti. Ja oligi käes laagri lõpetamine: anti üle Kodutütarde peavanema tänukirju ja ühele kodutütrele hoolsuspael ning kolm uut organisatsiooni liiget andsid töötuse. Laagrivõistluste üldvõitja oli I rühm, kes sai endale valida auhinnad. Tänaati laagrilisi (tunnistused) ja täiskasvanuid. Eriti suur tänu Põlula koolile ja selle direktorile, kes on alati lahkelt lubanud koolimaja Kodutütarde üritusteks tasuta kasutada.

Kaks Põlula kooli tüdrukut, kes teistega koos sooritasid juba VI järgu katsed, otsustasid ühineda Kodutütarde organisatsiooniga ja võtsid laagrist kaasa soovivaalduks.

Lõpetuseks tükk küpsisetorti, klaas morssi, hüvastijätud ja kallistused ning lubadused varsti jälle kokku saada. **KK!**

Harju noortel olid tegus talv ja kevad

Tekst: KATRIIN ALLIK,
Kaitseliidu Harju maleva
noorteinstruktor

Harju noorte motoks võiks võtta: uuel aastal uue hooga! Kodutütarde aasta algas 3. jaanuaril Ülenurme laskevõistlusega. Seal osales erinevates vanuseklassides kuus kodutütart Laagri, Loo, Kose ja Ardu rühmast ning ka maleva noorteinstruktor Katriin Allik. Rohke lumega talv andis linnadele ja valdadele võimalusi lumelinnade ehitamiseks. Harju noored osalesid selles töös suure vaimustusega. Lumekindlusi ja -linna ehitasime Keilas, Sauel, Saue vallas ja Tallinnas Pirital.

SALGAJUHI KOOLITUS

Salgajuhi koolituse I etapp läbiti juba eelmise aastal detsembri alguses, II etapp sai teoks 9. ja 10. jaanuaril Tallinnas Kaitseliidu Harju maleva staabis. Seal osales 23 salgajuhti kümnest rühmast. Õpeteemad ja tunnid olid nii praktilised kui ka teoreetilised: kaardi ja kompassi õpe, koordinaatide leidmine, punktide leidmine maastikul, meeskonnatööharjutused, juhtimisülesanded, Noorte Kotkaste ja Kodutütarde põhikirja ja seadused, viie põhisõlme õpe, rivitund,



Harju noorte tegus aasta algas laskevõistlusega.

ürituse planeerimine, õppematk koos Noorte Kotkaste teetähiste õppimisega, kateloki tutvustus, esmaabi ja igapäevaohutus, ilma-kaared päikese ja kella järgi, asimuut ja selle võtmine, õhupüssist

laskmine, sideharjutus tiimitööna üksteise juhtimisega ning laagri tegevusplaani ja ajakava koostamine. Salgajuhi koolitusel on ees veel praktikalaager, mille plaanime korraldada juulis.

NOORTEJUHTIDE PRAKTIKA – SUURLAAGER

Oluline on anda laagris või õppuse raames noortele võimalikult palju kogemusi, oskusi ja teadmisi, mida neil läheb vaja võistlustel, nooremate õpetamisel või igapäevastes tegemistes. Selleks korraldasid seitse värsket vabatahtliku noortejuhi kursuse läbinut Kiili gümnaasiumis 12.–14. veebruarini skautlike oskuste õppuse, kuhu tuli kokku 120 noort. Laagri eesmärk oli ka Kiili rühma taasloomine ja oma praktikalaagri korraldamine. Kokkuvõtlikult võib tõdeda, et see oli noorkotkaste ja kodutütarde baasväljaõppelaager. Õpiti orienteeruma, kaarti ja kompassi tundma, raadiojaamadega sidet pidama ja sõlmi tegema ning saadi ülevaade sõdurivarustusest ja maskeerimi-



Üle Eesti tehti talvel sadu lumelinnu. Harjakad olid linnu ehitamas Keilas, Sauel, Saue vallas ja Tallinnas Pirital.

sest. Lisaks selgitati noortele Noorte Kotkaste ja Kodutütarde põhikirja ning vormi kandmise eeskirju. Tutvuti eri- ja järgukatsetega ning koka, kodumaatundja, päästja ja meedikurikate nõudmistega. Huvilised said teadmisi juurde arvuti kasutamise osas, teised aga õppisid tundma Eesti lähiajalugu või taimi, linde ja loomi. Aega jagus ka meeskonnajuhitavate mängudele.

Laupäeva õhtul käisid Tallinna judo klubi enesekaitse- ja võitlus-kunstide treenerid näitamas oma oskusi. Pühapäev oli sõbrapäev ja hommik algas seltskonnamängude ja võistlustega ning laager lõpetati ühise sõbrapäevakringli söömisega.

SÜNNIPÄEVAD VEEBRUARIS

Veebruar on Kaitseliidu taasloomise aastapäeva ja Eesti Vabariigi aastapäeva kuu. Harju noored käisid Järvakandis Kaitseliidu taasloomise kivi avamisel liputoimkonnas. Vabariigi aastapäeval käisime hommikul vara lipuheiskamisel Toompeal, seejärel Kaarli kirikus pidulikus liputoimkonnas koos skautide ja gaidide ühendustega. Pärast liputoimkonna kohustuste täitmist tutvusime kaitseväge tehnikaga ja sõime sõdurisuppi. Tegusa päeva lõpetasime Sauel Eesti vabaduse eest lan-genute mälestuskivi juures.



Noortelaagris pakkus elevust Tallinna judo klubi näidisesinemine.

Vabariigi aastapäevale koondusel 23. veebruaril Kaitseliidu Harju maleva staabis osalesid ka Harju maleva noorkotkad ja kodutütred koos rühmajuhtide ja lapsevanematega ning noorteorganisatsioonidesse võeti uusi liikmeid: noorkotkaks sai 36 poissi ja kodutütred 30 tüdrukut. Tunnustati vabatahtliku noortejuhi kursuse läbinud endisi kodutütred, kes on kanda võtnud rühma juhtimise, ja tublisid rühmajuhte.

VASTLAPÄEV

Eesti rahva üks vanu traditsioone on vastalapäeva tähistamine liu-

laskmisega. Harju noorte vastlapäev peeti oli 20. veebruaril Loksa vallas Kolgakülas. Päeva jooksul tuli läbida võistkondlik ülesannetega rada, võistelda pikima liu laskmises, osaleda meeskonnatööharjutuses ja teatevõistlusel, mängida jalg- ja



Üks olulisi oskusi on osata teha sõlmi.

võrkpalli ning lasta täpsust värvi-kuulirelvaga. Osales 40 noort koos juhtidega.

TALVINE ÕUESÕPE

Topograafia ja orienteerumine on oluline oskus, mida tuleb igal võimalusel lihvida ja harjutada. Koostöös Keila noortekeskusega korraldasime 20 ülesandega kontrollpunktiga öise valikorienteerumise "Keila o-öö 2010", mis on saanud juba aastepikkuseks traditsiooniks. Osales seitse rühma 3–5-liikmeliste võistkondadega.

Talvine maskeerimisõpe ja üleelamine korraldati Kuusalu rühma eestvedamisel 27. märtsil Jägala



Noortejuhtide praktikana korraldatud laagrisse kogunes pikk rivi kodutütred ja noorkotkaid.

sõjaväelinnaku territooriumil. Kohal oli 42 noorkotkast ja kodutütart ning vabatahtlikud rühmajuhid ja koolitajad. Õppeteemadeks olid teooria ja praktika maskeerimisõppest ja sellest, kuidas talvel ja külmaga looduses pikemat aega toime tulla. Maskeeriti telke ja pandi neid ilma nõõrideta üles. Korraldati võistlusi ja meeskonnatööharjutusi: laskevõistlus, sõlmede õpe, värvikuulimäng, katelokis aja peale vee keema ajamine jne. Et üleriigilistel oskusvõistlustel, Ernakesel ja Mini-Ernal nõutakse paljusid praktilisi skaudioskusi, on kasulik neid eelnevalt rühma tasandil õppida.

OSKUSVÕISTLUSEL

Noorte Kotkaste üleriigiline oskusvõistlus peeti 26. ja 27. märtsil

Võrus. Noorte Kotkaste Harju malevast osales Loksa rühma esindus, kes tuli kaheksa punktiga Võru maleva noorkotkastele alla jäädes järel teisele kohale. Võisteldi meditsiinis, arvutioskustes, vilesignaalide ja morse tundmises, jahindustarkustes, vormikandmiseeskirjades, tähtpäevade tundmises, vibu ja õhkrelva laskmises, meeskonnatöös, viktooriinides, noorkotkaste seaduste ja kodukorra tundmises, kodumaa tundmises, koka ja päästja erikatse sooritamises ning muude skautlike oskuste vallas.

Aprillis võisteldi veel jüripäeva matkamängus, mille kavasse kuulus ka jüriöö jooks, ning kevad jätkub mai alguses suurel esmaabi ja meditsiini õppepäeval, kuhu on kaasatud kiirabi, kaitsevägi, politsei ja päästeamet. **KK!**

VALGAMAA NOORKOTKASTE JA KODUTÜTARDE READ TÄIENESID

Tekst: VELLO JASKA

Noorte Kotkaste Valgamaa maleva ja Kodutütarde Valgamaa ringkond korraldasid 20. märtsil Tsirguliina rahvamajas noorkotkaste ja kodutütarde piduliku koonduse. Sel puhul võtsid Kodutütarde Valgamaa ringkonna vanem Sigrít Sääinas ja Noorte Kotkaste Valgamaa maleva pealik Rein Sääinas Kaitseliidu Valgamaa maleva noorteorganisatsiooni ridadesse vastu uusi liikmeid. Pidulikule koondusele järgnes lastevanemate teabepäev, mille viisid läbi Kaitseliidu Valgamaa maleva noorteinstruktorid Anu Lillipuu ja Kaimo Vahtra. Seejärel vaadati õpetliku sisuga teatritükki "Simo-Karli peaasi on pea asi". **KK!**



Foto: VELLO JASKA

Noorte Kotkaste Valgamaa maleva pealiku abi Hannes Vanatõa seob äsja organisatsiooni astunule kaela noorkotka sinise räti.



Talvelaagrilised ühispildil Voore koolis.

Voore talilaagris lustiti ja õpiti läbiseegi

Tekst: PIRET KAUR,
Kodutütarde Jõgevamaa ringkonna Voore
rühma noortejuht

Voorel korraldati 26.–28. veebruarini Jõgevamaa kodutütarde ja noorkotkaste talvelaager, kus Voore rühma noortel oli võimalus tutvustada oma kooli ja kodukanti. Laagri eesmärk oli omandada uusi teadmisi ja oskusi ning õppida lähemalt tundma kodumaakonna ühte valda – Voore rühma kodutütarde ja noorkotkaste kodukanti.

TEGEVUSI SEINAST SEINA

Laagrisse kogunes poisse ja tüdrukuid kogu maakonnast: Jõgevalt, Tormast, Laiuselt, Tabiverest, Rakkest, Vaimastverest, Kamarist, Põltsamaalt, Puurmanist, Sadalast, Siimustist ja Mustveest – kokku 135 last ning 20 noortejuhti 17 rühmast. Laagrilisi tulid tervitama Saare vallavanem Jüri Morozov, Voore põhikooli direktor Raivo Reimets ja Kaitseväe Jõgeva maleva pealik kapten Janno Rosenberg, kelle lapsepõlvkodu asub Voorel. Muusikaõpetaja Heveli Ivaski juhendamisel oli ette valmistatud isetegevuskava. Ühes-

koos lauldi korduvalt tunnustust saanud Voore rühma laulu.

Suvel Tallinnas Kalevi staadionil peetaval II tööliissportlaste maailmamängude avatseremooniana korraldataval kontsertetendusel “Pidu läheb käima” esinevad ka Jõgevamaa kodutütred ja noorkotkad. Torma noortejuht Katrin Raidma tutvustas võimlemiskava ning valis välja 10 tüdruku ja 10 poissi, kes hakkavad seda harjutama ja lähevad Jõgevamaad esindama.

Seoses üleriigilise Kodutütarde ja Noorte Kotkaste fotokonkursiga “Üheskoos” oli teise laagripäeva kavas fotograafiakoolitus, mille viis läbi harrastusfotograaf Katrin Loss. Noored said teadmisi fotoaparaatidest ja ülevaate fotograafia põhitõdedest. Koos analüüsi teatud fotosid ning toodi välja õnnestunud ülevõtted ja eksimused.

TUBLI ANNUS TALISPORTI

Voore noorkotkaste noortejuht Hans-Erik Noormägi korraldas võistkondliku suuskadel orienteerumise, et kontrollida laste oskusi kaardi ja kompassi tundmises, lask-

mises ja looduse tundmises. Võistlusest võisid osa võtta vähemalt 12-aastased poisid ja tüdrukud. Mõõtu võtsid kaheliikmelised võistkonnad. Kokkuvõttes saavutasid esimese koha Mustvee noorkotkad ja Tabivere kodutütred.

Ülejäänud lapsed osalesid kelgutamisvõistlusel, mis sisaldas mitmesuguseid ülesandeid. Moodustati neljaliikmelised võistkonnad. Sõideti Kaitseväe suure kelguga, lahendati küsimustikke, suusatati. Seejärel võisteldi pikima liu laskmises, mis õnnestus kõige paremini Kamari noorkotkal Maikl Saarel. Et lumi hästi kokku hakkas, ehitasid lapsed kooli ümber lumest kratte.

TARGEMAKS JA RÕÕMSAMAKS

Kodutütardel ja noorkotkastel oli võimalus osaleda õpitubades, mida korraldati Jõgevamaa Omavalitsuste Aktiviseerimiskeskuse toetustega. Tüdrukud said proovida kangastelgedel kudumist, patjade tegemist, masinaga tikkimist, salvrätitehnikas lillepottide kaunistamist ja laastudele mõttetereade kirjutamist. Poisid tegid laastukorve ja puidust karpe ning käisid pärast



Kaitseliidu suure kelguga mäest alla laskmine pakub rõõmu kõigile – nii võitjatele kui ka kaotajatele.

kalastamiskoolitust järvel talvist kalapüüki praktiseerimas. Üks ahven õnnestus kättegi saada.

Õhtusel stiilipeol “Kratid” olid laagrilised end krattideks kostümeerinud. Külla tulid Kalevipoja Koja krattid, kes suutsid mängude, naljade ja tantsudega kõiki sedavõrd lõbustada, et päevaväsimus ununes kiiresti. Korraldati krattide moedemonstratsioon, selgitati välja kratt, kes suutis

vahukomme täis suuga kõige selgemalt rääkida, võisteldi võimlemispüramiidide tegemises jpm.

Viimasel laagripäeval tutvustas lastele metsatarkusi ja rääkis jahipidamisest kohalik jääger ja metsamees Vahur Sepp. Tal oli kaasas jahikollektsioon (karusnahad, sarved, koljud, ekskremendid jm). Vestluse ajal viidi läbi viktoriin, mis selgitas välja parimad loodusetundjad. See



Talvelaagri stiilipeol “Kratid” näidati mh krattide moedemonstratsiooni.

teema pakkus noortele palju huvi ja nad said oma küsimustele vastused.

Laager lõppes piduliku koondusega, kus anti kätte diplomid kõige kiirematele ja osavamatele. Laager on huvi tekitanud mitmetes tüdrukutes ja poistes ning nad on avaldanud soovi ühineda Voore kodutütarde või noorkotkaste rühmaga. Voore rühma noortejuhid tänavad kõiki, kes olid toeks ja abiks talvelaagri korraldamisel. **KK!**

SAAREMAA KODUTÜTRED SAID ERIALALAAGRIS KASULIKKE TEADMISI

Tekst: TRIIN UUSSAAR, Salme kodutütar

Kuressaare Vanalinna kooli kogunes 19. ja 20. märtsiks 45 kodutütart üle Saaremaa, et pidada kodutütarde erialade laagrit. Kohale tuldi Leisi, Orissaare, Tornimäe, Salme, Kihelkonna, Vanalinna, Kuressaare gümnaasiumi, Muhu, Aste, Kaarma, Laimjala ja Noortekeskuse rühmast.

Kõigepealt kuulasid kodutütred keskkonnaametis töötava Maris Sepa selgitusi, kuidas prügi sorteerida ja vähendada. Pärast õhtusööki omandati matkatarkusi, külla oli tulnud Naiskodukaitse liige Aire Pahapill, kes rääkis ja näitas pilte oma rännakutest ja matkadest. Õhtul said kõik mõelda välja mänge, neid läbi viia ja ka ise mängida.

Järgmine päev oli samuti tööine, õpiti ajakirjaniku, nobenäpp-käsitöölise, laulja ja koduperenaise-koka erialasid. Õpetajateks olid Vanalinna kooli rühma juhendaja Tiia Kütt, Noortekeskuse rühma juhendaja Lii Vanem, toetajaliige Eldin Lember, Meie Maa ajakirjanik Janne Nurmik ja Kodutütarde instruktor Ingrid Paiste. **KK!**



Lapiteki lappide õmblemine juhendaja Tiia Küti õpetuste saatel.

Aste tüdrukud toitsid metsloomi ja küpsetasid leiba

**Tekst: MERLE KIVI,
Aste rühma juht**

Ühel märtsikuu reedel kogunesid Saaremaa Aste kodutütred pärast tunde kimpsude ja kompsudega koolimaja ette, et alustada matkateekonda Mändjala Riigimetsa Majandamise Keskuse (RMK) loodusmaja.

Kõigepealt külastati Järve talu, mille loodussõbralik peremees Aivar Kokk tutvustas šoti mägiveiseid Jürkat ja Nukit. Kodutütred söötsid mägiveiseid kodunt kaasa võetud saia- ja leivakannikate ning õuntega. Edasi liikusime Koka kannul metskitsete söögiplatsi poole. Kaks kitsekest nosisidki seal heina ja värsket köögivilja. Saime neid ainult eemalt jälgida ja pildistada. Veidi hiljem poetasime kaasavõetud värsket toidukraami metskitsetele – tänavune lumerohke talv oli ju kõikidele metsaelanikele raske. Küll seal väikesel teerajal oli alles lume peal loomajälgi, vana haava all leidus isegi kellegi magamisase.

Seejärel suundusime metssigade juurde ning meiega ühines ka Järve talu perenaine. Me polnud keegi enne nii lähedalt metssigu näinud, pealegi veel kolme korraga. Perenaine tõi neile vitamiine ja kodutütred said neid pudistada kolme söögikohta. Metssead tundusid sohutu suured ja lehkasid halvasti. Enne kui siirdusime 6 km pikkusele jalgsimatkale Mändjala loodusmaja, kostitas perenaine Aste rühma kodutütreid maitsva koogi ja metsamarjateega.

RMK loodusmajas alustasime kartulikooremise, morsi ja salati valmistamise ning lauakatmisega. Kahjuks ei saanud kohe koduleiba toidu kõrvale võtta, sest leib pidi ahjus peaaegu tund aega küpsema. Leivataigen valmis Sirje Kiieri ja Merle Kivi koostöös juba eelmisel päeval. Omaküpsetatud sooja ja maitsva



Saaremaa kodutütred katavad metskitsete toidulauda.

leiva said tüdrukud suhu pista enne Mändjala rannajäälle minekut. Küll maitses hästi! Kui võid peale määrisime, tahtis lausa keele alla viia.

Hilisõhtul andsid Aste kodutütred oma panuse Saaremaa Naiskodukaitselapiteki heaks. Sellise naiskodukaitsjate ja kodutütarde

ühistööna valmiva lapiteki saavad endale igal aastal Saaremaa aasta ema ja aasta isa. Matkasid, õhtusöögi valmistasid, laua katsid, koduleiba küpsetasid ja lapitekki jätkasid kodutütred Helena, Helina, Merilin, Foibe-Viktorya, Linell, Hanna-Liina, Ingel, Maria-Aleksandra, Merili, Roosmarii, Viktoria ja Lukreezia. **KK!**

KODUTÜTARDE KEVAD SAAREMAAL

Tekst: INGRID PAISTE, Kaitseliidu Saaremaa maleva noorteinstruktor

Kevad on toonud siginat-saginat loodusesse, aga ka Saaremaa kodutütarde tegemistesse. Kodutütarde vabatahtlikele noortejuhtidele ja toetajaliikmetele korraldati koolitus, mille teemaks konfliktid, probleemid ja nende lahendamine. Koolituse viis läbi ametikooli õpetaja Heli Maajärv. Kaks vabatahtlikku noortejuhti Kaia Latkin ja Hety Schmuul osalesid vabatahtlike noortejuhtide koolitusel Haapsalus. Jääb vaid põialt hoida, et ka nende lõputööd saaksid hästi tehtud.

Noortekeskuse ja Vanalinna rühma kodutütred juhtide Li Vanema ja Tiia Küti eestvedamisel on valmistunud Kodutütarde oskusvõistlusteks. Orissaare rühma kodutütred Kristina Kütt, Omida Velviste ja Grete Hints osalesid Scoutsrännakul. Õppepäevi ja koondusi on peetud nii rühmades kui ka koos nookotkastega Muhus, Laimjalas, Tornimäel, Leisis ja Astes. Paljud on registreerunud 1. mai koristustalgutele. Ettevalmistused Kalevi võimlemispeoks käivad Laimjala rühmas. Lisaks käib ettevalmistus suureks Kodutütarde ja Noorte Kotkaste matkamänguks "Vesse". **KK!**

Selgusid Raplamaa aasta kodutütar ja noorkotkas

**Tekst: KAIE KENSAP-KUKK,
Kaitseliidu Rapla maleva
noorteinstruktor**

Alu spordimaja aulas valiti 3. aprillil 16. korda Kaitseliidu Rapla maleva aasta kotkas ja aasta tütar. Ettevõtmise eesmärk on panna proovile noorte oskused laval ja tunnustada osalejaid. Seekord panid kandidaadid end proovile seitsmes voorus: enesetutvustus, žürii küsimustele vastamine, tulevikumeti

tutvustus, mängude juhtimise oskus, *playbox*, talendivoor ning enda reklaamplakati valmistamine. Publik sai muu hulgas näha nii “Koit Toomet” kui “HUd”. Lahendati suudokut ja pandi proovile žürii tähelepanelikkus – tehti mustkunsti.

Žürii moodustasid maleva noortejuhid. Enne autasustamiseremooniat said lava enda kätte ka üllatusesinejad, kelleks olid kolm kodumaleva noortejuhti ja üks noorkotkas (sa-

mas kõik ka žüriiliikmed). Nad olid päeva jooksul selgeks õppinud väga huvitava tantsu, mille siis edukalt esitasid. Aasta kotkaks valiti Riivo Parts Käru rühmast ja aasta tütreks Kaisa Kuusk Rapla rühmast. Lisaks jagati muidki tiitleid. Valimised olid osa Rapla kodutütarde ja noorkotkaste kevadlaagrist. Kevadlaagrilisi võõrustas Alu lasteaed-alkkool. Loe pikemalt ja vaata pilte Kodukotka kodulehelt (<http://web.zone.ee/kodukotkas>). **KK!**



Foto: ELI SUKLES

Aasta kotka ja aasta tütre valimistel osalenud pärast autasustamist. Võitjad on keskel.

RAPLA MALEVA AASTA KOTKA JA AASTA TÜTRE VALIMISED 2010

| Tiitel | Laureaat | Rühm |
|---------------------|-----------------|--------|
| Aasta kotkas | RIIVO PARTS | Käru |
| Aasta tütar | KAISA KUUSK | Rapla |
| I kotkas | KERT KUKK | Vigala |
| I tütar | KRISTEL LEOLA | Juuru |
| II kotkas | JUHAN LAANEMETS | Käru |
| II tütar | GLEIDIS REIMANN | Juuru |
| Publiku lemmikotkas | RIIVO PARTS | Käru |
| Publiku lemmiktütar | KAISA KUUSK | Rapla |
| Netikotkas | RIIVO PARTS | Käru |
| Netitütar | KRISTEL LEOLA | Juuru |

UUDISE KIRJUTAMINE NÕUAB ÕPPIMIST

Emakeelepäeval, 14. märtsil said Rapla maakonna noorkotkad ja kodutütred Keava raamatukogu saalis ajakirjanikukoolitust. Kohal olid huvilised Juuru, Vigala ja Käru rühmast. Koolitust viis läbi Rapla maleva noorteinstruktor Kaie Kensap-Kukk ja selle eesmärk oli juhendada noori, kes on huvitatud oma ajalehe Kodukotkas väljaandmisest. Kodukotkas on kavas kajastada nii noorteorganisatsioonide kui ka kodumaleva tegemisi, sündmusi ja traditsioone. Koolitusel räägiti ka sellest, kuidas kirjutada artikleid maakonna- ja vallalehte. Peale teooria said osalised ka proovida artiklit kirjutada ja intervjuud teha. Algul tundus kõik väga keeruline, kuid harjutamise käigus hakkas asi edenema. **KK!**



Rapla maleva noored kuulavad noorteinstruktori Kaie Kensap-Kuke (paremal taga) õpetusi ajakirjanikutöö tarvis.

LAUAMÄNGUNURK



TEISE ILMASÕJA TEEMALINE LAUAMÄNG "MEMOIR '44"

"Memoir '44" on kahele mängijale mõeldud strateegiline lauamäng, mis võimaldab laual taaslustada Teise maailmasõja võttesündmusi ja lahinguid, nagu Normandia dessant jpt. Normandia on siinkohal oluline veel selle poolest, et "Memoir '44" loojad pühendasid mängu D-päeva (6. juuni 1944) 60. aastapäevale. Oma eheduses ja tõetruuduses julgustab mäng sõjaajaloo ja eepiliste lahingute kohta rohkem teada saama. Tegemist on kaasahaarava mänguga, mis sobib mängimiseks juba alates kaheksandast eluaastast. Samas tuleb arvestada, et inglisekeelne reegliraamat on 36 lehekülge paks ja mängureeglite omandamine nõuab teatavat kannatlikkust.

Mängus on 17 unikaalset lahingustsenaariumi, mis põhinevad Teise maailmasõja sündmustel. Vastavalt valitud stsenaariumile seatakse üles mängulaud. Iga lahingustsenaarium üritab matki- da tegelikkuses aset leidnud olustikku, maastiku, väeüksuste arvu, paigutust ja eesmärke.

Mängus on vastamisi kaks mängijat, kes juhivad oma armeeüksusi. Võimalik on mängida ka meeskondadena (näiteks 2+2 või 3+3 mängijat vastamisi). Kummagi poole kasutuses on erinevatel positsioonidel paiknevad väeüksused, alates jala- väelastest ja vastupanuliikumise rühmadest kuni kahurväe ja tankiüksusteni välja. Igal väeosal on oma tugevused, mida mängija peab lahingutegevuses suutma oskuslikult ära kasutada. Oma väeüksusi saab laual liigutada käsukaarte välja mängides. Lahingusüsteem põhineb suures osas täringuvisetel, kuid täringud pole päris tavalised ja ka täringuviskamise mehaanika on suudetud muuta selliseks, et lahingutegevuses saavutab edu mängija, kellel on lisaks õnele ka paindlik lahinguplaan ja kes suudab seda paremini ellu viia.

Vaatamata suhtelisele lihtsusele pakub "Memoir '44" põnevaid strateegilisi katsumusi ja mängulusti väga pikaks ajaks. Lisaks põhimängule on "Memoir '44" tarbeks antud välja hulgaliselt laiendeid ja stsenaariume.

Lauamänge tutvustab Ludo lauamängupood
(Tallinn Tartu mnt 67 ja Tartus Riia 15b,
<http://lauamangud.ludo.ee>)

VIKTORIIN: VIIS KÜSIMUST

1. Endises Nõukogude Liidus kujuneks üheks enim- tuntud relvaks Kalašnikovi automaat, mis oli ka NSV Liidu üks peamisi eksporditartikleid. Erine- vaid Kalašnikovi automaadi versioone toodetakse paljudes maailma riikides. Millise riigi versioon on pildil? Need iseloomuliku lisakäepidemega auto- maadid olid ühed esimesed taasiseseisvunud Eesti kaitsejõududele ostetud relvadest.



2. Pildil oleval mehel oli Saksa okupatsiooni ajal Eestis kõige suurem reaalne võim. Ka suurem osa sel perioodil Eestis toi- me pandud inimsusvastaseid kuritegusid said teoks just tema eestvedamisel. Teisalt aga on tal teeneid ka selles, et Saksa okupatsioon Eestis oli tunduvalt pehmem kui Lätis ja Leedus. Ta oli 3. detsembrist 1941 septembrini 1943 Saksa Riigi Ida maa-ala riigikomissariaadi Eesti kindralkomissariaadi julge- olekupolitsei (SiPo) ja julgeolekuteenistuse (SD) juht Eestis. See 1911. aastal Berliinis sündinud mees, kes pani 1930. aastatel paika natsionaalsotsialismi ideoloogilised alused, lahkus igavikku 98-aastasena tänavu 30. märtsil Saksamaal, kus elas Stuttgardi ligidal, kuigi oli mõistetud 1948. aastal surma. See karistus muudeti hiljem eluaegseks vangistuseks, ent 1958. aastal lasti mees vabadusse. Kes oli see kurikuulus tegelane?

3. 1951. aastal valmis Hans Leberecht sama- nimelise raamatu ainetel Tallinna Kinostudio ja Lenfilmi koostöös film (pildil stseen sellest), mida võib pidada Stalini-aegse propaganda üheks ehteks. Film ülistas taevani kolhoosielu ja laimas jõukaid talupoegi. Ehkki lineteos oli tehtud kunstiliselt kõrgel tasemel – režissööriks Hollywoodi kogemusega Herbert Rappoport –, kubises see sisulistest vastuoludest. Film läks ajalukku eelkõige kui Eesti esimene värvifilm. Kuid selle filmiga algas ka ühe tuntud eesti laulja – tema sünnist möödus 21. märtsil 90 aastat – tähelend. Mis film see oli ja kes oli kõnealune laulja?



4. Pildil on sõjaeelse Eesti Vabariigi rekordminister, kes jõudis kuuluda tosina valitsuse koosseisu, viide neist põllutöö-, kolme teede- ja nelja kaitseministrina. Jaan Tõnissoni valitsuse liikme- na müüs ta 1933. aastal Peruule sõjalaevad Vambola ja Lembitu, mille eest ta anti ka kohtu alla, aga mõisteti õigeks. Aastatel 1928–1940 oli ta Eesti suurima bussiettevotte Mootor direktor, keda töölisel on meenutanud hea sõnaga, sest suuresti tänu temale olid Tallinna bussijuhtide ja konduktorite palgad kõrge- mad kui paljudel riigiametnikel. See Karula valla suurtalust pärit mees lasti maha 1942. aastal Sosva vangilaagris. Kes oli see rek- ordminister?


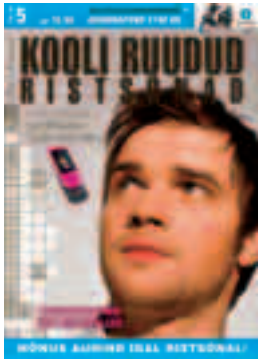
5. Seda päeva kutsuti rahvakalendis künnipäe- vaks, sest sel päeval algasid künnitööd ja põl- lutööde poolaasta. Põllumees kündma kas või ühe vao, sest siis usuti tulevat hea saaks. Lõu- na-Eestis on tuntud vanasõna, mille kohaselt virgal mehel on künnipäevaks maa küntud või ta on ammu kündmas, laisk aga alles seab atra. Mis kuupäeval on rahvakalendis künnipäev?



KÜSIMUSED KOOSTAS ÜLIÕPILASTEMÄLUMÄNGU KLUBI

VASTUSED

1. Rumeenia. 2. Martin Sandberger. 3. Film "Valgus Koordis", seal sai alguse peaosas män-
-gind Georg Otsa tähelend. 4. August Kerem. 5. 14. aprillil.

| LAUAS 2308 | Karune | Elund | Ruumi-meeter | Tard-kivim-keha | ↓ | Paleus | Number |  | | | | | | |
|---|---------------------------------|---|-------------------------------------|-----------------------------------|---|-------------------------|----------------------------|--|------------------------------|--------------------|-----------------------------------|---------------|--------------|---------------------|
| Politseiniku ametiaste | ↓ | ↓ | ↓ | ↓ | ↓ | ↓ | ↓ | | | | | | | |
| Sõjalaevastik | ↓ | | | | ↓ | | | | | | | | | |
| Richard Gere | ↓ | | Jõgi Venemaal Esimese kino looja | ↓ | ↓ | | | | | | | | | |
| Peaaegu valge | ↓ | | | | ↓ | | | | | | | | | |
| Naise-nimi | ↓ | | | Ühes. tähed Inglise k. asesõna | ↓ | | Mehe-nimi | | | | | | | |
| <i>Kuma</i> | | Jalgrattur Post | ↓ | | ↓ | | | | | | | | | |
| Webberi ja Rice'i muusikal | ↓ | | | | ↓ | Vanaadium | ↓ | Mitte nii | Linn USA-s | Esiti | <i>Kuma</i> | Läti rahaühik | Uus saksa k. | Aseaine |
| <i>Kuma</i> | Hüüe metsas Suurtüki-väelane | ↓ | | Kõmuline Riik L-Am.-s | ↓ | ↓ | | ↓ | ↓ | ↓ | | ↓ | ↓ | ↓ |
| Putukas | ↓ | | | Suu-häälik Naatrium | ↓ | ↓ | | | | | Spordi-vahend Mäed Aafrikas | ↓ | | |
| <i>Kuma</i> | Etteulatuv osa Lennuki-mark | ↓ | | | ↓ | ↓ | Initsiatiiv Iso- | | | | | | | |
| Näiteks (ühend.) | ↓ | Endine näitleja Küla Palamuse vallas | ↓ | | ↓ | ↓ | Imemis-vahend Koorijuht | | | | | | | |
| Linn Soomes | ↓ | | | Lääni-meis Kiirus | ↓ | ↓ | | | | | Vladimir Taiger Maa-alune vars | ↓ | | |
| <i>Kuma</i> | Traktaat Inglise k. asesõna | ↓ | | | ↓ | ↓ | | | | Sõja-jumal Toit | | | | |
| Apetiit | ↓ | | Lehma organ Ühes. tähed | ↓ | ↓ | ↓ | | | Kreeka täht Kasaka-pealik | ↓ | | | | Turuplats V-Kreekas |
| Tartu linnaosa | ↓ | | | | ↓ | KILMER Sõjav. auaste | ↓ | | | | Muusika-stiil Naise-nimi | | | |
| Noot | ↓ | Hamba-arst | ↓ | | ↓ | ↓ | | | | | | | | |
|  | | | | <i>Kuma</i> | | Lennu- Ekstrakt | ↓ | | | | | Sidesõna | | |
| | | | | MONTGOMERY | ↓ | | | Sõnajalg Lennuki-mark | ↓ | | | | | |
| | | | | Riik Aasias | ↓ | | | | | | | Gallium | | |
| | | | | Kirjanik | ↓ | | | | | | | | | |

MATKA-AABITS

RIIETUMINE JA TOITUMINE LAAGRIPAIGAS

Tekst: TÕNU JÜRGENSON,
Kaitseliidu Tartu maleva Tamme malevkonna instruktor-matkajuht ja koolitaja

Laagris olemine ei ole nii aktiivne tegevus kui rännak, kuid sealgi ei tohiks end tegetsemise ajal liiga paksult riietada, sest vältida tuleb liigset higistamist. Töö tegemiseks sobib enam-vähem sama riietus mis rännakuks.

Et matkajad satuvad ka kohtadesse, kus kehivad ranged looduskaitsepiirangud ja pole lubatud isegi kuivanud puid metsast lõkke tarvis võtta, rääkimata lõkke tegemisest, tuleks riietuse valikul sellisega arvestada. Siin võib olla kasu eelmistes kirjutistes laidetud villastest sokkidest. Kui aga kasutate saapaid, millel on veekindel-hingav membraan (näiteks Gore-Tex), olge ettevaatlikud: villa mikrokoopilised kiud võivad jääda kinni membraani pooridesse ja muutuda vett juhtivateks kanaliteks ning sokk võib rikkuda saapa veekindluse. Saabas peaks olema sedavõrd avar, et võimaldaks mugavalt kanda kaht paari sokke. Alumine sokk olgu paks, et tagada soojale õhule piisavalt avarust. Pealne sokk võib olla õhem. Ideaalne on, kui saapas jagub veel ruumi ühelt poolt hõbedasele termo- või keemilise soojendusega tallale. Termotald tuleb saapasse panna, hõbedane pool allapoole – maapinna suunas. Rännakuks pole selline tald paraku kuigi sobilik.

Sooja pesu peale peaks panema teise kihi sooja pesu. Head kaitset külma eest pakuvad soojad mäesuusapüksid, need võib vabalt tõmmata otse matkapükste peale. On olemas ka pakase puhuks mõeldud paksu voodriga koorikpüksid, millel on jalgapaneku hõlbustamiseks küljel täis pikkuses lukk. Selga võiks panna jaki alla mahtuva sooja fliisi. Kui kandsite rännakul vesti, jätke see fliisi ja jaki alla. Seejärel oleks hea, kui teil oleks seljakotist võtta sulleveest koos soojema jopega või korralik sullejope, mis peaks jääma pealmiseks kihiks. Kaela kaitske külma eest kõrge kaeluse või rätikuga. Pähe peaks panema tormimaski (suusamaski) või *balaclava*, mille peale tuleb kukalt kattev ja lõua alt kinnitav soe müts (läki-läki). Kui sellest rõivastusest ikka veel napib, tuleks kõige peale tõmmata ühelt poolt hõbedane telkmantel, mis peegeldab soojust tagasi.

Tõhus sooja saamise viis on täita metallist joogipudelid kuuma, kuid mitte tulise veega ja panna riiete alla või põuetaskutesse. Kui teil on mitu liitrist pudelit, võite paar tükki panna istumise ajal telkmantli alla – sinna tekib üsna mõnus soe keskkond.

Soojuse säilitamisel on väga tähtis õige toitumine. Kehal peab olema ressursse, kust võtta energiat sooja tootmiseks. Tuleb juua suure kofeiinisaldusega jooke (naturaalne roheline tee, must tee ja kohv). Need joogid laiendavad vereooni ja veri pääseb paremini liikuma ka varvastes, sõrmeotstes, kõrvalehtedes jne. Jook peaks olema magus, sest suhkur annab ohtralt energiat ja seda on vaja mitte ainult liikumiseks, vaid ka külmas istumiseks ja magamiseks. Kui poole tunni jooksul pärast kohvi joomist magama minna, ei hakka see und segama.

Matkatoit peaks samuti olema kõrge toiteväärtusega ja andma palju energiat. Ei ole mõtet makaronimägesid kaasa vedada, kui piisab pekist, peekonist, mustast leivast, kohukestest, pähklišokolaadist ja kuivatatud puuviljadest. Tähtis on tarbida toitu võimalusel soojalt, sellest on isegi rohkem abi kui kuumast joogist. Õhtul tuleb kõht korralikult täis süüa, tass kuuma magusat kohvi peale juua ja kiiresti magamiskotti pageda. **KK!**



Laagripaigas on mõistlik võtta seljakotist sullejope.

SUMMARY

INNOVATIONS IN THE PROMOTION WORK OF VIRU UNIT

Kristel Kitsing introduces the innovations in the promotion work of Viru unit of Kaitseliit. In 2009, the new fully dynamic homepage of the unit was opened in Wordpress environment that is visited about 2000 times a month. Viru unit has been the first unit of Kaitseliit with its own website. Thereafter it conquered the social media and created an account in Twitter (in addition to Facebook, Orkut and the videos in YouTube). Viru unit of Naiskodukaitse has a public blog and the members of the combat team of Viru unit use a password protected blog shared for their members. Viru unit of Kaitseliit, Viru unit of Naiskodukaitse and Viru unit of Kodutüred have the public photo albums in Picasaweb. Cooperation of Viru Raadio and Viru unit got its starting shot on the 10th of February this year. The programme is broadcasted on Wednesdays of the second week of each month. Pp. 7–9.

ABOUT ESNA BREAD DAY BUT NOT JUST ABOUT BREAD

Second Lieutenant Taive Kuuse writes about how 15 members of Järva unit of Naiskodukaitse learned to bake the bread and prepare the butter in the manner of their ancestors on the 27th of March in Esna Manor. Bread baking was taught by Kadri Roosi living in Esna Manor. As the breads had to be left to proof before baking, in the meanwhile they learned to prepare the butter under the conduction of guide-pedagogue Riina Annus. Tiiu Saarist, long-time employee of Järvamaa Museum, introduced the ancient habits and feasts. It was wonderful to take the self-made bread out of the oven, cut the first slices and to smear a self-made butter on it. P. 33.

FROM A BEGINNER TO A PRACTITIONER – WHAT IS THIS?

Sille Farkavets, youth leader of Kodutüred of Jõhvi group of Alutaguse unit of Kaitseliit introduces the training “From a beginner to a practitioner” organised in February participated in by the brigade leaders of the team and team leaders of other teams as well as by the members of Alutaguse unit of Jõhvi company of Kaitseliit helping to carry out the youth event at the spare time. The training consists of six training days once a month and ends by camp. Members of different organisations (Kaitseliit and Kodutüred) can complete each other. Team works are lead and conducted by assistant trainers. While preparing the training plan we set a purpose of having people being able to carry out the youth events independently and clearly or organise the work on the spot of action. Pp. 46–47.

Translated by Maarja Villandi



AASTA PARIM KOKKUTULEK!

Lõikuskuu kahekümnendal päeval on Raplamaale Toosikannule lahkesti oodatud **Kodutütarde ja Noorte Kotkaste** endised liikmed.

KOKKUTULEKU AMETLIK AVAMINE
ON 21. AUGUSTIL KELL 11:00.

MEENUTUSED, HEIETUSED,
JÕUKATSUMISED, TANTS JA TRALL
KESTAVAD 22. AUGUSTI
KESKPÄEVANI!

OSALEMISSOOVIGA PALUME
PÖÖRDUDA OMA KODUMALEVA
NOORTEINSTRUKTORI POOLE.

INFO: WWW.VILISTLASED.COM
VÕI 51 51 612, 51 77 049

OSALEMINE ON TASULINE JA
KOHTADE ARV PIIRATUD!
TULE JULGESTI, TEGEVUST
JÄTKUB KÕIGILE!



VILISTLASTE KOKKUTULEK 2010

Vali ohvitseri elukutse ja tule õppima
Kaitseväe Ühendatud Õppeasutuste Kõrgemasse Sõjakooli. See on

KOOL TULEVASELE KAITSEVÄE JUHATAJALE

SÕJAKOOL



KAITSEVÄE ÜHENDATUD ÕPPEASUTUSTE
KÕRGE M SÕJAKOOL

Kool tulevasele kaitseväe juhatajale

SISSEASTUMISKATSED VÕIMALIK SOORITADA KOHE PEALE KESKKOOLI LÕPPU, ENNE AJATEENISTUST.

Kaitseväe Ühendatud Õppeasutused on Eesti ainus rakenduskõrgkool, mis valmistab ette ohvitseri kaitseväle ja Kaitseleidule. Õppeaeg maaväe õppesuunal 3 aastat, õhuväe õppesuunal koostöös Lennuakadeemiaga 3,5 aastat.

Vaata juba täna: www.ksk.edu.ee, www.elukutse.ee

Sinu küsimused on oodatud telefonil: 717 6131 või e-posti aadressil: ekv@ksk.edu.ee